

אל הקרע שבלב

קובץ סיפורים קצרים

אל הקרע שבלב

קובץ סיפורים קצרים

תוכן עניינים

3	על קובץ הסיפורים אורן בן שלמה
5	הכל התחיל באמריקאית רוני הורוביץ
12	שאים מצלם ניר אבן זהב
25	דוברת ילידית עלינה קרלינסקי גולדין
33	שתקי, את יהודייה קוראל דניאל
39	הפרשת חלה שלומית ינקו
46	אבא לא צם בר מנחם
51	השבט ליאור שפר
55	כמו בדרך גדולה אורי גלסברג
64	אואזיס אורן בן שלמה

עורך: אורן בן שלמה

על הכריכה: קין, בן בזירנו, שמן על בד, 2011

בית ספר תארבות | תנועת תרבות | 2020

על קובץ הסיפורים

אורן בן שלמה

"חפצים אנחנו להיות "בני אדם עברים" בבת אחת, בנשימה אחת, שניזונים ממקום אחד. מרגישים אנחנו צורך גדול ויסודי **לרפא את הקרע הגדול והנורא אשר בלבבנו**, הגורם לנו מלחמה מבפנים, שהיא קשה יותר מן המלחמה שבחוץ. צריכים אנחנו להרחיב גבולותינו ולהעמיד את ההשכלה האנושית וצרכיה, המתחדשים יום יום, בשורה אחת עם נחלת קדומים שלנו, כמו מרועה אחד נתנו; אחרי שבאמת אין כאן רועה ואדון אחד לכל המעשים והרוחות המחיות את כל אדם באשר הוא אדם וחותרים חיים לכל עם באשר הוא עם"

(מיכה יוסף ברדיצ'בסקי, על פרשת דרכים- מכתב גלוי לאחד העם, השילוח, 1896)

שמו של קובץ הסיפורים "אל הקרע שבלב" הוא פרפרזה על ביטוי שטבע מיכה יוסף ברדיצ'בסקי, המובא בפסקה לעיל. זוהי גם כותרת ספרו של חוקר הספרות אבנר הולצמן שעוסק בצמיחתו והתגבשותו של ברדיצ'בסקי כיוצר והוגה. המאמר בו ברדיצ'בסקי טבע את הביטוי הינו מאמר תגובה למאמרו של אחד העם, "תעודת השילוח", שבו אחד העם קבע את תוכנו של כתב העת החשוב "השילוח" במעמד הייסוד שלו ב1896, ובו הוא נתן בכורה לכתביה ההגותית עיונית בנושאי יהדות, על פני כתיבה של ספרות יפה. ברדיצ'בסקי, כמי שסייע לאחד העם לייסד את כתב העת, התקומם כנגד מדיניות זו בטענה שלספרות היפה יש תפקיד חיוני וקריטי בהתמודדות של צעירים יהודים עם מצבם הקיומי בגולה, הנקרעים בין השייכות ושותפות הגורל עם העם היהודי, לבין הצורך להבנות את זהותם מחוץ לגבולות הדת ולהיפתח למגמות השינוי המודרניות באירופה. מגמתו של אחד העם, לדידו של ברדיצ'בסקי, עלולה להוביל לאובדן של הצעירים המתמודדים עם קרע זה. הספרות היפה צריכה לשרת את יצירת הסינתזה והדיפוזיה שבין היהדות לאנושיות, ובעיסוק במצבו הקונקרטי של היהודי, ולא להנציח את הניגוד על ידי גידור ועיסוק ביהדות באופן מופשט, תוך דחיה של השפעות "חיצוניות". ברדיצ'בסקי היה מהראשונים והנועזים במתן ביטוי ספרותי והגותי מודרניסטי להתמודדות של היהודים הצעירים בני דורו, על ידי כך שהעמיד את היהודי הצעיר כגיבור (אנטי גיבור) ברבות מיצירותיו הספרותיות. כמו כן, הוא הנכיח ביצירותיו את כוחם של הטבע, הארוס והיצר כזרמי העומק של התרבות, המוכחשים ומדוכאים על ידי הדת היהודית. ברדיצ'בסקי היווה עבור צעירים אלו השראה ומורה רוחני, ומפרספקטיבה מחקרית היסטורית, הוא היווה חוליה חשובה בהתחדשות התרבות היהודית

4 אל הקרע שבלב | קובץ סיפורים קצרים

שהתבטאה בתנועה הציונית בכלל, והיווצרותה של הספרות העברית כאוונגרד תרבותי בפרט. ברנר הוא אחד מתלמידיו הבולטים שהמשיך לשאת את נס המרד היהודי האקסיסטנציאליסטי, מי שכונה "איש האמת", אף שנפגשו פנים אל פנים פעם אחת בלבד, וקיימו ביניהם קשר עמוק בהתכתבות. במשך כל חייו ברדיצ'בסקי החזיק בכתיבתו הענפה את המתח שבין רציפות למרד, על ידי מחקר מעמיק בהיסטוריה והגות יהודית מחד, ועל ידי מאמרי ביקורת ויצירה ספרותית חדשנית מאידך.

קובץ הסיפורים נולד בעקבות סדנא אחת שקיימנו במסגרת פרק הלימוד "יהדות כתרבות בראי הספרות העברית", בו "טעמנו" מן היצירה הספרותית היהודית-עברית, החל מספרות האגדה התלמודית, דרך ביאליק, ברדיצ'בסקי וברנר, ועד ז'קלין כהנוב. בפרק לימוד זה ביקשנו ללמוד את התרבות היהודית כמתקיימת במתח שבין רציפות למרד, בין מסורת לשינוי, בין אחדות לריבוי, בין גידורה לפריצת גבולותיה, בין גלות לארץ ישראל. מצאנו כי היצירה הספרותית, משום יכולת הביטוי הרב משמעות, המורכבת ומרובדת שלה, מיטיבה להכיל ולבטא מתח זה על ידי הצגתו בהוויית חייהן של דמויות קונקרטיות. יתר על כן ביקשנו לעשות עוד צעד בהתקרבות אל התרבות היהודית, על מנת לייצר לעצמנו מקום בתוכה, כ"יורשים לגיטימיים" שלה. ברדיצ'בסקי וסופרים בדורו היו משוקעים עמוק במסורת היהודית וכתבו וחוללו מהלך של מרד מתוכה ובשמה, ואילו צעירים יהודים חילוניים בדורנו מוצאים עצמם מתבוננים על היהדות מבחוץ וצריכים לעשות מאמץ רוחני גדול כדי למצוא עצמם מחדש בתוכה. מצב זה מקבל ביטוי בסיפורים שלפניכם.

סדנת הכתיבה נבנתה כהתכתבות עם היצירות הספרותיות שקראנו לאורך פרק הלימוד, וביניהן יצירותיהם של ברדיצ'בסקי (פרה אדומה, מחניים) וברנר (מכאן ומכאן). עמדו לנגד עיניהם של הלומדים המאפיינים של היצירות הספרותיות: סגנון הכתיבה, המוטיבים והנושאים. בסדנא התבקשו הלומדים לכתוב ראשי פרקים של מה שהם מדמים כרומן האוטוביוגרפי שלהם העוסק ביחסיהם עם "היהדות", כלומר כותרות הפרקים המרכיבים את הרומן, המבוססים על חוויות מהחיים שלהם. לאחר מכן, הוזמן מי שרוצה לפתח מתוך התרגיל סיפור קצר. בתהליך הכתיבה והעריכה ויתרנו על ה"נאמנות" לתרגיל המקורי, וביקשנו להפיק טקסט ספרותי איכותי עד כמה שניתן. התוצרים מובאים בקובץ זה.

הכל התחיל באמריקאית

רוני הורוביץ

זה קרה ביום שהשתחררתי מהצבא. מפגש מהפנט עם בחורה אמריקאית יהודייה, גבוהה ויפה. היא כבשה אותי ברגע. התנשקנו במסיבה מחתרתית "ביינג יידיש" בתחנה המרכזית בתל אביב, אני כבר כמעט הלכתי הביתה. ובהחלטה של רגע אני ואמילי נשארנו למסיבה. לא היו שם הרבה אנשים. אמילי, שיוזעת ליצור קשרים ברגע, דיברה עם האמריקאית. היא הגיע לשם לבד. היא הייתה כל כך יפה שבכלל לא חשבתי שיש לי סיכוי. בכלל לא חשבתי שהיא לסבית. למרות שהיה לה שיער קצר וזה הרי סממן. אמילי הלכה להביא בירה. כשהיא חזרה אני והאמריקאית כבר רקדנו צמוד. זה פשוט קרה. אנחנו נעות יחד, מצחקקות. חם. תנועות הגוף שלה היו כל כך נעימות, כמו מדוזה צפה לה בים, היא לבשה חולצה קצת קרועה, הכתף שלה הייתה חשופה, התלתלים הקטנים שלה לחים והעורף הארוך שלה נעים לנשיקה. מריח טוב. התמזמזנו ארוכות. הסתכלנו בעיניים בלי בושה. היה שם רגע אין סופי. אחר כך אני ואמילי ליווינו אותה להוסטל. אני והאמריקאית החזקנו ידיים, אמילי לא סתמה את הפה ובירברה על החיים שלה בברלין. מסיבות הטכנו ומנות יתר. אני בתוכי עדיין מתמוגגת ממה שקרה. אופוריה.

כעבור כמה ימים היא אמרה לי באנגלית, במין קלילות כזו, שהיא רוצה להמשיך לבד למדבר. היה לי קשה לעכל את מה שהיא אומרת. אני כבר דמיינתי את עצמי חוזרת איתה למסצ'וסטס, חיה את החלום הניו יורקי (היא אמרה שזה ממש קרוב) עם יפיפייה הזו, שכמוה לא ראיתי בארץ. זה באמת נראה לי טוב והגיוני. הייתה לי תחושה שעכשיו זה נכון, אחרי כל השנים האלה בצבא ושנת שירות. לחפש, לא לדעת, לא להקשיב למדריכים. גם הייתי בטוחה שהייתה סיבה למפגש הזה. אני מאמינה שדברים לא קורים סתם. במשך חודש חשבתי בעיקר עליה. הסתכלתי בכפייטיות על ההודעות בטלפון, קיוויתי והאמנתי שהיא תכתוב לי. היא כל כך קרובה וכאן בישראל ואנחנו לא מתראות, הייתי בטוחה שאפגוש אותה במקרה ברחוב בתל אביב.

אחרי השחרור עוד המשכתי לעבוד בבית הספר שבו עבדתי כחיילת. לימדתי את הילדים לצייר על קירות. באותה תקופה חזרתי לגור אצל ההורים. יום אחד אחרי העבודה בבית ספר אבא שלי ואני ישבנו לדבר. הוא שאל אותי אם לא בא לי לטוס לחו"ל לראות עולם, לחוות עוד דברים.

הוא שואל את זה לעיתים קרובות, והתשובה תמיד היא "כן"... מהורהר נמרח עם חוסר ביטחון. כלומר, ברור שכן, אבל מה עם התנועה? ברור לי שאם אני אטוס עכשיו לתקופה הקשר שלי עם הגרעין שלי, שגם ככה כרגע הוא מעורער ורעוע, יתנתק בדרך מגעילה. בזמן האחרון אני יושבת בשיחות שלנו, לא מסכימה, מתעצבנת, מתבאסת ושותקת. לפעמים אני אומרת את מה שיושב לי על הלב וזה כל כך טעון שזה יוצא יחד עם בבי, לפחות יש בזה צד משחרר.

יש בי צד שמחפש פשוט את הניתוק החד והברור הזה. כאילו אין לי דרך אחרת לעשות את זה ומצד שני, לא קיבלתי אף החלטה שזהו אני עוזבת. בראש שלי אני כל הזמן מנסה לשכנע את עצמי: "נו יאללה, זה ברור שאת צריכה לעזוב את התנועה תראי איזה מנותקת את. את בכלל לא רוצה להמשיך עכשיו עם הבנות לדרך משותפת, אפילו עלתה הצעה שתעברו יחד חודש אחרי השחרור להדריך בעוטף עזה. זה כל כך רחוק ממה שאת רוצה עכשיו בשבילך. שנות אור. ובכל זאת משהו לא נותן לעזוב, אוחז בי חזק במרחב הביניים הזה. לא ברור לי מה אבל זה קיים. יחד עם כל המחשבות המתוסבכות, נזכרתי בהזמנה של אמילי אי אז לפני חודש שביקרה בישראל, לבוא אליה לברלין.

אמילי גדלה כל חייה ב"לה גומרה", אי בספרד. עם הוריה האומנים שמגדלים בחצר ביתם וויד. היא באה לישראל כדי לחוות פה את תקופת התיכון, וגרה אצל סבא וסבתא שלה שלוש שנים. אמילי היא מין נפש אוניברסלית חופשית. אחרי התיכון אמילי לא הייתה בארץ שלוש שנים כדי להתחמק מהשירות הצבאי, עד שהיא השיגה פטור ויכלה לחזור לכאן לביקור. זה כל כך הזוי בעיני, איך היא פשוט עברה לברלין ועל הזין שלה הצבא וישראל, כי בשבילה ישראל זו רק תחנת מעבר הרפתקנית. אפילו שתינו יהודיות ויש לנו אותה היסטוריה רחוקה. אולי אני קצת מקנאה.

אז החלטתי לטוס לאמילי לברלין. אין בינינו קשר עמוק או קרוב בכלל, אבל זה נראה לי כל כך פשוט וזמין. גם שמעתי כל כך הרבה על ברלין, שזה מקום מטורף, ואני עם הסטייל שלי והתחביבים אעוף עליו.

הגיע יום הטיסה, ואני טסה לבד לראשונה, איזו בדידות מרגשת כזו. אין עם מי לדבר, תוהה מי פה על המטוס ישראלי. בשדה התעופה בברלין קיבלו אותי אמילי וחואן, בן זוגה הצ'יליאני. שניהם ביחד נראו לי ממש מגניבים. אמילי עם קוקיות ילדותיות

ומעיל ענק עם הדפס מונכרומי שחור לבן של צורות גאומטריות ומגפיים כבדות, חואן עם שני עגילים עגולים וגדולים, שפתאום ממש רציתי שגם לי יהיו, קפוצ'ון שחור ומעיל כחול בוהק שבגבו מין גומי שקוף עם חור שנראה כמו זכוכית שבורה, יצירה שחואן ואמילי הכינו למותג שלהם "NO".

אחרי כמה שאלות סטנדרטיות של טיסה ישבנו ברכבת בשתיקה דיי מביכה. פתאום נפל לי האסימון שאין לי מושג מה אעשה בשבוע הזה שם, כי הרי אני ואמילי ממש לא חברות קרובות, ובעצם תמיד היה לנו קצת מביך ביחד.

ברלין. אפורה וקרה כמו שמספרים, מלאה בגרפיטי בכל פינה אפשרית אבל הרבה יותר נקייה מתל אביב. אנשים מכל מקום בעולם על אותו רציף הרכבת, כל אחד מסקרן בדרכו, מה גרם לו להגיע אל העיר הזו?, מה הוא עושה בה עכשיו?. על כל קרון רכבת שאת עולה, עולה הומלס ומבקש עזרה, חלקם מפחידים ומפוררים, חלקם יותר מאוזנים ואפילו מוכרים עיתונים. כן, בברלין יש עיתון של הומלסים. כולם פה פשוט חיים את חייהם, לא נראים מאוד לחוצים. מהאובן (הרכבת התחתית) לרחוב, לרכבת החשמלית, לאוטובוס וחוזר חלילה. יש איזו זרימה תחבורתית ואנושית, אין פקקים. אפילו ההומלסים נראים דיי שלמים עם מקומם, לפחות רובם. הייתה הומלסית אחת שראיתי בתחנת האובן קונה בקבוקון וודקה עם הפרוטות שאספה. בכניסה לקיוסק היא כבר שתתה את רובו במהרה ולפתע העודף שקיבלה נשמת מידה והיא מנסה לאסוף אותו ובפרץ עצבים ורגליים יחפות היא מנפצת את הבקבוק על הריצפה, עדיין מנסה למצוא את המטבע.

הדירה של אמילי הייתה מדהימה, חדר אמבטיה ארוך ולבנבן עם אמבט קלאסי, מטבחון ארוך וצר עם תמונות ג'אנקיות על המקרר, ועל הקיר ואוכל שנראה אירופאי טעים וזר. החדר של אמילי וחואן היה הפתעה, ביחס למחיר האפסי שהם משלמים עליו בחודש. הוא היה ענק ומלא בחפצים של אמנים, סקיצות של פסלים, תקליטי ויניל, מיקסרים, פטיפונים ובגדים העשויים מהגומי השקוף שהם בנו לקולקטיב האומנות שלהם "NO". אחר כך עברנו לחדר של השותף שלהם. החדר שלו כבר היה ממש מעורר קנאה, כמו מאורה של אומן מלאה בסינטיסייזרים, פוסטרים מחתרתיים, כמה גיטרות חשמליות מרהיבות, סטיקרים שחבר שלו הכין של תמונה שהוא כתב את שמו עם הקקי שלו. האדם הזה חי את חיי האומן הפרועים. שותף נוסף, אוסטרלי, היה בעבודה וחזר מאוחר יותר. אמילי וחואן כרגע לא עובדים. אין להם שום חסכונות, אבל כרגע הם סבבה. מסתדרים מאיזו עבודה מטופשת שאמילי עושה דרך האינטרנט. אוכלים ושותים טוב, מוציאים את הכסף בעיקר על בירות.

חואן מתאמן בתקלוט, עם התקליטים שלו, ברוב שעות היום. מתכוון לקראת מסיבת טכנו שהם מארגנים בהמשך השבוע.

על פניו, הרעיון לבלות איתם שבוע נשמע מדהים, הם מתעסקים באומנות אוהבים לחגוג יש לנו אותו סגנון אסטתי, אך האמת היא שאחרי זמן לא ארוך הרגשתי קצת כמועקה על חיייהם. למרות ההתפעמות שלי מאורח החיים שלהם, משהו שם לא התחבר ומצאתי את עצמי רוב הזמן באיזה מבוכה כזאת. אני פוגשת הרבה חברים שלהם, כל אחד נראה בנאדם מסקרן בדרכו אך בפועל אין לנו הרבה עניין אחד בשני והשיחות יבשות ותקועות. לא מצאתי הרבה נקודות שיחה והרגשתי דיי לבד. נכנסתי לסיטואציה חברתית קיימת ופועמת ולא הרגשתי נחוצה, גם לא רצויה וגם לא כל כך רוצה.

החלטתי להוריד את האפליקציה של טינדר. במהירות די מדהימה ביחס למה שקורה בישראל יצרתי בערך עשרה התאמות חדשות. היו איזה חמש בנות ממש דומות שהיה לנו מאצ'. שיער בהיר קצוץ, לוק טומבוי קצת, מראה טיפה קשוח ואפילו קצת מזכירות לי את האמריקאית.

בוקר היום השלישי בברלין, יצאתי לשוטט. רשמתי במפה מקום אקראי ששמעתי שאולי הוא מעניין מחברה שאני סומכת עליה, והגעתי לאיזה סתם רחוב אירופאי תיירותי, בניינים ישנים רחבים ומטופחים, וכמה חנויות לעשירים. לא ידעתי מה לעשות, אז מצאתי איזה בית קפה עם תמונה של שייק כחול והזמנתי אותו ועוגת אוכמניות (אני ממש אוהבת את הקטע של פירות יער באירופה). פתאום משמאלי אני שומעת עברית. איזה יופי, אמרתי שלום ויצא שישבנו יחד אני ושני מורים לספורט מתיכון בפתח תקווה. אני הגעתי לברלין לחפש כיוון והם הגיעו כל אחד עם 1000 יורו כדי לבזבז אותם ביומיים, איזה עולם מוזר.

המשכתי לשוטט והחלטתי שאמצא חנות יד שניה, ובעודי מתהלכת לי ברחוב, קצת שיכורה, כי בברלין שותים כל היום, אני מקבלת הודעת טינדר מאחת הבחורות, אחת מהחמש גרמניות בלונדיניות קצוצות שיער, דומות איכשהו לאמריקאית (לפחות בראשי). קבענו מחוץ לרכבת בשעה ארבע.

אני מגיעה ומוצאת לפי התיאור שלה בחורה לבושה שחור מעשנת, טיפוס כזה של טכנו, שיער קצר ומסודר בקפידה, העור הכי בהיר שראיתי ועיניים כחולות חתוליות וגדולות, פירסינג בשפה התחתונה ומלא באוזניים, ואני באתי דיי זרוקה עם בירה ביד, שרוול שהרגע קניתי, סווטשירט כתום ענק ושקית נייר גדולה כזאת. חשבתי לעצמי, שאנחנו בטח ממש שונות באיך שאנחנו חוות את החיים. קוראים לה ג'ולי, והיא לא צרפתייה. ג'ולי הציעה לי סיגריה ולקחתי, למרות שלא עישנתי חודשים. מה

לעשות, כנראה הייתי קצת לחוצה, כי בכל זאת אני נפגשת עם זרה מוחלטת בברלין והאנגלית שלי על הפרצוף .

הלכנו לפארק קרוב והתישבנו על ספסל , היה מזג אוויר אפור וסגרירי מצד אחד ומצד שני שליו ורגוע , מזג אוויר כזה שקשה להבין מהסתכלות על השמיים מה השעה , סיפרנו על עצמנו. אני אמרתי שאני מדריכה של גרפיטי ושיש לי להקה חדשה ושרק השתחררתי מהצבא. היא סיפרה שהיא לומדת צורפות כבר שנה שלישית ושלפני זה היא למדה עבודה עם אנשים, כמו להיות גננת, ולא התחברה , להפתעתי היא הייתה רק בת 20 , חשבתי שהיא הספיקה הרבה לגילה , גם חשבתי שאולי היא לא בדיוק הטיפוס טכנו הזה שחשבתי עליה כשנפגשנו .

אחרי זמן מה התחלתי להיות רעה (עברו כמה שעות טובות מאז המשקה הכחול ומאפינס האוכמניות) והחלטנו ללכת יחד לאכול , להפתעתי ג'ולי המקומית לא הכירה הרבה מקומות לאכול באזור כי היא גדלה בכלל בחלק אחר של ברלין , ומצאנו את עצמנו יושבות במסעדה וויאטנמית עם הלוק הכי רומנטי זול שיש , עציצים מפלסטיק מוזיקה אסייתית קיצ'ית שחוזרת על עצמה , מלצרים מבוגרים לבושים היטב , שתינו לנו בירה שג'ולי בחרה בכוסות גבוהות וצחקנו מהסיטואציה הבלתי מכוונת .

אחר כך המשכנו לבר בשכונה , מהברים האירים האלה עם האווירה הגברית החזקה , כאלו שרואים בהם כדורגל מידי פעם , הזמנו עוד בירה והתישבנו . אחרי זמן מה בבר שהיה קצת תפל היא הציעה שנלך לדירה שלה , דירה שקיבלה מהמדינה בגלל הלימודים , זרמתי .

לא הייתה אווירה מתוחה או מינית במיוחד, אבל כשניכנסנו למעלית היא נישקה אותי , נישקה ממש חזק , אגרסיבי , זה הפתיע אותי, למרות שכביכול זה ברור שאם אנחנו הולכות לדירה שלה זה מה שאמור לקרות, אבל הייתי קצת שיכורה ובעולם שלי, וזה קרה מהר .

נשארתי לישון אצלה , זה היה לילה נחמד אבל לא במיוחד , מהלילות שנגמרים בבוקר. חשבתי שאני לא בטוחה שאני רוצה שנפגש שוב, שזה בסדר גם כשדברים הם חד פעמיים, ושסטוצים זה בסדר , שאני לא צריכה להפוך את הגרמניה לאמריקאית החדשה שלי. זה גם באמת הרגיש שונה . חזרתי לדירה של אמילי שהייתה מופתעת שנעלמתי לה ליום שלם אבל התלהבה מהסיפור .

אחרי יום וחצי שבילית עם אמילי וחבריה שכלל בתוכו ישיבה חביבה עם אמילי ליד האגם, הליכה למסיבת הטכנו של "NO", להירדם שם על הספה , להתעורר על ידי בחור מוזר שחשב שאני במנת יתר והכריח אותי לקום , להחליט שאני הולכת משם לפאב קוויירי שיש שם ידידות ישראליות , כמעט להאבד ברחוב שיכורה לבד באמצע

הלילה רק כדי למצוא את הפאב הקווירי, להגיע לפאב הקווירי המומלץ ולהתאכזב ממנו קשות, לחזור למסיבת טכנו ולמצוא את אמילי גמורה על האסלה מערבוב של יותר מידי אלכוהול וסמים, לישון שינה עמוקה על הספה, ללכת לסקייטפארק הכי יפה שראיתי ולהרגיש שאני רוכבת ממש חרא לעומת כולם, לראות סרט עם אמילי וחבריה ולהרגיש שוב ממש לא קשורה.

החלטתי שאני רוצה ללכת למסיבה קווירית, הרי באתי לברלין, גם כדי לחוות את חיי הלילה הגאים הידועים, זאת הייתה מסיבה "בסיבלר פיוצ'ר" שזה בעצם הפאב המאכזב שהגעתי אליו יום לפני, אבל הייתה לי אמונה קטנה ובעיקר תקווה שהפעם בגלל שיש שם מסיבה זה יהיה אחרת.

אבל נתקלתי בבעיה, אין לי עם מי ללכת, אמנם אמילי היא בסקסואלית אך נדמה שהזואון הזה כרגע בכלל לא בראשה, במיוחד עכשיו שהיא נרגעת מהלילה של אתמול וזוללת שוקולדים מול הסרט עם חבריה הקרובים. מצד אחד רציתי ללכת לבד, אבל מצד שני פחדתי לחזור לחוויה של הבוקר לבד בסקייטפארק בודדה וביישנית. אז כתבתי לג'ולי אם היא רוצה ללכת איתי למסיבה. במהירות דיי מפתיעה היא ענתה ורשמה שתשמח להפגש. הבנתי שהיא לא רוצה ללכת למסיבה והרגשתי איזה "FOMO" אבל הייתה איזה הקלה בלהיפגש עם מישהי נחמדה שרוצה בחברתי בלי שאלה.

נפגשנו בתחנת האובן "אלכסנדר פלטץ". ג'ולי שונאת אותה כי היא הכי תיירותית, משם נסענו לאזור שלה המשעמם, והתהלכנו ברחובות עם בירה, מידי פעם נעצרות ומתנשקות.

אלה היו יומיים שלמים שבילינו יחד בלי הפסקה מזרות גמורות, פתאום אנחנו מבשלות ביחד, מחליפות בינינו בגדים, ישנות ביחד, מתקלחות ביחד ומספרות אחת לשניה סיפורים עד הפרטים הכי אישיים. הרגע הכי יפה היה הבוקר של הטיסה אלה היו כבר צהריים ואנחנו שרועות על מיטת יחיד הקטנטנה הלבנה שלה, היא לבושה בחולצה הלבנה שלי וקרן שמש על פרצופה, חיוך גדול ורענן על פניה, ממש יפה לה לבן.

בלי לשים לב הגענו לשלוש שעות לפני הטיסה, כל הדברים שלי עוד שרועים בחדר של אמילי, אני צריכה ללכת. אני נפרדת מדירת החדר שהייתי לי לבית ביומיים האחרונים. אני וג'ולי הולכות יחד יד ביד לאובן. אנחנו עולות על האובן עמודות מחובקות מסתכלות אחת לשניה בעינים, אולי אלו הרגעים האחרונים שלנו יחד. אני מסתכלת על האנשים בקרון, מה הם חושבים עלינו, בטח רואים שיש פה אהבה והתרגשות גדולה, בטח הם חושבים שאנחנו זוג טרי, אין מצב שמישהו מעלה על

אל הקרע שבלב | קובץ סיפורים קצרים | **11**

דעתו את הסיטואציה האמיתית . האובן מגיעה לתחנה שלי , זהו , נשיקה אחרונה ואני עוזבת .
בחוץ קר ואני בוכה , לוקחת נשימה, עמוקה וממשיכה ללכת .

שאריום מצלם

ניר אבן זהב

מציירים את אלוהים בגן סביון

למושב חגור עברתי בגיל 3. לפני זה אני לא זוכר מה זכרתי או מה חשבתי, או איך חשבתי. אחד הדברים הזדמטיים שהשתנו בחיי היו הצבעים. להכל היה צבעים בהירים. הבית היה צהוב. המושב היה ירוק. לאמא היה סוודר אדום ישן שעבר הרבה כביסות, הוא תמיד הריח כמו הבית ולמרות שלא היה רך במרקם הוא עטה רכות אחרת, חמימות של חורף.

השטיחים בבית היו בגוונים יפים של חום עם הדפסים שונים, בסלון היה שטיח חום-אדום עם הדפסים שמזכירים את הציורים העתיקים של המצרים, ולידו היה פרוס שטיח בגוונים של בד' שהדפסיו היו כעין ספירלה ריבועית - כמו שביל שמוביל למרכז השטיח ושם היה מקום המרבץ האהוב עלי.

אבא היה בצבע טורקיז-אפור מחוספס כמו אחת החולצות הקבועות שלבש לעבודות ושתילות. בקיץ, כששטיח השבילים היה מקופל היינו שוכבים על הרצפה הקרה והוא היה מצייר לי רובוטים של 'ביוניקל' בדיוק מוחלט אחרי תחנונים ארוכים ובימים האלו כמעט הכל היה צהוב.

סתיו, אחותי, הייתה בצבעים של תכלת כמו הבריכה של המושב. שם היינו תמיד ביחד. כשהיינו בבית תמיד הייתה הולכת עם החברות החדשות לעשות דברים של גדולים. ככה אני זוכר את השנתיים הראשונות. הכל היה בצבעים. לכל דבר היה פשר - אם זה ריח או תחושת מגע, צבע או חום, והעיקר, שכל דבר היה אפשר לצייר. כל דבר היה תופס קיום ממשי על דף.

לגן סביון הגעתי בגיל 5, כך אני סבור.

הציור שלי היה צבעוני במידת מה, אבל לא כמו המושב. הוא היה בעיקר בצבעים של כחול עמוק כהה. העננים היו אפורים וכל מה שהיה תחתם היה בצבע ירוק אחיד.

על אחד העננים במרכז הדף ישב איש אפור זקן בישיבה מזרחית, לראשו היה כתר צהוב מגושם והיה לו זקן ארוך - כמעט פעמיים מאורך גופו. זה היה אלוהים, מבחינתי. הגננת עומדת מעבר לכתפי, מבקשת מכולנו לצייר את אלוהים ומסתכלת. הטושים והדפים פזורים, הכל בהישג ידי שלי וכולנו מציירים. כל דבר שאני חושב אני מצייר. את הצעצועים אבא מצייר, את הטרקטורים הצהובים שעובדים בגינה הציבורית אני מצייר. את העצים שבחצר אני מצייר, את המשפחה אני מצייר.

אל הקרע שבלב | קובץ סיפורים קצרים | 13

את אלוהים אני מצייר מתוך מה שאבא סיפר לי בבית, באחת הפעמים שצייר את הרובוטים שלי. כל החתיכות שלו (אלוהים) מתחברות כמעין רובוט מפורק. חתיכה אחת מבני ישראל במצריים וחתיכה אחת מבריאת העולם, חתיכה אחת ממרד בר כוכבא ואחת ממרד המכבים ואפילו אחת מהרקולס של דיסני. חתיכה אחת שלא פתרתי היא החתיכה מבית הכנסת. כשהיינו נוסעים למכולת לקנות ארטיקים או חלב או ביצים היינו עוברים ליד בית הכנסת והדלתות תמיד היו סגורות. פעם אחת הן היו פתוחות וזה היה ביום כיפור. אבא שם לי כיפה על הראש ולקח אותי על הידיים פנימה. הכל היה מתוח והצבעים נהיו אפורים. היה צריך להיות בשקט, וכולם היו מכוסים והייתה עצבות כבדה, שרו יחד שירים עצובים ולא כל כך יפים על אלוהים (אדוני, כך אמרו).
מהר מאוד יצאתי החוצה חזרה לאופניים של יום כיפור וכל הצבעים חזרו אט אט, כאילו שהסתכלתי לשמש לכמה רגעים ואז הפסקתי.

כשסיימתי את הציור בגן הגננת החמיאה לי על כמה שהוא יפה ואז יצאתי לשחק בארגז החול בחוף. שיחקתי בחול הצהוב עד שאמא באה לקחת אותי, וכשהיא באה לקחתי אותה בזריזות לראות את הציור. היא והגננת התפעלו יחדיו והחמיאו לי המון, גם על הצבעים וגם על כמה שיש לי דמיון מפותח. הן כל הזמן אמרו את זה ולא באמת הבנתי מה זה אומר, כי מה שהיה הכי תמוהה היה שאת הציור לא ציירתי מהדמיון. ציירתי אותו ממה שאבא והגננת סיפרו לי תמיד. ככה אלוהים נראה.
אמא והגננת המשיכו לדבר בזמן שחזרתי לשחק עם הילדים בחוף וכשהגענו הביתה היא תלתה את הציור על המקרר.

אתאיסט או אוטיסט

את יום כיפור ואת הציור של אלוהים אני זוכר יותר טוב מהכל.
לאחר שמונת האביבים הבאים הצבעים התכהו. הם לא היו אפורים כמו בבית הכנסת, הם פשוט היו בגוונים מאוד כהים.
כל פעם שאני נכנס בשערי בית הספר עוברת בי תחושה אפרורית כזו של יום חורף בן ערביים, סביבות השעה 17:00.
התחושה מהולה בשמחות קטנות כמו לפגוש את נועה או רותם, או השניצל של הקפטריה. השיעור האחרון ביום הוא שיעור מתמטיקה של מצוינות, וזה שיעור שממשיך אחרי שכל הילדים בשכבה כבר הולכים מבית הספר. השיעור אפור, יותר מדרך כלל, כמו בית הכנסת. אני משרבט במחברת ציורים, אני יודע שהיא יודעת שזה מה שאני עושה, אבל אני לא מבין למה זה לא מזיז לה. הרי היא תמיד אומרת לאמא שאני פוטנציאל בימי ההורים, אבל ניכר שהיא מותשת ממני, וכך אני רוצה - כדי שתניח לי לנפשי.

אל הקרע שבלב | קובץ סיפורים קצרים | 14

כל פעם שאני מבקש ממנה לצאת לשירותים היא עונה לי במבט מאוכזב, ומאז שהיא תפסה אותי עם הטלפון בשיעור המבט הזה קצת חודר יותר מבדרך כלל.

במבטיה הספק מאוכזבים ספק מוותרים היא נותנת לי לצאת גם הפעם לשירותים ואני מרגיש תחושה קטנה של ניצחון.

תמיד בשעה הזו השירותים של השכבה שלנו נעולים אז אני הולך לכיוון שכבת ט'. הלוקרים כחולים אפורים ובחוץ כבר נהיה חשוך (אבל לא לגמרי). החצר ריקה כמעט לגמרי והיא הרבה יותר צבעונית כשהיא ככה.

ואז אני רואה אותו. לא את אלוהים, ברור שלא, כי הוא לא קיים. אם הוא היה קיים אז אולי גם השטן היה קיים ואז הייתי יכול לומר שזה השטן :

עומרי לוי ושני החברים הסתומים שלו. מימינו עומד החבר האידיוט שלו, (שגם לכיתת אתגר הוא בקושי הצליח להיכנס) בחולצה שרואים שהוא לא החליף מתחילת השבוע, ומשמאלו עומד החבר השני שהוא ברמה העקרונית הצל שלו. אולי הוא קצת יותר רזה אבל חוץ מזה הוא הולך, אומר, ועושה כל מה שעומרי עושה.

אני ממש מנסה שלא להסתכל להם בעיניים ומשפיל מבט כמעט עד הרצפה. נהיה חם, והקרירות והאפרוריות של החורף כבר לא חודרות את הטרנינג האפור שאני לובש.

אני מרגיש איך הדופק שלי עולה ואיך שדה הראייה שלי מצטמצם, כמו עיגולים קטנים בתוך שדה שחור - זה מה שאני רואה. השערות שלי סומרות וצמרמורת איטית מאוד מטיילת לי מהעורף עד לגב וחזרה. אין אף אחד בחצר, חוץ מהם וכל שנייה הופכת לנצח. עומרי צועק לעברי משהו. אני לא מצליח לשמוע מה. אני מתחיל לרוץ הכי מהר שאני יכול, מסביב לבניין דרך הכניסה האחורית לתוך השירותים ומסתגר בתא. מבחוץ בוקעים רעשים שלא ברור אם הם אמיתיים, כי החצר ריקה והדממה מתפרסת. בשעון השעה עוד מעט 16:00 וזה אומר שעברה כבר יותר מחצי שעה מאז שיצאתי מהשיעור. נו מילא, אחרי בילוי של 20 דקות בתא השירותים של הגדולים, הריח העתיק שעמד שם עוד משבוע שעבר נעשה סמיך יותר ויותר עד שאני לא יכול לנשום, ואני חוזר לשיעור.

פנינה, המורה למתמטיקה, באותו מבט מאוכזב-מייאוש-וותרני מקבלת אותי חזרה לשיעור. פתאום הדלת נפתחת ועומרי לוי עומד בכניסה. מזה זמן רב שאני פותח את הספר של בני גורן והפעם כדי לקבור את ראשי בתוכו. מאוד בנימוס הוא מבקש ממנה להעביר לי פתק. בחיים שלי לא ראיתי בן אדם כל כך צבוע, אחד האנשים הכי מחורבנים בתוך המקום המחורבן הזה (גם כשהוא לא ריק) - שתמיד דופקים מכות לכולם, תמיד זורקים זין ותמיד מלכלכים על כל המורות - עומד בכניסה לכיתה באמצע שיעור מתמטיקה בשעה הרבה יותר מדי מאוחרת - ומבקש, כאילו היה עורך דין, או סופר או רופא להעביר אלי פתק "בבקשה".

בפתק כתוב: "ניפגש אצל חיים השומר". בשנייה שאני קורא את המילים הכל קופא. פנינה קופאת, כל הילדים קופאים. האוויר נהיה קר והאפלוליות של החורף מטילה עצמה בלא רחמים על הצבעים המעטים שעוד נשארו בכיתה, עד שהכל תופס גוונים של כחול אפרורי. זיעה קרה ניגרת ועיגולים של זעה מופיעים החוצצה שלי. מה שהכי מביך זה שזה בולט החוצה. אני חושב שמעולם לא רציתי שהשיעור לא ייגמר. אף אחד לא חיכה לי ליד השער.

וככה עברו שנתיים נוספות, כשכל שנה הייתה קצת יותר גרועה מהקודמת, ובכל השנה האפרוריות הזו של החורף נשאה עצמה הרחק אל תוך שעות הקיץ והתפרסה על פני חיי כאילו הייתה גל עצום שמטביע סירת מפרש.

תמיד השיחות עם רותם ונועה קורעות מצחוק. אנחנו תמיד מדברים על אותם הדברים על מוזיקת מטאל, סרטי אימה ועל וסקס, על ההורים הדפוקים של רותם ועל ההורים ההזויים של נועה (ורק לה מותר לומר את זה), על הבית הדפוק שלי ועל כמה ששלושתנו דפוקים. כשאנחנו מדברים על סקס נועה מדברת על כמה היא רוצה שכריס המסוורת' ידפוק אותה. כמה שהיא חולמת על סקס במקלחת. כל פעם שהיא אומרת את זה אני מרגיש איך גל של חום שוטף את פני ואיך בנואשות אני מנסה להראות שאני אדיש כשברור לי ממש שזה לא מצליח להסתיר את המבוכה. קשה לי כל כך שלא לדמיין את זה קורה, ואז אפילו עוד יותר קשה לי שלא להביע את המבוכה ואפילו קצת את הגועל. רותם מספרת על החבר שיש לה מכיתה ט' ועל איך שלרדת לו זה מגעיל ואני לא מספר על כלום, כי בנקודה הזו אני כבר לא מצליח להוציא מילים מהפה והחום והמחנק לא מאפשרים לי לחשוב. זה הכי מביך בעולם. אני מעדיף להיות א-מיני.

אני מעדיף לעשות את עצמי א-מיני. גם שום ברק לא פגע בי מאז שציירתי את אלוהים, אז אולי אני בכלל אתאיסט א-מיני.

בשיעור חינוך אנחנו יושבים במעבדת כימיה ורואים סרט. אני לא בטוח על מה הסרט ועל מה השיחה. אני בעיקר בטוח בזה שאני יושב בכיתה כמו פראיר כשנועה ורותם בחרו להבריז. אני מחכה כל כך הרבה זמן שמישהו יפנה אלי. ואז המחנכת, דנה, פונה אלי, ואני מנצל את ההזדמנות להוציא מתוכי את מה שתסס בי כבר זמן רב. בשקט בשקט, וכמו שאני תמיד עושה, אני בוחר לתת הצדקות לפני הטענה המוחצת. אני מתחיל את דברי ב "אני אתאיסט...". מיד מתחילים לחשושים בכל הכיתה.

"מה.. זה מסביר הכל..", "וואו, איזה מסכן", "עכשיו הכל מתחבר". אני לא יודע אם אלו הם באמת הלחשושים או שזה רק מה שאני שומע בראש לי אבל לוקח לי בדיוק כמה שניות להבין שמה שהם שמעו זה שאני אוטיסט.

אני כבר לא טורח לתקן. עכשיו כבר ברור שאין אלוהים.

בבית הכנסת או בבית המדרש

ארבע שנים אחר כך פגשתי את סיון. בכל פעם שראיתי אותה חשבתי שהיא ההפך המדוייק מכל מה שאני, וזה מה שמשך אותי וסיקרן אותי בה כל כך.

בביתי הצבעים דהו כבר מזמן, השטיחים התיישבו והעלו אבק, הסוודר האדום של אמא כבר ממזמן לא יצא מהארון ואבא שדהה יותר מהכל כבר לא גר בבית. סתיו עברה לצפון ואת רוח החיים שאפשר היה להרגיש בבית מתישהו לפני יותר מעשור, היה אפשר לזכור רק דרך החיות שהתרוצצו בבית. בכלל, כשהייתי מסתובב ונוסע מחגור עד תל אביב, האוויר עמד והרגיש כאילו הזמן כמעט עצר. הגשמים של אותו החורף בכיתה ח' נשארו כשהיו והחמסין מהקיץ שאחריו ייבש את האדמה ואת נפשי עד כלות.

כשנכנסתי לבית של סיון הכל היה שונה. האוויר שם היה צלול והצבעים היו חזקים, זה הרגיש כאילו חיים אחרים שררו מעבר לדלתה. תמיד חשבתי על כל מה שהשתבש בסיפור שלי ומה שלא השתבש בסיפור שלה. החל ביחסים המשפחתיים, ובגירושים של ההורים, דרך המסורות המשפחתיות - ארוחות, טיולים, טקסים וחגים - דברים שמרגיש שמיצינו במשפחתי במאה הקודמת, ועד אלוהים. הכל מתחיל ונגמר באלוהים. ובבית של סיון הוא היה, ככה הוריה טוענים. מאז בכל פעם שחשבתי על אותה התחושה שעברה כשהייתי עומד בפתח ביתה עברה בי המחשבה על נוכחותה של אותה יישות אלוהית כבעלת תפקיד בקיום התא המשפחתי ואורח חיים תקין - והיא תמיד ריחפה שם מעל, כשהדלקנו נרות בחנוכה וכשישבנו לארוחה בשישי ואפילו ביום כיפור. בעיקר ביום כיפור.

אף אחד לא הצליח להסביר לי את פשר הקיום שלו - של אלוהים. בעיקר אפשר להגיד שאף אחד לא ניסה עד שהגעתי לבית של סיון. אחיה ואחותה נהגו לכנותי "הכופר". אביה, יוסי, גדל באופקים, הוריו עלו ממרוקו והיה אפשר לשמוע את המקורות הללו בחי"ת ובעי"ן כשהיה מדבר. הוא היה ראש המשפחה, הוא החזיק במסורת ובדת ועטף איתה את כל המשפחה. אמא שלה, ג'ולי, עלתה מאמריקה באחת מהעליות מלפני שלושים שנה ונישאה לאביה זמן קצר לאחר מכן. יחד איתו היא החזיקה את כל הקומפלקס המשפחתי-מסורתי הזה במקצועיות.

סיון ניסתה להסביר לי את המקום של היישות הזו בחיים שלה, כשעלתה לתורה, וכשהסבירה לי את המסורות של המשפחה שלה, שנשמעו לי משונות. השיחות שלנו הפכו לפולמוס על הדת וחדרה הפך למעבדה, בתוכה ערכנו ניסויים מעמיקים, חקרנו מסורות, הלכות, מנהגים ומחקרינו תמיד הוביל למבוי סתום.

את הדבר פגשנו בשתי נקודות.

פעם אחת סיון סיפרה לי שאסור לצייר את אלוהים. מה זאת אומרת אסור לצייר את אלוהים? אני זוכר בפירוש את הגננת עומדת מעלי ומורה לי ולשאר הילדים לצייר אותו. אותו. ממש אותו. כאילו היה דמות מוחשית גברית ספציפית שאפשר לראות להריח ואפילו להרגיש (פיזית). זה לא הסתדר בכלל עם הזכרונות שלי והייתי כל כך בטוח בקיומם. בחגור, המושב שגדלתי בו, היה בית כנסת שפעל בשבתות ובחגים, ובגנים למדו ילדים למשפחות מסורתיות. מיד עברה בי המחשבה על כך שלא ייתכן שהגננת תבקש דבר כזה. לא הצלחתי לחשוב. בטני ומוחי התהפכו יחד בתוך מערבולת שהתעצמה מרגע לרגע. אם לא הגננת הורתה על הציור המדובר אז מי אם לא אני שהוביל לבריאת דמיון זה על הדף - אבל אני זוכר כל כך בבהירות אותה, את כלנית או סיגלית או בכלל פרח, עומדת מעבר לכתפי ומסתכלת, שואלת ומתעניינת בזמן שהצבעים צובעים ובוראים את החטא הנורא על הדף. מי ברא את המחשבה הזו לצייר את אלוהים אם לא היא? ומי שתל את הזכרון הזה במוחי? כל מה שהבנתי עד כה התבסס על אותו הציור, של אותה הדמות המדומיינת המוחשית עם הזקן הארוך והכתר המגושם. בסיס הכל הוא הזיכרון ששורשיו נטועים כל כך חזק בלבי, ושורשים אלו החלו להרקיב ולהתפרק. כל מה שנבנה על בסיס אותו הזכרון הפך הבלים. הבל הבלים. באותה נקודה כבר יכלתי להגיד. אני בטוח לא אוטיסט, ואולי גם לא אתאיסט?

פעם אחרת הייתה ביום כיפור. כמו כל דבר בבית של סיון, גם יום כיפור היה שונה. מוזר וקצת רענן. היה ברור ומוסכם עם כולם שאני יכול לאכול, אבל אף אחד לא אכל ובמטבח שררה תחושה מוזרה, בעיקר סביב המקרר.

סיון לא הדליקה טלוויזיה ולא השתמשה בטלפון וכך גם אני. סיון הלכה עם אימה לבית הכנסת וכך גם אני. הפעם נכנסתי לבית הכנסת.

מסתבר שאנשים היו מבלים שם שעות בימי כיפור, התפילות ארכו נצח וכולם שהו בנצח הזה יחד. מי שרצה לצאת יצא ולא הרגיש אשם ובכל בית הכנסת, החצר והרחובות מסביב שררה מין קדושה.

כשחזרנו לביתה של סיון הסתגרנו בחדר. היא סיפרה לי שביום כיפור נשארים עד מאוחר ערים כדי להצליח לישון את שאר הצום. תמיד כשאנחנו נשארים עד מאוחר זה כולל שיחות ארוכות ומתח מיני שנבנה ומתממש.

כך לא היה אותו הערב.

בתוך השיחה על הפערים בתפיסותינו נחשפנו לשסע עמוק יותר ממה שיכולנו להכיל, כשמקורו היה חוסר היכולת שלי להאמין באלוהים אל מול אמונתה שלה. כבשאלנו לאן פנינו מועדות ומה אנחנו רוצים מהעתיד האחד עם השניה זה היה האתגר הגדול.

שאלנו איזה אורח חיים נרצה לקיים יחד, מה נאכל, איך נחגוג חגים, האם נקדש בשבת ומה נקדש בשבת, מתי צמים ומתי הולכים לבית כנסת אם בכלל הולכים לבית כנסת. כשאבדנו יחד בתוך מערבולת של דימויי עתיד הגענו כמובן לשאלת החתונה.

מה לעזאזל זה אומר - חתונה. חתן, כלה, רב, נדרים, ברכות, תפילות. תמיד חשבתי שחתונה היא מפגן ראויה מגוחך שנועד להצהיר על הבלעדיות של בני הזוג, אירוע שנועד לתת הצדקות לקשר, בעלות של משכנתא וחצי. אבל ניחא, כסף ואורחים זרים זה דבר שעוד אפשר לקבל. העניין היה שלא הבנתי את המשמעות - ואם המשמעות היא מפגן הראווה המדובר אז היה עוד מקום להתפשרות, אבל לא הייתה זו משמעות שטחית. היה עניין לא מוסבר של מסורת.

מה זה אומר?

זה היה משהו שקשור לברית בין החתן (אני) והכלה (סיון) ורוח הקדושה (אלוהים). כל עוד הפער בינינו היה עקרוני, השסע התרחב ודימויי העתיד שלנו הפכו לרחוקים זה מזה שנות אור.

לא ידעתי איך להמשיך את השיחה הזו.

בנקודה הזו של הלילה השעה כבר הייתה מאוחרת והאוויר התחמם בחום גופינו. כאילו נסחפתי אז על גל של תשוקה. לא היה ברור לי באמת מה שונה באותו היום, מעבר לכל המנהגים הספק מחממים את הלב ספק משונים וחוסר הנוחות ששרר לי בצלחת. אבל משהו היה שונה. סיון הייתה שונה - האווירה הייתה מחוממת מראש והשלנו מעלינו את כל השכבות הרוחניות והפיזיות יחדיו. משהו שרר בינו - במבטה ראיתי שמשהו אחר מתרחש, כאילו הדבר הזה שהרגשנו בגוף, הדחף הכל כך מוכר הזה, היצר שצפינו את בואו עוד כשהחלטנו להישאר ערים עד מאוחר - היה שגוי מהיסוד. ואז היא אמרה לא.

"לא?" - שאלתי בתמיהה מהולה בחשק.

- "לא" - היא ענתה בפרצוף מאוכזב.

ניסיתי להבין מה נשתנה. ברור היה שיום כיפור שינה הכל, אבל לא היה ברור מה. מה זה היה, הדבר הזה שהצליח להתנגש ביצרים הכל כך שגרתיים שאנחנו חווים, שכל כך הרבה זמן לא נתנו עליהם את הדעת.

מעולם לא היה ה"לא" הזה כל כך אישי. שורשיו היו נטועים עמוק בליבה עוד מימי קדם ולא הצלחתי לשים את האצבע על למה או איך, אבל זה לא היה חוסר חשק, ולא מבוכה, זה היה דבר אחר.

השסע הכל כך עמוק בינינו התמלא בתשוקה מאז ומתמיד, ובאותו היום השונה הוא התמלא בחמלה. חמלה שבסיסה הרצון שלי לאהוב אותה בלי להבין. לא יכולתי להבין. פשוט לאהוב, לאהוב ולהצטער על המבט המאוכזב שיצא כשהיא שאמרה לי לא. להצטער על המבוכה שמילאה את חלל החדר כשהיא הרגישה שאני באמת לא יכול להבין אותה, כי באמת לא יכולתי להבין.

ביום השני שלי בצבא חייל ירה לעצמו בראש. הוא לא עשה את זה ליד אף אחד, הוא עשה את זה באישון לילה, בשירותים, והשמועות התגלגלו כמעט יותר מהר מרעש ניפוץ הזכוכית של החלון האחורי הגבוה של השירותים.

בבוקר שלמחרת הושיבו את כולנו לשיחת פלוגה. ישבנו בצורה גיאומטרית שמתיימרת להיות ח' - בערך 180 חיילים ומולנו עומד דניאל - מפקד הפלוגה. והוא היה נסער. הוא פתח בנאום ארוך עד מאוד על זה שאסור להתאבד. אסור - במובן של אני, מפקד הפלוגה, מטיל עליך, החייל שלי, איסור. איך אדם יכול להטיל איסור על דבר שנעשה במרחב כל כך פנימי, שלא צריך לקבל עליו אישור מדבר מה, שהשיקולים בו נעשים בין אדם לעצמו, שההשלכות עליו לא רלוונטיות ולו לרגע אחד מרגע המעשה הנורא?

בניאום הארוך הוא חזר על המשפט שוב ושוב "אסור להתאבד, אסור, אסור, אסור, אסור להתאבד!". אחר כך הוא הזמין את אחד החיילים והדגים לנו איך אנחנו צריכים לשים לב ולהיות חברים אחד של השני כדי שנוכל למנוע סיטואציות כאלו בעתיד. כל הזמן הזה אני דמיינתי איך המ"פ של הפלוגה השכנה באותו הלילה ניסה לפרוץ את דלת תא השירותים כשמתחתיה מגיחה שלולית של דם ועל איך שהיה צריך ליסוע להוריו יום למחרת.

כשחייל מת, הוא נקבר בבית עלמין בחלקה הצבאית. מעין חלקה שנועדה לחלוק כבוד נוסף - לאדם שנהרג בעת הניסיון הארוך של הקמה וביסוס העם היהודי. כשאדם מתאבד הוא עובר על איסור חמור בתורה - והוא נקבר מחוץ לבית העלמין. כשחייל מתאבד, גם הוא נקבר מחוץ לבית העלמין.

באותו הלילה כשהלכתי לישון, עברה בי המחשבה על הפחד שחילחל בליבו של דניאל, הפחד מהחוויה שחווה המפקד של אותו החייל שהתאבד. תהיתי לעצמי אם זה הפחד שאלוהים, בכבודו ובעצמו חווה, כשהוא ניצב בפני אדם הנוטל את חייו. פתאום הרגשתי שכל החוקים וההלכות והדת נועדו לשמור את נפשו שלו, של אותו האלוהים ההוא ואת נפשנו שלנו בעקבותיו.

בשנה האחרונה, כל אדם שדיברתי איתו על אלוהים סיפר לי על כמה שידו בכל. שאם אדם בוחר לשים קץ לחייו, זה בשיקולו, ואם אדם בוחר לצייר את אלוהים, גם כן, זה דבר בשיקולו, ואם אדם בוחר לקחת אורז במקום פירה, גם זה, בשיקולו. איך יכולים להיות כל כך הרבה דברים במוחו של אחד?

תהיתי לעצמי, אם בתוך המציאות הכל כך הפוכה, הצבאית הזו, שמטריפה אנשים על דעתם עד שבחרים להקיץ מהחיים, אם גם כאן, כללי המשחק הם אותם הכללים, אם גם כאן - הכל בשיקוליו של הקדוש ברוך הוא, ואם כך הדבר, אז איך זה שחברת קדישא בכבודה ובעצמה, לא מוכנה לקבור את החייל המסכן בחלקה שלשמה הוא ראוּי? אותה החברה שעומדת בעיניים עצומות ובביטחון מוחלט מאחורי הספר והדברים.

משהו השתנה בתוך המרחב המטושטש הזה. הכללים היו שונים. אנשים היו פחות יראי שמיים, וההתעסקות בסיזיפיות היומימית גברה על כולנו. החוקים של מה מותר ומה אסור, של מה צודק ומה לא הטשטשו.

כשתירגלנו איך יורים לכיוון מטרת המפקד קרא למטרה אחמד, ובן רגע, האנושיות זלגה מעיני ומעינינו יחד. היה כל כך הרבה יותר קל כשהייתי יכול לבחור באלוהים ואז הייתה עוטפת אותי החמימות של חדרה של סיון. באותו הרגע פשוט ירינו וצעקנו "אש אש אש" באותו אחמד העשוי מעץ וקרטון. אחר כך היינו מתגלגלים על החצץ וממשיכים לדמיין איך אנחנו יורים באותה הדמות חסרת הפנים עד ששקעה השמש. באותו ערב הרגשתי שכשאנשים מתפללים הם מתפללים אחד לשני, והכל התחיל ונגמר במפקד הפלוגה, כאילו בעל כורחו לקח את תפקידו של אלוהים.

לא עבר זמן רב עד שעזבתי את הטירונות הקרבית והגעתי למפקדת הגדוד בתפקיד עוטף לחימה. דברים אט אט חזרו לקדמותם במידת מה, והדברים שלא הם דברים שלמדנו להסתגל אליהם. הדבר הכי שונה ששרר במרחב היה היכולת של אנשים לגעת בכל. עד כה היישות היחידה שידה בכל הייתה אלוהים, ופתאום, יכולנו למצוא את המפקד בחדרנו שלנו, ואנחנו בחדרו שלו. דמויות חדשות זלגו לתוך חיי שלי ואני זלגתי לתוך חייהם של אחרים. במקלחות לא היו חוצצים והיא אפשר להבחין שכולנו כרתנו ברית עם אלוהים. אולי זו הפרזה - להגיד שכרתנו ברית, אפשר יותר לומר שכרתו אותה בשבילי, אבל היה זה ברור, כאילו היינו חלק מעדר שצרבו על עורו מספרים, או באותה מידה, העם הנבחר, שכרת ברית דמים עם אותו האלוהים - לשותפות עד אחרית הימים. הדבר הזה שהיה אפשר לראותו במקלחות במוחשיות שרר בכל המרחב הצבאי הזה יותר מדרך כלל. משהו בהרגשה הזו שיש לכל אחד פחות שליטה בחיים, כאילו היינו במלחמת קיום והיצרים החייתיים שלנו התפרצו, גרם לכולם להיאחז ברוח הזו - בדבר מה האנושי והבלתי אנושי הזה שכולנו הכרנו מאז ומתמיד, וכל אחד נתן לדבר הזה שם אחר.

את יניב פגשתי זמן קצר אחרי שסיימתי עם פרק הטירונות. וזה היה מרענן. עד כה כל מי שזלג לחיי ולמרחב האישי שלי עשה זו בברוטליות ואלימות צבאית בוטה והוא זלג טיפות טיפות לתוך חיי בעדינות מזן אחר.

מהר מאוד הדיפוזיה הזו מהאחד לשני שברה את קירות נפשינו ולא יכולנו אז עוד לומר מי הוא מי. הזרם המהיר שזרמנו בו יחד היה מערפל חושים והדבר הפך לקונטרסט למציאות הצבאית ששנינו חוונו.

הדבר אירע באחד הלילות של תחילת השנה השנייה בצבא.

כאילו הייתי במסע באדמה לא מוכרת, ומדי פעם הלכתי בחלקות אדמה נטולות רוח קדושה. הצפון, כפי שיכנהו המאמינים, בכונתם למוסר, אבד במרחב הלא מוכר ובחוץ שררו הדממה והקור. זו הייתה אחת מאותן שבתות שסגרנו יחד והאוויר היה צונן.

אל הקרע שבלב | קובץ סיפורים קצרים | 21

אני זוכר כל כך טוב איך עמדנו קרובים כל כך ובחום הגוף שעמד מנגד לקרירות והזרות של אותה המציאות שחווינו. אבדנו אחד בתוך השני. ליבי דפק בעוצמה ודמי זרם במהירות, כאילו בכיוון ההפוך. הרגשתי איך מתעלות על נפשי התחושות ואיך אני חוצה את הגבולות שהכרתי מתמיד, איך בכוחות עצמי, בלי נוכחותה של הרוח הבלתי מוכרת במרחב הזר אני עושה מהפך, ובו בזמן הרגשתי איך ליבי מתפורר. הרגשתי איך בהיכלי הפנימי מתחוללת רעידת אדמה שכמותה לא חוויתי מעולם :

האוויר שבתוך ריאותי הרגיש מאובק ומלוכלך והאוויר שבחוץ היה כה צלול. נשמתי את האוויר שיצא מראותיו של יניב ושמעתי את אלוהים. אני לא באמת שמעתי באותו הרגע משהו, אבל היה זה הבזק רחוק שנות אור שהראה לי למאית השנייה את הצפון, והרגשתי איך דמי עוצר ומתחיל לנוע בכיוון הנכון. איך האוויר בריאותי מתנקה אט אט והיכלי רוגע וחוזר לקדמותו, הפעם סדוק ותשוש, והפעם, הרגשתי איך אותם השסעים שאני וסיון מילאנו בחמלה ותשוקה התרחבו, ובהתפוררות מהירה מאין כמוה הפכו לתהומות. אמרתי בקול רועד אז ליניב על איך שאני מרגיש את סיון. הוא הלך וכמעט ולא דיברנו מאז כלל.

זה הרגיש כאילו הרוח החמימה שסיון הביאה לחיי עטפה אותי ובו בזמן התהומות שבליבי חצבו דרכן מטה. האמורפיה ששררה באותו הבסיס הלכה וגדלה ובתוכה דמותה של סיון ודמותו של אלוהים הפכו לזרות אט אט, וכל מה שיכלתי לשמוע זה את אותו ה"לא" של סיון מיום הכיפורים, ואת ה"לא" שלי מאותו הלילה עם יניב. ואת דניאל, מפקד הפלוגה שחזר ואמר "אסור להתאבד!".

צלם אלוהים השבור

ימים כלילות עברו מאותם הזמנים האחרים ואת השסעים שבליבי אני וסיון למדנו מחדש. מרחב חיי הפך לברור ושאלת האלוהים שהייתה הייתה חיה בבחי. את נטשה, היכרתי שנים קודם לכן, והיא הייתה אחת מאותם המורים שאנשים מספרים עליהם כשהם נהיים מורים בעצמם. תמיד כשהייתה מגיעה הייתה דופקת בעדינות שלא תואמת את נפשה על הדלת. תמיד הייתה מגיעה עם שמלה מהודרת ועקבים, וגם אז לא הייתה עוברת את גובה אפי. כשנכנסה לבית היא הייתה קוראת בקול לאימי לומר לה שלום, וכך תמיד כל מי ששהה בבית ידע שהיא הגיעה. אחר כך הייתה מבקשת מים (ולעיתים רחוקות עד מאוד תה) וכועסת עלי בחיבה שעדיין לא הבאתי לה כיסא. נטשה הייתה מחוץ לאותו ציר הזמן עליו אירעו כל מאורעות העבר. תמיד כשהגיעה, גם בימי התיכון וגם בזמן הצבא נתהפכה המציאות לדבר מה אחר. כאילו ישבנו אז, אני על כיסא הפסנתר והיא על שרפרף רעוע והזמן עצר מלכת. דמותן של דמויות מהעבר שהן קפואות בחלל ומדי פעם ניסו להושיט ידן לליבי ולהשמיע קולן. השיחות שלי עם נטשה כתבו את

מגילת העצמאות ואת התורה האישית שלי. הן ארכו שעות ואף ימים וכל זה התהווה בתוך השעה השבועית שבה נפגשנו. דיברנו על מוזיקה ועל אלוהים.

לקונצרט האחרון שלי אצל נטשה היא רצתה שאעשה משהו מרהיב. בחרנו לנגן את שני הקטעים האחרונים מתוך "תמונות בתערוכה" של מודסט מוסורסקי. מקבץ היצירות הזה הוא הביטוי המוזיקלי של מוסורסקי לגלריה של חברו המנוח - הארטמן. לשני הקטעים האחרונים קוראים "הבקתה על רגלי התרנגולת" - על שמה של הבקתה של המכשפה הרוסיה בבה-יגה ו"השער הגדול של קייב" - כשמו כן הוא, השער הגדול בעיר קייב.

השער הגדול של קייב היה הגראנד פינלה של הקונצרט. היצירה הזו היוותה מרחב מוזיקלי אחר עם צלילים שסוחפים בזרם עוצמתי בין פעמוני הכנסיות הרוסיות, המזמורים הנוצריים והתפילות. בתוך היצירה היה קטע קצר, עדין ושקט שנטשה אמרה שבתוכו מתגלמת אלוהיות כלשהי.

היא סיפרה לי על הפעם היחידה בחייה בה היא חוותה קטרדיס. לפחות ניסתה לספר. במבטא רוסי כבד היא סיפרה על איך היא נכנסה לכנסייה באחת העיירות הקטנות ברוסיה, ושם שמעה רביעיית כלי קשת מנגנים קטע של באך. היא תיארה איך היא חווה "הזדככות" - במילותיה שלה. ואיך הדמעות מתחילות לזלוג. לא מעצב, לא מכאב, וגם לא משמחה. ניסיתי לדמיין תחושה זו. כאילו הנשמה זולגת למימד אחר, שבתוכו הכל בהיר ובוהק. אפילו הזמן לא מהווה משהו במימד זה כי כשאדם חווה "הזדככות" הוא לא מתעסק בחרדה שהתחושה תגמר. הוא פשוט שם. וכך היא הייתה. וכך היא רצתה שאני אהיה, מחד, ומאיך אמרה שאי אפשר לחוות את החווייה האלוהית הזו מבחירה.

לאלוהים שלה היא קוראת מוזה, וכל פעם שניגנתי משהו שתפס אותה באנושיות הייחודית הספציפית שלי - אמרה שהתיישבה לי מוזה על הכתף. את המוזה הזו לא היה אפשר להזמין או לצפות. כאילו שהדמויות המסוימות, אלו שצפו קפואות בחדר, הצליחו לתפוס את ליבי ולהוציא דבר מה נסתר שלא ידעתי על קיומו.

אני זוכר איך תמיד היא הייתה מספרת על הפעם שביקרה במוזיאון שנבנה בביתו של המלחין שהעריכה יותר מכל, אלכסנדר סקריאבין: "הוא חי בבקתה קטנה ומוזנחת, והמקום היה שומם, נכנסתי והאישה בקבלה מכרה לי כרטיס בגרוש וחצי. אני ומיכאל הסתובבנו בחדרים בבית ובאחד החדרים היה הפסנתר והוא היה מוקף בכאלה מחסומים כמו שיש בקולנוע. הסתכלתי מהר לצדדים וכשלא היה אף אחד עברתי מהר את הפסים, התיישבתי על הכיסא שלו והתחלתי לנגן את הפרלוד האחד עשר. השומר והאישה בקבלה רצו מהר לחדר ועמדו בהלם. הרגשתי שהגיעה מוזה קטנה והתיישבה לי על הכתף. הם עמדו שם ונתנו לי לסיים וכשסיימתי הבחורה מהקבלה באה ואמרה לי 'הפסנתר של סקריאבין לא בוחר בכל אחד, אבל הוא בחר בך'".

בכל פעם שהייתה מספרת את הסיפור הייתי יושב בדממה ומדמיין אותה יושבת ומתנדנדת על הכיסא של הפסנתר מאקורד לאקורד. היא תמיד אמרה על סקריאבין, המלחין, שמה

23 אל הקרע שבלב | קובץ סיפורים קצרים

שהיה הכי מיוחד בו זה שהוא היה מרחף קצת מעל הקרקע בזמן שכל שאר האנשים היו הולכים ואני הייתי מדמיין איך כל האנשים שעמדו והסתכלו עליה החלו מרחפים בחצי סנטימטר קטנטן מעל הרצפה כשהיא ניגנה על פסנתרו.

המוזה הזאת, האלוהים הזה שנטשה ניסתה לתאר הייתה כמו האלוהים שסיון סיפרה לי עליו, ובאותו הזמן הייתה זו דמות אחרת לגמרי. ניסיתי להבין את הפער בין שתי הדמויות הללו. האחת תפקידה למשול בכל והאחת חושפת את המיסתורין שבלבבות האנשים, האחת מאחדת משפחות והאחת מזככת את היחידים.

כשנטשה ישבה לידי וניסתה לחשוב איך לפתות אותה, את המוזה, את האלוהים הזאת לכתפי באותו הקטע תהיתי לעצמי אם זה יעבוד. פעם אחת הציעה שאשיר בזמן שאני מנגן, ופעם אחרת הציעה שאנגן בשקט בשקט, כאילו הייתה שועל קטן שהתחבא בשיחים וניסונו לקרוא לו בלחישות וקופסאות שימורים. אחרי חצי שיעור במבט מעורבב של ייאוש וחמלה אמרה לי נטשה שכשהיא לא באה היא לא באה, ואז היא באה.

את התחושה אני לא יכול לתאר. למען האמת, לא הרגשתי אותה עד שהיא עברה. יכולתי לראות אותה בעיניה המזוגגות של נטשה כשהיא בחצי חיוך מסופק לוגמת מהתה הפושר. הקטע בעיניי נשמע בדיוק אותו הדבר. לא הייתי יכול להצביע על משהו שונה אם הייתי שומע את הנגינה הספציפית הזו ואת האחת שלפניה בהקלטה. זה היה במרחב. באוויר שביני לבינה, ובידיי.

זו גם לא הייתה תחושה שדבר מה התיישב על כתפי, זה התערבל בבטן ויצא דרך השכמות לידיים. ככה זה הרגיש, וזאת - הרגשתי רק כשההרגשה כבר נגמרה.

אז הבנתי באמת.

הוא לא דמות. לא איש זקן ישוב על ענן עם כתר מגושם, ולא אחד מפסלי הראווה שראיתי בסרטים של דיסני.

הוא גם לא אלה קטנה. דמויית פיה שמתיישבת על כתפי ברגע רומנטי מסויים. הוא לא התשוקה הזו שאני וסיון חווים בלילות הארוכים והוא גם לא החמלה שממלאת את האוויר של יום כיפור.

הוא לא העומד מאחורי חברת קדישא ומכתיב מעשיה, והוא לא כיוון כנה לראש החייל בשירותים, לא הפחדים של דניאל - מפקד הפלוגה ולא הוא שאסף לחיקו את משפחתה של סיון.

הוא כל אלו ולא כלום.

מה זאת אומרת? - כל מה שאנו חווים, כל הבסיס הזה למי שאנחנו. הבחירות, המשיכות לטוב הטהור ולרע התמים. כל מה שאנחנו עושים, בין אם מתפללים ובוכים על קברי הצדיקים ובין אם יוצאים בשבתות למסיבות, ובו בזמן, כל זה הוא אנו אנחנו בעצמנו. כל הדברים הללו שאנחנו בוחרים בהם בלב שלם או לא, טובים ורעים כאחד - הם מעשינו שלנו, וההתערבות האלוהית איננה אלא מה ששורר באוויר בינינו, מה שאנחנו מרגישים אחד

לשני, אחד לעצמו, מה ששוכן בינות שיחי ליבו של האדם. עצם קיומו הוא הרוח שבחיינו - וסביבו כל עם ישראל, וברגע הקט יכולתי לומר - סביב עצמו סובב עם ישראל.

אני לא יודע אם זו באמת הבנה מרעישה, מה שהרגשתי אז כשהתיישבה המוזה הזו על כתפי.

מבטה של נטשה לא היה חדש ואת התחושה הזו הכרתי מנסיונות עבר על הפסנתר, אבל משהו בליבי התפרק.

כאילו היה זה נציב מלח אדיר שהתגבש סביב ליבי בצורתו הטבעית של האדם, וככל שאבדתי לוט בערפל - הצטברו שכבות המלח סביב הליבה. קור הרוח ההוא שהיה טמון עמוק בין השכבות מימי קדם שמר על גחלת עדינה, עדינה כגוזל זעיר שזה בקע מהביצה. הגחלת הזעירה הזו דלקה כך עוד מאז שהייתי צריך לפסל סביבה את צורתה המוחשית של הרוח ולכבותה בגיל 5, ובלי אוויר, בחשכה ששררה בין דפנות המלח, המשיכה לדלוק וללחוש על תהיות קיומה. הגחלת הזו הייתה הסנה העדין שלי.

על אף שיכולתי לומר שהוויית קיומה של הגחלת הייתה נהירה לי למדי, הרגשתי שחיי לא השתנו מקצה לקצה. יכול להיות שזה בגלל שהיא לא באמת הייתה נהירה. הייתה זו הגחלת עודנה עדינה ודולקת בין שארים מהצלם הסדוק. את אותה התחושה לא יכולתי להזמין לעטוף אותי כשהתיישבתי על הפסנתר, וגם לא כשישבתי עם משפחתה של סיון סביב שולחן ארוחת השבת. אפילו לא יכולתי לתת לה שם, וכך גם לא יכולתי לתת לו. יכולתי לקרוא לו אלוהים, והיה זה אותו האלוהים שעליו דיברו המתפללים בבית הכנסת במושב, או אותו האלוהים ובו בזמן אחד אחר, זה שסיפרה לי עליו נטשה - וגם זה לא היה מדויק.

דוברת ילידית

עלינה קרלינסקי גולדין

זיכרון ראשון

נולדתי בשלהי שנות התשעים, שלוש שנים לפני שהתחלף ובא עלינו האלף השני לספירה. "העלייה הגדולה" מברה"מ כבר הייתה לעובדה מוגמרת עם יותר ממיליון עולים חדשים שמלאו את רחובות הארץ במבטא כבד ובר' מתגלגלת.

הייתי בתם הבכורה של אריה (לובה) ואילה (אלה) והגחתי לאוויר העולם בהשתהות קלה, עשרה חודשים אחרי חתונתם הצנועה. הוריי קראו לי עלינה. צליל רוסי רך לגרונם של סביי וסבתותיי שטומן בחובו התחייבות ציונית-עברית: עלי, עלי-נא.

קצת אחרי שנולדתי, עברנו מדירת החדר של אמא בגבעת המורה לבית שלנו בשכונת נוף יזרעאל הצופה אל שדות מרחביה. השכונה אוכלסה עד מהרה באלפי עולי ברה"מ לשעבר, כך שמעבר לכביש ניצבה בפחון גאה המכולת "יליסייבקי" וברחוב הסתונית ניתן היה לשמוע יותר איחולי "דוברי וויצ'ר" מאשר "ערב טוב". סבא היה אוסף אותי ואת אמא מהבית מדי בוקר, מסיע את אמא לעבודה בטיפת חלב ולוקח אותי אליו ואל סבתא. אבא היה יוצא בשעות משתנות לעבודה במפעל. לעתים קם מוקדם בבוקר ולעתים חוזר מאוחר בלילה.

העברית של הוריי עוד לא הייתה כל כך טובה ואמא העדיפה שלא אלמד מהם את השגיאות והמבטא. כך שבגיל שנה וחודש, בעיכוב של חודש אך בפטפטנות הולכת וגוברת, חיברתי קולות למילים ראשונות ברוסית.

בחלוף האלף, יצאתי ממקלטם הבטוח של סבי וסבתי אל ימיי הראשונים בגן. כיאה להיסטוריה המשפחתית, סלדתי מהגן סלידה עזה שהתגברה בחוסר האונים של-היעדר השפה. כך נצרר לו הזיכרון הראשון בחיי: אני בת שלוש ניגשת אל הגננת ולא יודעת איך לבקש כוס מים. איך אומרים כוס? איך אומרים מים? איך מסבירים לה שאני צמאה? הגננת מנסה לעזור, לוקחת אותי לשירותים ואז למטבח. אני מביטה בברז המים, שותקת. לאחר מעשה, הבטתי בהשתאות מהולה בקנאה בילדות הקטנות ששחקו בחדר הגדול עם כולן, מתמרנות ביעילות בין עברית לרוסית. הלואי והייתי יכולה כמותן. להיות חלק, לדבר.

יציאת מצרים

הוריי גדלו בנתק בין יהודי ברה"מ ליהדותם. הקומוניזם מחה את זכות הדת מאדמותיו והיהדות נותרה זהות נטולת מסורת. מקור לאפלייה סמויה-גלויה ולקבוצת שייכות עמומה, המגובבת בפיסות זיכרון על פמוטים מכסף ששרדו את המלחמה הגדולה ועל המצות שאמא של סבא מיטיה הייתה אופה בהיחבא. ב-1990 נפלו החומות והחלום הקומוניסטי התרסק בגלים של גזענות ורעב. "נטביע את הרוסים בדם של הז'ידים" צעקו הכרזות. הגיע הזמן לעזוב. אמא וסבתא יבה וסבא מיטיה וזודה ודוד וגנדי הקטן וסבתא רבא. טפסים, חתימות, חברים, כרטיס טיסה. אמא מחזיקה ביד אחת את המסמכים וביד השנייה את סבתא רבא. סבא ודוד סוחבים את הדברים הכבדים. דודה מחזיקה את גנדי הקטן. עולים על מונית ואז רכבת. בבודפשט מקבל את פניהם בחור צעיר עם מגן דוד ענק על החזה (מותר? הוא היה כזה גדול), ישנים לילה בבית מלון, המאובטח לראשונה "בחבר'ה משלנו" ואז עולים על מטוס. ארץ ישראל. כלומר, נתניה. ואבא במסלול מקביל, מקדים את סבא וסבתא ונקלט, בינתיים, בקיבוץ הדתי. אמא של סבא, קומוניסטית אדוקה, מסרבת לחתום על אישור יציאה מהארץ עבור סבא סמיון. עובר חודש ועוד אחד ובראשון לחודש שאחריו לא מגיע נציג המפלגה לאסוף מגבית, לראשונה מזה שבעים שנה. וסבתא רבא נשברת וחותרת על הטפסים. סבא סמיון וסבתא צילה עולים ארצה ומגיעים לקריית שמונה ופתאום יש יהדות.

אבא הולך לבית הכנסת בכיפור וצם, עושה סדר כהלכתו, בקיבוץ הדתי ואז בבית חב"ד. בבית של אמא מדברים על הרוח ועל העלייה. על השולחן ניצבים בערבוביה לחם רגיל ומצות שמזכירות לסבא את הבית, את המצות שאמא הייתה אופה כשהוא היה קטן. לפני המלחמה הגדולה והרעב, לפני שמתה בצעירותה והגיעה האישה השנייה של אביו שמכרה את פמוטי השבת והסתכסכה עם כולם.

את לילות הסדר הראשונים לנישואיהם של אמי ואבי, העברנו בביתם של סבתא צילה וסבא סמיון בקריית שמונה. אבא התעקש לחגוג סדר כהלכתו, ערך שולחן וקרא את ההגדה בקול רועד, ברוסית ואילו אמא מספרת בשבחה של הרוח, על צדיק אחד שהקפיד בהלכות הסדר קלה כחמורה ועם עלות השחר התברר לו כי שכנו, ששתה בקבוק וזדקה שלם (ביעור חמץ) וחלם חלומות של שיכרות על חופש, התעלה עליו במימוש הווית החג. ומסכמת בקריצה, שבכל דור ודור צריך אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים ואנחנו יצאנו. יצאנו מברית המועצות ועלינו ארצה. ברוך ה'.

התבגרתי בצל הזרות ההולכת ומשתרשת בין הוריי, עד שאין ברצונם להמשיך ולשאת את מחויבות החיים המשותפים. כשהייתי בת 14, נשמעו סוף כל סוף קולות פרידה. בפסח של אותה שנה, אבא ארז את חפציו ועזב את הבית. ליל הסדר שלי נחצה מאז לשניים.

בחלקו הראשון, אני מסבה עם אבי סביב שולחן ערוך והוא קורא בקול רועד ובגמגום את ההגדה ברוסית. בשנים הראשונות עוד היו איתנו סבא סמיון וסבתא צילה, יושבים בעייפות ובמאמץ מסביב לשולחן. אך בשנים האחרונות הם נפטרו בשיבה טובה וכעת יושבים סביב השולחן רק אני ואבא. אני משתדלת להכין משהו טעים לשולחן עורך ומהללת את החרוסת של אבא. שרה כל חלק שיש לו ניגון ואבא מדלג למעני על מה שנראה לו לא כל כך ברור או לא כל כך חשוב. התפלפלויות הרבנים נדחו לסדר הבא לפי שעה.

בחלקו השני, אני רצה לאמא ואנחנו עורכות סדר משלנו. אין לו חוקים ברורים, אך יש כמה מנהגים שחוזרים בכל זאת מדי שנה-אנחנו מניחות תפוז בקערת הסדר, מוזגות מים למרים ויין לאליהו. מפעילות שיר שהזכיר לנו את פסח השנה וזרשות קטע אחד על חופש. אמא מתעקשת-מה כתוב שם? ואיך זה נוגע בנו? לעתים אנחנו נוטשות את שולחן הסדר ועוברות לדבר בחדר השינה בפיג'מות. לעתים, כשגיליל הסדר אצל אבא מתארך, אנחנו דוחות את הסדר שלנו למחרת.

שיעור אזרחות

ביסודי למדתי בבית הספר "נופים" ששכן במרחק 5 דקות הליכה זהירה מביתם של סבי וסבתי. הייתי פורצת בריצה משער בית הספר, חולפת בלי להתעכב על פני גן השעשועים, שהיה באותה התקופה המפתח והשער לעולם דמיוני ומופלא, מחבקת את עץ האקליפטוס שלי וקובעת עם אבי, ידידי לכיתה, שנשוב לשחק כאן בעוד שעה בדיוק. עבור צוות מורי בית הספר, ידידותי עם אבי הייתה בגדר פלא. מה לילדה רוסיה תכולת עיניים להתרועע עם ילד אתיופי? הם הופתעו מחוסר הגזענות שלנו, של הורינו. עבורי לא היה דבר טבעי מכך. בכיתתי למדו 22 ילדי עולים מאתיופיה, 3 מזרחים 4 ילדי עולים מברה"מ. הסיגד היה חג מוכר בלוח השנה והייתי מחכה לסדנאות היצירה בהן בנינו "טוקול" ולארוחת הצהריים בסגנון "עמים" שהייתה מתלווה לאותו יום.

כשהגעתי לכיתה ז' בניר העמק, הופתעתי מכך שכולם לבנים. בכיתת מופ"ת היה רוב מוחלט של דוברי רוסית. את התודעה הפוליטית התחלתי לפתח בערך באותה שנה, בצורך הבלתי נמנע לתת שם למי שאני ולמה שאני חווה. לרוע מזלי, למדה שכבת ז' בבניין עם שכבת ט' ומדי בוקר היה עליי לצלוח את התגודדות ה'ט'ניקים בכניסה. הם ישבו על הספסלים מול הבניין, חסמו את המעבר לבניין והתרוצצו במדרגות. כל בוקר לווה בקריאות "רוסיה זונה! רוצה זין? רוצה חזיר?". למדתי לשים אוזניות ולהתעלם, לימים גם לבעוט ולהגיב, אך יותר מכל ניסיתי להבין למה זה קורה לי. שיטוטיי באינטרנט הובילו אותי עד מהרה לבלוגים פמיניסטיים ולשיח זהותי.

בכיתה י"א הייתי בשיאם של גיל ההתבגרות והבגרויות. בין שיעורי בית במתמטיקה, אימונים בקרטה והדרכה בתנועת הנוער עלו ונענו שאלות זהות. מרבית הזמן בכיתה שלי לא הוקדש לסוגייה הזהותית. היינו טובי הנוער. למדנו את המקצועות הכי קשים בכמות הולכת וגוברת של שעות לימוד, תרגול ושיעורי בית ובמקביל השתדלנו להיות "ערכיים"-התאמנו בספורט, התנדבנו בקהילה, הדרכנו בתנועות הנוער. התכוננו למסע לפולין. מפעם לפעם, בעיקר אחרי איזו כתבת תחקיר ששודרה בטלביזיה, היו מגיעים אלינו התלמידים המזרחים מכיתת מב"ר ומטיחים בנו צרור שאלות-את ישראלית? רוסיה? יהודיה? כולכם אשכנזים! רחש היה עובר בכיתה, לעתים מרמור. ליזה העולה החדשה הייתה מבקשת ממני לתרגם את השאלות ואחר מפטירה שהם "אידיטים". דניאל היה נלחץ. ההפסקה בין כה וכה עמדה להסתיים והיה עלינו לארוז את המחברות ולרוץ למעבדת הפיזיקה.

באזרחות, למדנו על מדינה יהודית ודמוקרטית. המורה אלה, צברית מפא"יניקית ותיקה, לימדה בהתלהבות ומתוך אמונה שלמה במקצוע. היה זה השיעור האחרון באחד מימי שלישי, כשאלה אמרה מדם ליבה שקשה בישראל לפתח תרבות דמוקרטית, בשל התרבות הלא-דמוקרטית של ארצות המוצא של חלק ניכר מהעם. זה קשה, היא אומרת, ליצור דמוקרטיה בחברת מהגרים. האמירה עוררה מעט הדים, אך בעיקר בלבול. מישהו התעכב וביקש ממנה שתסביר, והיא פירטה על חוסר הדמוקרטיה בברה"מ הקומוניסטית למשל ובארצות האסלאם. בכיתת מופ"ת בבית הספר יוצו ניר העמק הסמוך לעפולה, הרכיבו הרוסים והמזרחים את הרוב המוחלט. הסיכוי לדמוקרטיה נמוג. היוכוח נגדע לפני שהתחיל בצלצול להסעות. אלה עוד צעקה את החומר לבוחן ביום ראשון ושעטנו החוצה.

אני רצה מהשיעור להסעה לבית אשכול, נדחפת בין המוני ילדים שממהרים לעלות על האוטובוס, נושמת עמוק לפני הדרכה במרחב הלא-דמוקרטי של הספרייה הקהילתית. אני מריצה את השיעור שוב ושוב במוחי ונדמה לי שמהו פה לא בסדר. אני עוד לא יודעת להגיד מה, אז אני הופכת את המחברת ומתחילה לכתוב בעמוד האחרון

"היהדות שלי עומדת למבחן

אחריה ניתן ציון לציונות

ומדד לדמוקרטיה

עובר בשלושתם, בינתיים.

תחזרי שוב מחר

עדיין לא רשמנו את הנאמנות שלך."

בחוסר מיומנות אני הופכת את סערת הרגשות שלי לשיר עם ששה בתים. בוסרי, אך כואב. אני שמה לב בזמן שהגעתי לתחנה, מכניסה את המחברת פנימה ושוקעת בהדרכה. קצת

אוריגמי עם החניכות ובשיחת סוף היום אני מתייעצת עם המדריכים אם כדאי לי לעשות עם זה משהו. אנחנו מחליטים שכן ואני מעתיקה את השיר בכתב יפה כמיטב יכולתי.

"תחזרי להתאמן"

פוסקת הבוחנת

אולי בעוד דור

או שניים

תוכלי להשתלב

עד אז

אולי הישראליות

תכה בך שורש."

מגיע יום ראשון, אנחנו לומדים עד עשר ובשיעור האחרון בוחן באזרחות ואז נסיעה לשבוע גדנ"ע. אני מגישה את הבוחן למורה עם השיר ויוצאת. בצלצול, אלה יוצאת אחריי. זה מאוד יפה, היא אומרת. אני מקווה ש...זה לא...זה עליי?

אני אומרת שזה לא רק עליה, אבל שחשוב לי שתבין. שש עשרה שנים לקח לי להוכיח לעצמי שאני יכולה להיות יהודיה-ישראלית ולחגוג את הנבי גוד ולדבר רוסית. וכבר עברתי את הרוסיה-זונה-אוכלת-חזיר ואת הפער בשפה ובילדות ובשירים. לא גדלתי על הכבש הששה עשר ועדיין אין לי מושג מה עושים בשבועות, אבל בבקשה, אל תכריחי אותי לפקפק גם ביכולת שלי להיות ישראלית בשם הדמוקרטיה.

גחלת

קיץ 2014. מרתון הברגיוות מאחוריי ואני מעסיקה את עצמי בעבודה זמנית במזכירות ובלימודי פסיכומטרי. שנת י"ב נדמית כאיזו התעקשות מיותרת של המערכת לפני "החיים האמיתיים" ואני ומיכלי חולמות על שנת שירות בתנועה ומתחבטות, בשורת מכתבים ארוכה, בדבר מוסריותו של השירות הצבאי. שלוות הקיץ מתנצפת בהתפרצות מהירה וקטלנית של מחלת הסרטן אצל סבא שלי ובחטיפתם של שלושת הנערים שמציתה את האזור. רצח הנער מוחמד אבו חזיר, מהומות באיו"ש, רקטות מעזה והיציאה למבצע צוק איתן.

אני מתייצבת במשרד שלוש פעמים בשבוע, מביטה בשורת המהנדסים ומנהלי העבודה מבעד לדלפק המזכירות. מאחוריי, בחצאי המשרדים, אחד המהנדסים, בחור שמן וחייכן, מתווכח עם מנהלת הפרויקטים על היציאה למבצע. אצל סבא וסבתא בערב, המצב הולך ומחמיר. סבא שוכב במיטה ומשתעל. שני סוגים של סרטן תקפו אותו, נאבקים על זכות הבכורה.

בתנועה דיברנו אז על גורדון, קראנו על הגחלת, ועל חורבן הארץ, שהוא חורבן נפשי. הדברים נעשו מעורבבים עבורי. ימים משמימים במשרד, לימודים לפסיכומטרי, המחלה של סבא, הרדיו שלא מפסיק להכריז על עוד הרוגים ופצועים בעזה, על עוד התקפות והוויכוח שפורץ מהרדיו אל הטוקבקים והרחובות-צריך, לא צריך, טוב, רע, מוסרי. חורבן הארץ הוא חורבן נפשי? הייתה זו מועקה מזדחלת. נדמה היה לי שהיא בכל מקום. בארץ ובתוכי.

סבא נפטר לקראת סוף המערכה והבית התהפך. לא ידעתי לומר זאת מיד. בהתחלה הייתה שיחת טלפון מבן דודה שלי, גנדי, שביקש לדבר אמא ואמא נסעה להפרד מסבא בבית החולים ואני נשארתי לבד בבית והטבעתי את הכאב הזה, המוזר, במרק שבישלתי לשבעה. אחר כך ישבנו כל הנשים על הרצפה בסלון ואמא עברה לגור עם סבתא. המשכתי לקום לעבודה שלוש פעמים בשבוע וללכת לשיעורי פסיכומטרי. לחזור לבית ריק ולבשל לשבעה. בשבעה סבתא דיברה על המבצע, אמרה שצריך "להכנס בהם" ותהיתי איך היא מצליחה לומר דבר כזה, כשהאבל הפרטי שלנו ממלא את כל הבית וזולג מעבר לקירות, יושב על הכורסא ובמרפסת. היא הרי יודעת, עכשיו יודעת, איך זה כשאדם נעלם ונותרת רק תמונה על הקיר.

לא דיברנו אז על סבא. לסבתא זה היה כואב מדי והאבל הכתיב את השתיקה. מהמקום שלי בספה הייתי מביטה על אמא מתיישבת בכורסא שהתרוקנה ומפטפטת על בית הספר. מקווה שהוא איכשהו ידע על ההצלחות שלי, שיכיל את הדרכים המוזרות שאני בוחרת ללכת בהן. נזכרת בו בבחירת העגבניות בסופר, שיהיו אדומות וקשות לפי הסטנדרטים שלו- "לעוף אז לעוף" ולבחור עגבניות אז לבחור עגבניות. אחר כך תהיתי איך בנוכחות שלו, היציבה והשקטה, הוא החזיק את כל הבית.

המבצע הסתיים, הבחינה עברה, אך החיים סירבו לשוב לקדמותם. סבתא הסתגרה באבל והבית החל לסוב סביבה. אמא ואני אחריה, עושות קניות, מבקרות מדי ערב. ואני רוטנת באוטו בדרך חזרה, מזגזגת בין הבגרויות ורק רוצה ללכת כבר לאיזה הלאה. נדמה היה לי שהחיים נמצאים מעבר לפינה, המשמעות, העשייה.

וכל כך, כל כך רציתי ללכת.

התקווה

התגייסתי לצה"ל בבילול של שאלות גדולות ושברון לב משנת השירות, שלא יכלה ולא הצליחה לשאת את כל הציפיות שתליתי עליה. בסמינר אחוזים של אותה שנה קראנו את "הבו לי יחידים, הבו לי מתייאשים" ואלון ואני הבטחנו זה לזו שנצלול לזה ביחד. נדמיתי לעצמי מיואשת מספיק, הייתי מלאת תקווה. לשאלות שבדרך נמצא שותף אחד קונקרטי, התחלנו לרוץ, מתכתבים בהודעות וואטסאפ מהוססות, מעלים תהיות על התפקיד ההולך

לבוא ומרמור על קורס הקצינים המתיש, על החום בקיץ ועל הגשם בחורף. מחשבות על חיילים תאורטיים, פיקוד והיכולת הבלתי מוסברת הזו שלו לדעת יותר טוב ממני מה אני עושה.

אוקטובר, סיום השלמה. אני מצטיינת השלמה ואף אחד לא יכול להגיע. אפילו אלון, כהרגלנו בטקסים צבאיים, הבטיח ונתקע ברגע האחרון בגלל טופס הטיולים לביסל"ח. אמא חולה כבר כמה חודשים וברור שלא תגיע. אבא מסתבך בדרך. המשפחה של תמר, המצטיינת השנייה, מקיפה אותה בשאלות וחיוכים. אני יורדת למטה לחכות לאבא ומנסה לא לבכות לאמא בטלפון. מה הטעם להצטיין כשאת לבד? כל כך רציתי שתבוא, שתהיה חלק. בשנים שאני לא בבית המרחק והקרבה גדלו שניהם. אנחנו רחוקות ביומיום, בדאגות ובמושגים ובכל זאת קרובות מתמיד. בבית זה רק אנחנו, שתינו.

אבא מגיע ואנחנו נכנסים למעמד קח"ר עם המשפחות. משפחתה של תמר היא התגלמות הציונות הדתית עם בנים צנחנים ובנות בהו"ד. שני ההורים מעורבים בקהילה ומספרים שחינכו את ילדיהם על ברכי הציונות. אבא מדבר בקושי בעברית. מרגיש שהוא צריך להוסיף משהו ומדבר על זה שתמיד הייתי מצטיינת. אני משחקת עם השרוך האפור. מנסה להתרגל לכך שאינו חום ומתביישת קצת. מצוינות נשמעת פחות טוב מציונות. מפחדת שההצטיינות שלי תיתפס כקרייריזם ולא כביטוי ערכי. המעמד נגמר ואחרי החיבוקים אנחנו נוסעים באוטובוס הביתה.

חצי שנה מאוחר יותר, מאי. אני מצטיינת רמ"ח. הסג"ם היחידה ובהחלט מרגישה צעירה מדי, מה כבר הספקתי לעשות? במשימה אני מרגישה שכל תפקידי הוא מאבק בסכר. אף פעם לא חווה מספיק חניכה ובמאבק מתמיד לספק לחיילים שלי ולשטח תשובות. בתכנית העבודה שהמצאתי אין לי תשובות, ואני לא בטוחה שאני מלאת אנרגיה כמו בימי הראשונים בתפקיד. אמא מגיעה בגאווה ואני רוצה שתשב עם החברים שלי, שהמש"ק שלי יראה לה את המור"ק שפיתחנו במדור, שתגיב על התערוכה שהקמתי. אנחנו נכנסות לטקס. האולם מתפקע ברגע של מחיאות כפיים כשאני עולה, יורדת לתוך חיבוק של המדור (אפילו המש"ק הדתי שלי).

הטקס נגמר, אמא מתייחסת לאחת התמונות כשאנחנו מקפלים את התערוכה. אנחנו נסחבות עם התיקים והתעודה הענקית באוטובוסים. בבית אמא אומרת שהיא נורא התרגשה מהתקווה, אבל היא לא יודעת את המילים. אני עוצרת את העייפות ורצה להביא דף ועט. מספרת על נפתלי הרץ אימבר, על התבססות ההמנון בתנועה הציונית, כותבת ומפרשת שורה שורה. שאמא תדע. כל יום ראשון ביסודי היינו עומדים ושרים את התקווה. כל טקס. ההמנון. קצינת חינוך ומורשת, חיבור לארץ הזאת הוא התפקיד שלי, להיסטוריה,

אל הקרע שבלב | קובץ סיפורים קצרים | **32**

לשורשים. אמא שלי בוכה בשירת התקווה בטקס ההצטיינות של הבת הקצינה שלה ולא יודעת את המילים.

שתקי, את יהודייה

קוראל דניאלי

בארבעה החודשים הראשונים של השנת שירות הכל היה כרגיל, לומדים על ציונות, מדברים על הקבוצה ומכינים את עצמנו לקראת הדבר הגדול הזה שנקרא צה"ל. אך לאחר הארבע החודשים האלו טל, מדריכת הגרעין שלנו, מכנסת אותנו ושואלת אותנו "אתם מכירים את חן יעיש החניכה שהייתה בטבריה פעם?", ואני יודעת כמובן מי היא, כי היא הרי הייתה חניכה של אחותי שחר מספר שנים.

"היא החליטה לא להצטרף לשנת שירות לפני ארבעה חודשים אך לאחר מחשבה חוזרת היא מבינה על עצמה שהיא רוצה לעשות איתכם את שנת השירות וליצור אומנות יחד איתכם" המשיכה טל להגיד, ואני בתוך המחשבות שלי מבלבלת ומפחדת על מקומי. השיחות על חן ממשיכות, שלושה ימי גרעין ברצף, וכל שיחת גרעין אני מבינה שהעניין נהיה רציני יותר ויותר, וזה מלחיץ אותי רק בגלל שהיא דתיה.

ביום שני בצהרי היום שלוש דפיקות בדלת אני מסתכלת על גיא והוא מסתכל עלי, מבטים מצטלבים של חשש ובלבול. אני פותחת לחן בחיוך מבועת, והיא ישר ניגשת לתת לי חיבוק כמו היכרות של שנים. חן נכנסת לדירה ומורידה את התיק ומחייכת בחיוך חצי מפוחד חצי מתרגש ומצפה וכמובן ששרה יורדת במדרגות וישר הן קופצות אחת על השנייה, צועקות מאושר ומנתרות באוויר ללא הפסקה.

אני מסתכלת מהצד ולא מבינה, מאוד רוצה להיות חברה שלהן ומאוד לא. הן נראות בנות מאוד מתוקות אך הן מצהירות כל הזמן על היהדות שלהן ובאופן הלבוש שלהן שזה רק גורם לי להתרחק במקום להתקרב ולחבק.

חן מניחה את התיק לצד הפתח של דלת הכניסה וכולנו מתיישבים ועושים סבב היכרות קצר. כאשר הסבב קורא חן מסתכלת על העיניים של כולם, לא בצורה שופטת או מבקרת אלא בעיניים מחייכות כלפי כולנו וכאשר היא מספרת על עצמה בסוף הסבב היא מאוד מגמגמת אבל בצורה מצחיקה וחמודה שכולנו ממש צוחקים ביחד וככה נמשכות עשר דקות שלמות של היכרות וצחוק עד דמעות.

כאשר הגיעה הפסקת הצהרים של היום קבוצה, הבנתי שאני רוצה לעזור לחן להשתקע בחדר המשותף שלנו בבית, למרות הפחד והבלבול, ופשוט לקחתי לה את שתי המזוודות

הקטנות שהיא הביאה, בנוסף למזוודה העצומה שהיא הביאה, והעליתי יחד איתה את המזוודות, וכדי להפיג את המבוכה שאלתי:

"וואו מה יש לך שם? איך סחבת את כל זה באוטובוס לבד?!"

"בקושי רב ועם הרבה עזרה של אנשים" אמרה וצחקה ואז הנחת לה ישר את המזוודות על המיטה שהיא אמורה לישון בה, והיא פצחה בהתלהבות:

"וואו איזה חדר עצום, וואו יש לנו מקלחת פרטית ומרפסת! זה לא חדר זה סוויטה בחיי"

"כן יש כאן תנאים ללא ספק, רק חבל שכל הבית גם מתפורר בלי הפסקה"

"בסדר לא נורא, זה רק שנה, באוי נקווה שלא יפול עלינו כלום הא?" אמרה וצחקה

"כן הא?" עניתי בערעור ולאחר מכן ירדתי לקומה למטה כדי לעזור להכין את האוכל. נכנסתי למטבח וגיא היה שם למזלי

"נו איך היא?"

"חמודה ואופטימית כזאת"

"נו זה טוב לא?"

"לא בטוח, לא יודעת, היא מוזרה קצת"

"נו זה לא המכנה המשותף של כולנו?" אמר תוך כדי גיחוך.

המשכתי לחתוך את הירקות לסלט עם גיא וכשסיימתי הנחתי את הקערה על השולחן וישר התיישבתי ושלפתי את הטלפון מהכיס שלי ופתחתי את האינסטגרם רק כדי לא להרגיש בתוך הבית.

"מה למה את באינסטגרם באוי נאכל יחד" אמרה חן.

"אה כן? טוב יאללה אוכלים חבר'ה בואו לשולחן" צעקתי לכולם.

"רגע לא כל האוכל מוכן אין מה לשבת" ענה גיא מהמטבח.

"מה צריך כבר לבשל שמונה שעות, כולה שניצל תירס בתנור ואורז" אמר בקול רם אפה אפס ארבע.

"שנייה נו" צועק בחזרה גיא.

"טוב דיי נו עוד שנייה יהיה אוכל מה נסגר?!" אמרתי לשניהם.

חן הסתכלה על שרה במבט מבולבל וקצת מבואס.

התיישבנו כולם בשולחן, היה קצת שקט, אווירה מתוחה מאוד.

חן ישבה ליד שרה ואני ישבתי ליד גיא מול חן ושרה.

"זה תמיד ככה?" לחשה חן לשרה.

"לא ממש אבל יש פעמים כאלה, את תתרגלי, ככה זה לחיות ביחד"

התסכלתי במבט ממוקד על חן כדי לנסות להבין מה היא חושבת, להיכנס למחשבות שלה וישר הורדתי את המבט בחזרה לצלחת שלי.

סיימנו לאכול ופינינו את השולחן, חלק ניקו ופינו, וחלק שטפו כלים. חן מיד באה לעזור לי בשטיפת כלים.

היא ממש הייתה דבוקה אלי, אולי כי רצתה להכיר אותי מהיכרות שלה עם שחר או כי היא רצתה לרכוש חברה חדשה, וזה היה בין לא נעים למחמיא

"למה את הגעת לכאן? למה בחרת בסוף בשנת שירות בתנועת תרבות ולא בצופים?"

התסכלתי עליה במבט מתנשא מאוד, הרמתי גבה ושאלתי

"מאיפה את יודעת שהייתי אמורה להיות בשנת שירות בצופים?"

"שחר סיפרה לי"

"הא אוי נכון, אני כל הזמן שוכחת שאת היית חניכה שלה" אמרתי בחיוך מזויף

"פשוט הבנתי שאני רוצה משהו אחר, להתעסק בריקוד ובתיאטרון שלי ולפתח את עצמי

בתחום האומנות, כי להדריך בצופים עשיתי המון שנים וזה הספיק לי "

"אין מצב, את מדריכה ריקוד?! אני רוקדת שש שנים ברצף היפ הופ, מה את רוקדת?"

אמרה חן בהתלהבות רבה.

"רקדתי בלט מעט מאוד, ריקודים סלונים, מחול והיפ הופ זה המרכזי שלי עכשיו"

"ומה את עושה ביום יום שלך עם הריקוד כאן?"

"לא הרבה, אני מתקשה להקים קבוצת בנות של ריקוד, אני לבד בזה וזה מקשה מאוד על

הקמת הקבוצה. יש כרגע רק ארבעה חניכות מקסימות אבל זה לא מקדם אותנו, ואני לא

מצליחה ליצור רצף"

"וואו מה את אומרת שאני אצטרף אליך? שאני אדריך איתך את הקבוצה?"

נבהלתי מאוד. לא ידעתי מה להגיב, האם להגיד כן במהירות או האם להיות אחראית ולהגיד

שאני אחשוב על זה מעט? המחשבות שלי כל כך מבולבלות. מצד אחד, מישהו רוצה לעזור

לי, שהיא גם נשמעת כמו מישהי שאפשר לסמוך עליה, אבל מצד שני, אני לא רוצה להיפגע

כמו שקרה כבר בעבר.

"אני רוצה להגיד לך כן, אבל זה קצת מבהיל אותי, אני רוצה לחשוב על זה עם טל ונדבר על

זה השבוע שוב טוב?"

חן הסתכלה עלי במבט מבין אך קצת מבואס. הכניסה של חן לא כמו שרציתי שהיא תהיה,

ואני מרגישה ממש רע לגבי זה, כאילו כל האחריות היא עלי, אך היא לא.

אני מרגישה מלאת אשמה אך לא ברור על מה, אולי כי אני מבוהלת ממישהי שאני לא כל

כך מכירה? אולי כי אני מפחדת מזה שהיא דתיה? התשובה לא ברורה לי.

כעבור שבוע, לאחר התייעצות שהייתה לי עם המדריכה שלי טל, החלטתי שאני רוצה שהיא

תהיה איתי במשימה לאורך השנה בנחלת יהודה, מרכז הנוער אשר שם הייתי אחר הצהריים, והבנתי. הבנתי שאני רוצה אותה כחברה, לכן ניגשתי אליה יחד עם טל.

"חן אפשר לדבר איתך?"

"כן בטח" ענתה

"הבנתי שאני רוצה שנהיה ביחד במשימה, גם בבוקר בבית הספר, וגם במרכז הנוער, ושנקים יחד קבוצת בנות לריקוד ונגייס מלא חניכות יחד!"
"ואי זה מושלם, את לא מבינה כמה רעיונות יש לי!"

"יש! את לא מבינה כמה שזה מרגש אותי להיות עם מישהי נוספת במשימה"
מסתכלת עליה בעיניים נוצצות, אך מפחדת עדיין מאוד.

במשך הימים אנחנו מתכננות את המטרות שלנו מהקבוצה, ובונות מערך פעולות מדויק ומגובש של כל החלומות והדימויים שלנו. ללא התראה מראש, ללא הקדמה, או הסבר, חן פתאום אומרת:

"אני חושבת שאני גם רוצה שנעשה משהו שקשור לשירה חסידית, ושנעביר לחניכות שלנו מערך על הדת. אני גם רוצה שבסוף השנה נעלה עם ריקוד שמתעסק בדת, לקראת הפסטיבל של התנועה בסוף שנה. אני הרי רקדתי שם גם כחניכה, והדת זה דבר שממש מעסיק אותי". מסבירה את עצמה בטון מתנצל. היא הרי ידעה מראש שאני מתנגדת בכל תוקף לרעיון.

"לא, אני לא רוצה לעשות את זה", הגבתי מיד. אני לא מאמינה באלוהים ולא מתכוונת להאמין ובטח שלא לעשות על החניכות שלי כפייה דתית, כמו שאתם עושים על כל החברה הישראלית", עניתי בכעס עם כוס מים ביד רועדת מרוב עצבים.

"למה את מכלילה אותי בתוך כל המון הדתיים? אני דתייה שרוקדת וגרה עם עוד בנים בדירה שלה, אני דתיה שרוקדת ביונסה ושומעת שירה באנגלית ושל בנים, אז איך את יכולה להגיד אתם באותו משפט שאני נמצאת בו?" תקפה אותי בחדות וללא חרטה.

"אוקי, אבל את עושה כאן צעד שלא בהכרח חניכות יאהבו, או ההורים שלהם, וזה בלי ששאלת אותן האם הן רוצות לעבור תוכן על הדת".

"זה נשמע שזה מפריע לך יותר מאשר שזה מפריע להן, את ממש משליכה את המחשבות שלך על הקבוצה"

"ברור שזה מפריע לי, זה הפריע לי מהרגע שהגעת, את עושה את כל מה שפחדתי שתעשי, בקבוצת ריקוד ובקבוצת גרעין שלנו, את מביאה את הדת למקום שלא רוצה בזה" למרות שידעתי שזה לא נכון, המילים יצאו לי מהפה בלי שליטה, כמו מים שנחנקו בגרון ונפלטים החוצה.

חן שתקה וכך גם אני. במשך עשר דקות שלמות אף אחת לא הוציאה מילה, בהינו בכל חלק בקירות, ובכל קילוף של טפט, עד שהיא חייכה. חיוך נעים לעברי ואמרה: "תקשיבי, אני לא יודעת מה העבר שלך עם הדת, אבל אני רוצה להקשיב לך לפני שאת אומרת דברים כה נחרצים, אני לא מבינה למה כל הכעס שלך על הדת ועל האמונה, אך אני מוכנה להקשיב לך ואשמח שתשתפי אותי"

ברגע הזה אני מרגישה כל רגש אפשרי.

"היא מתנשאת עלי, מה היא מדריכה שלי?! למה היא מדברת אלי ככה?! אולי היא רוצה פשוט בטובתי ולהקשיב לי? מי היא חושבת שהיא? למה הסכמתי להדריך איתה בכלל?! אוף איזה שטות, אני בכלל לא רוצה לפתוח את הנושא. אני יודעת מה אני חושבת על הדת והאמונה שלי לא תשתנה." במקום כל זה אמרתי:

"אני פשוט חושבת שאם יש אלוהים אז באמת לא היו את כל הדברים האיומים שקרו לנו, אני באמת מאמינה בבני האדם ובכוונות שלהם ולא במשהו שאני לא רואה או יכולה להרגיש."

זה נשמע כאילו את מאוכזבת"

"נכון"

"אבל את מאוכזבת ממשהו שאכזב אותך ולא מכלום נכון?"

"לא בהכרח."

"תקשיבי, אני מבינה מה את מרגישה, אני הייתי שם, גם אותי הוא אכזב, אבל זה רק כי ציפיתי, אי אפשר להתאכזב מדבר שלא קיים, או ממישהו שסיפק את רצונך נכון?".

"תמשיכי". עניתי בגלגול עיניים.

"מה הייתה הפעם שהרגשת מאוכזבת ממנו? מתי הבנת שאת שמה מסך שחור ומנוכר מול עיניך לאלוהים?"

"אני לא מתכוונת לספר לך, אנחנו בקושי מכירות ואין סיבה שאפתח את הלב שלי אליך, אך אני מבינה מה את אומרת.

את גורמת לי להרגיש אשמה, ואני לא רוצה להרגיש את זה עכשיו. בואי נדבר בסוף היום ותני לי לחשוב רגע עם עצמי."

השעה ארבע אחר הצהריים הגיעה, וכך הגם הילדים. זהו מרחב פתוח שבו הילדים משחקים 'סנוקר', משחקי קופסא ועוד כל מיני משחקים. המקום פתוח עד השעה שמונה בערב. המבטים שלי ושל חן מצטלבים, נבוכים, מבווישים, ומלאי אשמה. כאשר היום נגמר קיפלנו את כל החלל וסידרנו את המרכז נוער. סגרנו עם המנעול את השער והלכנו לעבר תחנת האוטובוס, שלוש דקות שתקנו ומרוב כאבי בטן הייתי חייבת להגיד מה שיושב עלי: "את טועה, את טועה, כי אני לא יהודייה, אני לא מבינה למה אנשים לא יכולים לבחור האם

הם יהודים או לא, אבל אני החלטתי לבחור כבר לפני חמש שנים שאני לא".
"למה את מרגישה לא יהודייה?" שאלה אותי.

"כי אני לא מרגישה יהודייה, אני לא חוגגת חגים כי אני רוצה, אני חוגגת אותם כי אני צריכה בגלל ההורים שלי והמשפחות שלהם, אני לא מתפללת או הולכת לפי המסורות".
"ומה יקרה אם תבחרי בזה?"

שתקתי. לא ידעתי מה לענות ובאותו רגע מגיע האוטובוס שגאל אותי מלענות לה.
"לא ענית לי" אמרה כאשר התיישבנו באוטובוס.

"אני פשוט אף פעם לא ניסיתי את זה, לא בחרתי בדת אף פעם, ואני לא יודעת מהי ההרגשה של להאמין באלוהים בלי כעס ריחוק וניכור"

"אני מציעה לך לבחון את זה, ואני יכולה להיות כאן בשבילך בכל רגע אם תרצי, אבל זה מרגיש שאת לא לא מאמינה, אלא מבולבלת ומדחיקה".

"ואם את טועה? ואם אני בסוף אבין שאני לא יהודייה הא?", אמרתי בצחוק קצת מזלזל וציני.
שתקי, את יהודייה, מה את מבבלת את המוח " חן עונה לי באותו מטבע שזרקתי.

הפרשת חלה

שלומית ינקו

מאז עברנו לבית החדש אמא שלי רצתה לערוך בו הפרשת חלה. כששאלתי אותה מה זה הצלחתי להבין רק שזה נעשה לקראת אירועים מיוחדים ובשביל לברך למזל, בריאות וזיווג. בראש שלי זה הצטייר כמסיבת פיג'מות שהרבה בנות מתכנסות בה ומכינות חלות, ושהערב נעשה כדי לברך על בריאותו של אבא, ומזימה של אמא שלי לברך על זיווג בשבילי ובשביל אחותי. הזדמן לאמא שלי להגשים את החלום הזה כשהיתקשרו אליה מעמותה שדואגת לנשים שיוכלו לערוך ערבי הפרשת חלה, ולקיים את המצווה גם אם אין להן את האמצעים לשלם לרבנית בעצמן. אני לא יודעת איך העמותה הגיעה להתקשר דווקא לאמא שלי, אבל זה קרה וקרה בזמן הנכון. אז היא לקחה את ההזדמנות וקבעה תאריך עם אחת הרבניות. כחודש לפני הערב אמא ביקשה ממני ומאחותי שנזמין את כל הבנות שאנחנו מכירות בשביל שיהיו מספיק בנות בשביל לערוך את האירוע, ולפי בקשת הרבנית צריכות להגיע 15 בנות לפחות, קצת כמו מניין רק של נשים ושהוא לא מחייב אבל הכרחי.

ואז הגיע יום האירוע. אמא לקחה חופש מהעבודה, קמה מוקדם בשביל לבשל ולנקות, ולמרות שהיה את כל הזמן שבעולם, היא לא הצליחה להשתחרר מהלחץ שהיא לא מספיקה. היא עברה ממשימה למשימה במהירות, כל כמה זמן ניסתה למנות לעצמה מה עוד נשאר, וממלמלת תוך כדי עבודה "אני לא אספיק להכין את הפשטידה, לא יהיה מספיק אוכל, המקלחת לא תהיה נקייה", ועוד רשימה גדולה של דברים שברור לה שהיא לא תספיק עד הערב.

מאסתי בסיר הלחץ שהיא ייצרה. עצרתי אותה ואמרתי לה "תני לי לעזור לך, בואי נעצור ובבין מה כל המשימות ונשים אותן מולנו כתובות שנדע בדיוק מה יש ומה הספקנו, נעבוד מסודר". ברגע שהיא שמעה את המילה "לעצור" היא לא הייתה מוכנה לשמוע דבר, אבל כשהצליחה לנשום ולחשוב היא הבינה שזה מה שהיא צריכה, והסכימה להיענות לעצתי. החלטנו שמה שנספיק - נספיק. עבדנו ביחד, ניקינו את כל הבית כמעט ברמת פסח, היא בישלה בעצמה כמויות אדירות של אוכל. כשעתיים לפני האירוע היא נסעה למאפייה הכי טובה בעיר להביא בורקסים ומאפים מיוחדים, שהזמינה מבעוד מועד, וכשחזרה הלכה לחדר להתקלח ולהתלבש במיטב בגדיה.

השולחן היה עמוס כל טוב: פסטות, סלטים, ביצים ממולאות, גבינות, ממרחים, מאפים ולחמים. הדבר היחיד שמנע מהשולחן להיות מושלם מבחנת אמא, זה היה הפשטידה שלא הספיקה להכין. הכיסאות היו מסודרים בסלון בחצי מעגל בצמוד לספות אל מול שולחן פלסטיק נפתח שעליו מונחת מפה לבנה, קערה כתומה ענקית עם מכסה המיועדת להתפחה ומצרכים להכנת חלה.

הראשונה שהגיעה ואפילו הקדימה זו הייתה טלי, חברה של אמא שלי שהן חברות כבר שנים. אני אישית לא ראיתי אותה כבר תקופה מאוד ארוכה, אבל כשהייתי קטנה אני והילדים שלה היינו מאוד קרובים. טלי נכנסה לדירה ואחרי סיור קטן בבית ישר הציעה את עצמה לעזור. ואני הלכתי להתארגן בעצמי. אמא אמרה שאני צריכה להתלבש צנוע, לא ברמת חציאת אבל לא מכנסונים וגופייה. לא הצלחתי להבין האם להתלבש חגיגי או פשוט, ללבוש שמלה צנועה שגורמת לי להראות דתייה, או סתם מכנס וחולצה. בסוף החלטתי לוותר על הלוק הדתי וזרקתי על עצמי משהו פשוט. זה אירוע בבית שלי אין סיבה שאשקיע יתר על המידה. גם ככה רוב הבגדים שלי עוד מפוזרים בארגזים.

יצאתי מהחדר. נשארנו אני וטלי ועשינו אירגונים אחרונים, שואלות אחת את השנייה שאלות יבשות שהתשובות אליהן קצרות כדי לנסות להדביק פערים.

אורטל אחותי גרה בשכירות בדירה משלה במרחק עשר דקות הליכה מהדירה שלנו, אז היא לא הייתה איתנו בהכנות אבל היא הייתה בין הראשונות להגיע, אורחת ככל האורחות ובת בית כאחד.

אחריה נכנסו בטיפטופין: דומיניק - אחות של אימי, רינה - אישתו של אח של אבא ובתה, וענבל, ליטל - חברה שלי שקפצה בדרך למקום אחר בשביל להגיד שלום ולהראות דאגה ואהבה, איילן ותמר שהן גם חברות שלי - איילן נשארה שעה והלכה, ותמר נשארה לאורך כל האירוע, בחורה שלמדה איתי בתיכון שבחיים לא החלפנו מילה אחת עם השנייה, סימה - החברה הקרובה של אמא שלי שהן חברות מאז שאחותי הייתה בגן חובה ושירה אשתו של בן דוד שלי מצד אמא.

חוץ מהבנות שהזכרתי היו עוד 8 בנות לפחות שפניהן לא היו לי מוכרות, כנראה קשורות לאמא, כל אחת ממקום אחר.

הערב התחיל בשיבה בסלון אל מול הטלוויזיה שנשכחה פתוחה מלפני על ערוץ "קומדי סנטרל". חבורה אקלקטית של בנות יושבות ורואות סדרה אמריקאית ומנהלות שיחות חולין, אף אחת לא קמה לכבות את הטלוויזיה, כאילו זה היה טבעי לה להיות חלק מההרכב החברתי שבסלון.

תמר, איילן, אורטל ואני עמדנו ליד שולחן האוכל וחיכינו שמישהי שהיא לא אני תתחיל לקחת אוכל, שהרי זו מוסכמה ידועה, - האורחים לוקחים קודם ואז המארחים. אבל אף אחת לא הבינה שאפשר, אז כולן חיכו שאורחת רנדומלית תהיה חצופה מספיק לקחת, או לאישור מאמא שלי.

בזמן הזה אמא שלי הייתה עם כולן בסלון, עברה אחת אחת להגיד שלום ותודה שבאה, ישבה ודיברה על מה שלומה ואיך הבית החדש.

כשאמא שלי הצהירה שיש אוכל ושכולן מוזמנות לאכול ואורחת שתיים התחילו לקחת צלחות, לקחנו גם אנחנו וישבנו במרפסת והזמנו גם את שירה איתנו. אני ואורטל לא מכירות את שירה כל כך, היא בחורה שקטה וביישנית ואין לנו הרבה מפגש איתה. שירה היא ישבה לבד ולא הכירה אף אחת וזה נחמד יותר להיות ביחד במבוכה מאשר להתמודד איתה לבד. ישבנו בניסיון לערוך שיחה נחמדה וקלילה על מה כל אחת עושה כיום בחייה, עד שאמא

נכנסה למרפסת ואמרה לנו שהרבנית למטה ושצריך שאורטל ואני נרד לעזור לה לסחוב דברים.

אז תמר הצטרפה אלינו למשימה. בדיוק כשיצאנו מהמעלית לכיוון הכניסה ראינו שתי בנות דתיות: אחת צעירה ואחת מבוגרת. הנחנו שאחת מהן הרבנית וליווינו אותן לדירה. לא היה להן דבר להביא לנו לקחת או לסחוב והן נראו די מתמצאות, קצת מוזר לשלוח אותנו לעזור לרבנית שלא באמת צריכה עזרה.

נכנסנו הביתה עם הנשים שאספנו וחזרנו לשבת והפעם להראות נוכחות למשפחה. אחרי כמה דקות אמא שלי באה אלינו ושאלה "איפה הרבנית?". "באנו איתה, היא פה" אמרתי והצבעתי לכיוון הבנות שהבאנו לפני רגע. אמא שלי צחקה ואמרה שזו בכלל חברה שלה מהעבודה ושנחנח צריכות לרדת להביא את הרבנית האמיתית. אז שלושתנו ירדנו חזרה ויצאנו אל החניה, שם מצאנו אותה. היא הייתה יפה וצעירה, עם מטפחת ורודה, אור ניכר בפניה. היא הוציאה מהמכונת שלה כל מיני תמונות ממוסגרות עם תפילות רשומות עליהם ובידורית קטנה. כל אחת סחבה דבר או שניים וליווינו אותה למעלית.

"כל הפרשת חלה מרגשת אותי כל פעם מחדש, למעשה הפרשת חלה מתבצעת בכל אירוע מיוחד כמו לפני חתונה או סתם מסיבת בנות כאטרקציה מרכזית", ענתה בהתרגשות וביטחון, כששאלנו אותה בשביל להבין יותר מה זה הפרשת חלה בעצם. היה לה קול גבוה, עם צליל יפה ומרגיע שנעים לשמוע.

כשהגענו לדירה היא סידרה את הבידורית, אמרה שלום לאמא שלי וישר התחלנו בדבר שלשמו התכנסנו כאן היום: הפרשת החלה. אני, ועוד כמה בנות שנרתמו לעזרה, חילקנו לכל אורחת כוס יין, צלוחית קטנה חד פעמית מפלסטיק עם קצת שקדים, עוגייה, בוטנים וסוכריה, ברכות, מאכל לכל ברכה מתוך חמשת ברכות המזון. תוך כדי החלוקה הדיבורים והלחששים התמעטו הדרגה וכעבור כמה דקות שררה דממה וכולן חיכו למוצא פיה של הרבנית.

הבית אולי היה מלא מרחב ואוויר אבל הוא עדיין היה קטן. האורחות ישבו בצפיפות על הכיסאות, היינו קרובות מאוד אל הרבנית ועדיין היא הרגישה צורך לדבר אל המיקרופון שהיה מחובר לבידורית שלה.

"אני רות, ואני הולכת להנחות את הפרשת החלה הערב. אני אסביר מזה, בשביל מי שזו הפעם הראשונה שלה. הפרשת חלה זו מצווה שעושים כחלק מאפיית החלה, ההבדל בינה לבין לחם הוא שיש הוראות מאוד מדויקות איך צריך לאפות אותה מבחינת כמות, ובלי ההפרשה היא לא תוכל להיקרא חלה. ההפרשה עצמה מביאה מזל, ונחת לבית ונותנת פתח להתפלל ולהתברך. אנחנו נעבור הערב ביחד שלב אחר שלב על איך מכינים את החלה כדי שכל אחת תוכל לדעת כיצד לקיים את המצווה. אנחנו נתחיל את הערב בברכות. יש מישהי שלא יודעת או מכירה את ברכות המזון?" שאלה בסבלנות ורוך וחילקה לכל מי שהרימה את ידה עלון קטן שרשומות עליו כל ברכות המזון בכתב מודגש וברור, ולימדה אותנו איך אומרים כל ברכה ועל מה: יין-פרי הגפן, שקדים-פרי העץ, בוטנים-פרי האדמה, עוגייה-מיני מזונות וסוכריה- שהכל נהיה בדברו.

היא חילקה אותנו לשתי קבוצות ואמרה: "אני אוהבת לעשות מהברכות בערבים כאלה מעין משחק קטן, בשביל שזה יהיה יותר כיף ומפעיל. כשאומרים את הברכות, צריך גם לשמוע אותן, להגיד אמן וגם להגיד אותן בעצמנו בשביל שהן יתקבלו בברכה. חילקתי אתכן לשתי קבוצות. כל קבוצה בתורה הולכת להחזיק ברכה, למשל היין, להגיד את הברכה והקבוצה השנייה צריכה להגיד "אמן" והקבוצה הראשונה לוגמת מהיין. אחרי שהקבוצה הראשונה מסיימת ללגום מהיין תור הקבוצה השנייה לברך. וכך נחזור על כל הברכות."

היא הסבירה על ה "משחק" בהתלהבות כאילו ביקשה מאיתנו לשחק בכדור ולא לברך ולאכול. שיחקנו את המשחק שלה. קבוצה אחת בירכה, אמרנו "אמן", קבוצה אחת אכלה, אנחנו בירכנו, קבוצה אחת אמרה "אמן", אנחנו אכלנו וחוזר חלילה, עד שכל הברכות כבר נעשו והצלחויות והכוסות נותרו ריקות ואסופות על השיש שבמטבח.

"הדבר הבא שנעשה הערב זה הדלקת נרות לנשמות צדיקים. לכל צדיק משויכת ברכה או בקשה ספציפית. זה לא הזמן להדליק נרות לאנשים שהכרתן, רק נשמות צדיקים שזכותם תעמוד לנו. כשאנחנו מדליקות נר לנשמת צדיק חשוב להזכיר את שמו ולא לבקש בקשות, בזכות עצם ההדלקה עצמה השם ירחם עליכן בזכות הצדיק."

תוך כדי שרות דיברה, אמא הביאה צלחת גדולה מלאה בנרות שבת לבנים קטנים וגפרורים. כשסיימה את ההסבר כל מי שרצתה קמה והדליקה נר אחד לצדיק אחד נבחר.

אני רציתי למרוד ולהדליק נר לאדם קרוב, ספציפית סבתא שלי. היה לי יותר חשוב לדבר איתה מאשר צדיק שמעולם לא פגשתי בו, אבל בסוף הדלקתי לצדיק, אני אפילו לא זוכרת למי, אבל לא רציתי להרוס את הרצף, ושהנר שלי יהיה נבדל.

לבסוף הצלחת נותרה על שולחן המצרכים מלאה בנרות יפים ומוארים.

רות קראה לאמא שלי, במארכת ובעלת הבית, לבוא לידה אך מאחורי השולחן ומלאכת הכנת הבצק החלה.

תוך כדי שפיכת המצרכים לקערה רות הסבירה על חוקי ההכנה שהופכים חלה - לחלה: "אנחנו שופכות לקערה 2 קילו קמח מנופה, בדרך כלל ננפה את הקמח אבל בגלל שליכה הביאה קמח מנופה כשר מאריזה אטומה אין צורך שננפה בעצמנו. ומכאן על כל מצרך נוסף אנחנו מברכות ברכה"

רות הוסיפה את הסוכר, המלח, השמרים, המים והשמן ובירכה כל אחד מהם בברכה נפרדת כל מצרך וסגולותיו.

"ועכשיו לינה תלוש את הבצק ותפיקידנו להכניס לבצק שמחה, אני אדליק מוסיקה משמחת ואני רוצה שכולן ימחאו כפיים בלי יוצא מן הכלל, זאת מצווה לשמוח בזמן לישת בצק החלה".

אמרה רות אל המיקרופון והדליקה מוזיקה חסידית שמחה מהבידורית שלה.

אז ישבנו 15 בנות זרות כמעט לחלוטין, מוחאות כפיים וצופות באמא שלי, הדבק שמחבר את כולן פה ביחד, שמתרכזת במלאכת הלישה.

ובמשך 10 הדקות הקרובות המוזיקה נוגנה בקולי קולות והרבנית דרבנה אותנו דרך המיקרופון להמשיך ולעודד את אמא במחאות כפיים לפי קצב השירים, כולן לקחו חלק, לא

הייתה אחת שישבה בצד בחוסר מעש. אבל המבוכה שררה והתגברה יותר ויותר בכל דקה שעברה, לפחות אצלי.

שלחתי מדי פעם מבטים מובכים אחורה אל תמר ופרצופים מוכרים נוספים בחיפוש אחר סימנים של הנאה. היה בי יצר שרצה למרוד, רק לשבת ולבהות, הייתי צריכה את האישור הלא מודע מצידין שיאפשר לי להיכנס לאווירה באופן כמעט מלא. המוסיקה נפסקה. אמא סגרה את הקערה עם המכסה המיועד לו ונתנה לבצק לנוח. "בכל ערב שאני מנחה אני מספרת את הסיפור האישי שלי ואני רוצה לספר אותו גם לכן." אמרה רות והפירה את הדממה ששררה בחדר.

"לא תמדי הייתי יהודייה. בילדותי הייתי נוצרייה. זה מה שמשפחתי הייתה ועל זה גדלתי. היו לנו שורשים יהודים אבל זה לא משהו שהייתי מודעת אליו או הרגשתי חיבור משמעותי אליו. חיינו באוקראינה ואמא שלי רצתה לעלות לארץ, וזה מה שעשינו. פיתחנו שם חיים חדשים ואני התחלתי לעבוד בדוגמנות. הייתי מוכרת בתעשייה ועבדתי בשביל חברות בגדים גדולות מאז שהייתי נערה. במשך שנים ככה נראו החיים שלי. האמת שמאז שעלינו לארץ הוקסמתי מהדת היהודית והרגשתי חיבור לא ברור אליה, כאילו היא קשורה אלי. בגיל 18 פגשתי אישה מאוד נחמדה, דתייה והיא הזמינה אותי לבוא איתה לכנס שבו בנות שומעות דברי תורה ונחשפות בעצם לדבר הזה שנקרא הדת. הגעתי לכנס אחד והתאהבתי. מאז אותו כנס התחלתי לבוא לכנסים קבוע, התחלתי ללמוד תורה ולהחזיק ספר תנ"ך בביתי. הבעיה הייתה שידעתי שאמא שלי ואחותי לא יקבלו את זה, אז שמרתי את זה בסוד.

יום אחד לפני שיצאתי לאחד הכנסים אחותי תפסה אותי ואמרה לי, אני יודעת לאן את הולכת ותיזהרי לך! אמא לא תקבל את זה, ואלוהים יודע מה היא תעשה לך כשהיא תגלה. ניסיתי להשביע אותה שלא תספר אבל היא לא הסכימה. יצאתי מהבית בוכה וכשחזרתי לא התקבלתי בסבר פנים יפות. אמא שלי כעסה, היא אמרה לי שאם אני לא מפסיקה עם הדברים האלה היא תזרוק אותי מהבית. זה או הדת או היא. ניסיתי להסביר לה שזה חשוב לי ושזה מה שאני מאמינה בו, ניסיתי לעמוד על שלי. היא לא הייתה מוכנה להקשיב. היא הסתכלה עלי בפנים רציניות ואמרה בהחלטיות: "לכאן את לא חוזרת, זה לא הבית שלך". ופתאום מצאתי את עצמי יושבת ברחוב ומבינה שאין לי בית, אין לי לאן לחזור.

אחת הנשים שהכרתי בכנסים לקחה אותי תחת חסותה ועברתי תהליך של גיור. לאחר הגיור חייתי אורח חיים דתי, מצאתי זיווג וברוך השם הקמתי משפחה. לפני החתונה ניסיתי לתקשר עם אמא שלי ולהזמין את המשפחה לשמחון בשמחתי. כמובן שזו לא הפעם הראשונה שאני ניסיתי לתקשר איתם, והם לא רצו שום קשר איתי במשך שנים, וזה היה לי מאוד קשה. אבל הגיעה הגאולה, ויום לפני החתונה אמא שלי התקשרה ואמרה לי שתבוא לחתונה. למזלי מצאתי את הדרך למחול לה על השנים האחרונות וזו הייתה חתונה מרגשת ומקרבת לבבות. מאז אנחנו בקשר מאוד קרוב. שתדעו לכן שמחילה זה הערך הכי חשוב שאדם צריך להחזיק בו. לולא זה, לא הייתי מצליחה לשלב בין המשפחה לדת. היום הם מקבלים את זה בי ומבינים שזה החיים והאמונות שלי."

הקשבנו באדיקות לסיפורה, כל העיניים היו נעוצות בה, מרותקות. מקשיבות לכל פרט ופרט בסיפור ושוזרות בראשן פאזל של היכרות מעמיקה עם אדם שכל מה שהוא ייצג בעיניהן עד עכשיו זה רק את הדת. נגמר הסיפור. עוברים מהפן האישי לחלק אחר לגמרי. תרומה.

כמו שהזכרתי מקודם הרבנית באה מעמותה. ובעמותות מגייסים תרומות. בן רגע השולחן הפך להיות תצוגת תשורות: תמונות עם ציטוטים מביאי סגולות, פמוטים ניידיים, מסגרת קטנה כסופה עם ברכת אשת חיל וטליתות בעלות סגולת זיווג.

"כחלק מערבי הפרשת החלה שאני מתפרנסת מהם, אני גם עורכת ערבים בהתנדבות מתוך העמותה שאני חלק ממנה שמאפשרת לנשים לקיים את המצווה בביתן, גם אם הן לא יכולות להרשות את זה לעצמן. אם מישהי רוצה ויכולה לתרום לעמותה, כל מחיר, שתבחר בהוראת קבע למשך שנה כדי שנוכל להמשיך להפעיל את העמותה המבורכת. אתן מוזמנות לעשות זאת עכשיו ואפשר לעשות זאת גם אחרי הערב, או כל זמן שתמצאו. אם מישהי תחליט לתרום הערב, אוכל לתת לה תשורה שהיא תבחר ממבחר התשורות שמוצגות בפניכן." אמרה רות והציגה כל תשורה ותשורה וכשסיימה השתררה דממה של כמה שניות. אף אחת לא העזה לקום ולהגיד "אני תורמת", לפחות לא באותו רגע.

רק אורטל אחותי שברה את הדממה. היא קמה בביישנות לקחה את המסגרת הכסופה של תפילת אשת חיל ואמרה "אני רוצה לתרום".

אחותי, בחורה שמורדת וכועסת על הדת מעצם קיומה, שהקשר בינה לבין הדת מקרי בהחלט, מחליטה לתרום כסף כל חודש, כשהיא בעצם כרגע בכלל בין עבודות ומנסה להחזיק דירת חדר וכלב ועוד להישאר שפויה. כשאמא יצאה מהשוק היא שאלה אותה: "את יודעת למה את מתחייבת?"

"נראה לי שלא" היא אמרה בבלבול.

הסבירו לה שוב באיזו צורה מתנהלת התרומה. ואכן היא הבינה. ברור שהיא הבינה, היא ידעה מה היא עושה ומה היא רוצה. היא לקחה את המסגרת ואמרה "אני רוצה להביא את זה לאמא" והושיטה לה אותה. כולם הסתכלו עליה בפליאה מרוגשת ולא הפסיקו לשבח אותה על טוב הלב שלה. ובצדק. זו באמת מחווה יפה וכל הנשים בחדר שותפות לה. הבצק תפח, הגיע הזמן להפוך את הבצק לחלה כשרה. רות ביקשה לכבות את האורות כך שרק נרות הצדיקים יאירו את החדר, המוסיקה נעשתה יותר שקטה ומרגשת. אמא עברה חזרה למקומה מאחורי הקערה הגדולה.

"אנחנו נפריש עכשיו חתיכה אחת מהחלה. את החתיכה הזאת אין לאכול! צריך לשרוף אותה בתוך נייר כסף ואחרי זה החתיכה הזאת תביא סגולות: אם כואב מקום מסוים בגוף הניחי את החתיכה על האיבר הכואב לסגולת ריפוי, אם את רוצה פרי בטן שימי את החתיכה על בטנך לסגולת פרי בטן. הבצק הזה מביא ברכה גדולה וברגע שמסיימים אותו צריך לעטוף בכמה שכבות של שקיות ולזרוק לפח בצורה מכובדת." אמרה רות בהתרגשות. היא אמרה את ברכת הפרשת החלה, אמא הוציאה חתיכה מהבצק האווירי והחזיקה אותה מעל ראשה מחבקת אותו בכפות ידיה, זה הזמן לתפילות ובקשות, פתח לשיחה עם בורא עולם. אמא עצמה את עיניה והתפללה בליבה את בקשותיה. גם אני התפללתי. באותו רגע התרגשתי

באמת, בלב שלם. התרגשתי למראה אמא שכל כך שמחה וגם מהתפילה המשותפת שנעשית פה. כמה דקות של שקט, כל אחת נותנת לעצמה לפתוח את ליבה אל מול אלוהים. האור נדלק. המצווה הושלמה. כל אחת הלכה לדרכה ובינתיים מי שרצתה לתרום לעמותה מילאה טפסים אצל רות.

התחלתי לסדר את הבית בחזרה לקדמותו ולהכין את השיש לאפטר פארטי של אפיית החלות.

תוך כדי שאני מסדרת אמא קראה לי ולאחותי אל הסלון. היא ישבה על הספה מול רות והסדירה מולה תרומה גם בעצמה. היא החזיקה בידיה שתי טליתות חדשות ארוזות בעטיפת ניילון.

"אתן יודעות מה זה?" שאלה אמא.

"תלית?" אורטל ענתה בחוסר בטחון מסוים.

היא הושיטה לנו את הטליתות לכל אחת תלית משלה.

"את זה שמים מתחת למיטה או בתוך הארון עם פתק שעליו רשום השם שלך. לפי הסגולה זה אמור לגרום לזיווג להגיע בשנה הקרובה, ובבוא היום התלית הזו תשמש את בעליך בחתונה". הסבירה.

הסתכלנו עליה בפליאה והתרגשות מהמחווה, נישקנו וחיבקנו אותה אומרות ביחד "תודה אמא".

אני לא אומרת שאני מאמינה בדברים האלה או כל כך נואשת לזיווג, אבל זה עדיין מתנה עם מחשבה ודאגה של אמא. אז שמחתי מהמתנה. החלטנו שזה יישאר בארון של אמא בהנחה שגם משם התלית עושה את עבודתה.

הרבנית הלכה. נשארנו שלושתנו להשלים את מלאכת אפיית החלה. כל אחת קלעה לעצמה חלה והניחה על נייר האפייה. השעה הייתה מאוחרת אז אורטל חזרה לביתה אחרי שסיימה עם החלה שלה. אני ואמא המשכנו והכנו חלות נוספות עד גמר הבצק. השקענו זמן רב ואהבה לכל חלה שעתידה להגיע לנשים שהיו בהפרשה ואנשים נוספים שהיה חשוב לה לתת להם חלה מלאה בברכה. שמנו את החלות בתנור ואחרי פחות מעשר דקות הבית התמלא בריח של חלות טובות וטעימות. התכופתי אל מול התנור והתבוננתי בחלה שלי משנה את צבעה מלבן חיוור לגוונים חומים כתובים. רציתי כבר לטעום מה הטעם של חלה שנוצרה בערב שכזה, חלה מבורכת.

אבא לא צם

בר מנחם

מדי שנה אבא מחייג אל סבא וסבתא בפתח יום כיפור ובצאתו, לאחל צום קל ולדרוש בשלומם.

אני מתארת לי את סבתא עומדת על השרפרף ליד הכיריים העמוסות בסירים, שולחת יד קצרה לערבב את התבשיל בסיר הרחוק. היא נעה בכבדות לצידו השני של המטבח, מוציאה מהמגירה כלים בשריים לסעודה המפסקת ומסדרת על השולחן, שתי צלחות, לה ולסבא. היא מכבה את האש ומציצה פעם נוספת בסירים ואז מציצה בשעון הקיר. הטלוויזיה מנגנת מהסלון את ערוץ הדרמות הטורקיות שהיא כבר זוכרת בעל-פה. היא שוטפת ידיים ומנגבת במגבת המטבח. היא הולכת לאט, הליכתה נוטה מצד לצד, לחדר השינה שלה. היא חוצה חזרה את המסדרון בבגדים חדשים ובנעלי הבית ומציצה בשעון הקיר שבמטבח שוב.

סבא יוצא מהחדר בגופיה לבנה שמבליטה את הכרס שלו, מכנס קצר וסנדלי עור חומים. הוא נאנח וניגש לשולחן בסלון, הוא מתכופף להרים את האגרטל ונאנח שוב. הוא צועד לאט אל המטבח ומניח שם את האגרטל על השיש, מרוקן את המים, מוציא ממנו את הפרחים שכבר החלו לנבול וזורק אותם לפח. הוא לוקח מספריים ויוצא למרפסת. הוא מתכופף אל שיחי הוורדים שלו, נאנח, קוטף בזהירות חופן ורדים אדומים כדם וקוצץ בעדינות וסבלנות את הקוצים, עד שהוא מרוצה. הוא מתכופף אל שיח הגרניום הפורח והריחני וקוטף כמות יפה. הוא נכנס חזרה אל הבית ומחזיר את המספרים למגירה. הוא מניח את הגרניום באגרטל הקטן ומסדר אותו, אחריו מניח את הוורדים באגרטל הגדול ומסדר. הוא מניח את הוורדים על שולחן הקפה, את הגרניום הוא מניח על השידה ליד הטלפון הנייח.

סבתא מניחה את אחרון הסירים על השולחן. "יוסף", היא קוראת, "צריך לשבת לאכול, יש בית כנסת." סבא משיב "כן, בסדר." ומהלך שוב באיטיות ומתיישב. סבתא מניחה על השולחן בקבוק מים ובקבוק אורנג'דה, ומתיישבת.

הם יושבים עוד דקה לאחר שמסיימים לאכול, אז סבתא קמה, עורמת את הצלחות והסכום לערימה ומניחה בכיור, לוקחת את שאריות האוכל ומעבירה לקופסאות. סבא ממשיך לשבת עוד רגע ואז קם והולך לחדרו. סבתא מפנה את השולחן ומעבירה עליו סמרטוט ומתחילה לשטוף כלים. היא מנגבת את הסירים בעדינות במגבת דקה ומחזירה לארונות. סבא יוצא מהחדר לבוש חולצה תכולה מכופתרת, מכנס מחויט

אפור ונעליים לבנות, על ראשו כיפה סרוגה מוחזקת בסיכה על השיערות הבודדות שנותרו על ראשו. הוא ניגש למגירה בסלון ומוציא את הטלית, מקופלת ועטופה בקטיפה רקומה ועטופה שוב באריזת ניילון עבה. סבא ניגש אל שעון השבת ליד הדלת ומכוון אותו. הוא מסיים ונעמד, "שרה, אני יוצא."
 "צום קל אדון יוסף." היא משיבה, "צום קל." הוא מאחל ויוצא.

סבתא מכניסה את האוכל הארוז בקופסות למקרר, מנקה את השיש פעם נוספת ומביטה בשעון. היא מרתיחה מים ומוזגת בכוס שקופה עם חליטת צמחים מהגינה. היא מתיישבת על הספה מול הטלוויזיה ושונה את התה שלה עם עוגיה אחת בצד. היא מסיימת ולוקחת את הכוס והצלחת חזרה למטבח, מביטה בשעון, שוטפת כלים ומנגבת ידיים. היא מכבה את הטלוויזיה, מרחיקה את השלט ומוודאת את כיבוי הטלפון הנייח. היא הולכת פעם נוספת לחדר ומחליפה בגדים. היא חוזרת לסלון בכתונת הוורודה שלה ונעלי הבית, מתיישבת על הספה, מרכיבה משקפיים וקוראת ספר עב כרס. מדי פעם היא מציצה בשעון. סבא חוזר מבית הכנסת מאוחר מהרגיל, סבתא עוד יושבת באותה הנקודה, עם הספר. "היי." סבא אומר. סבתא מהנהנת בראשה לעברו בחיוך. "איך היה?" שואלת, "אה, בסדר" סבא מחווה בידו, הוא פונה לכיוון החדר, "לילה טוב שרה." הוא אומר, סבתא מחזירה לו לילה טוב, והוא הולך לישון. סבתא נשארת בסלון עוד קצת, ואז הולכת לישון גם היא. סבא מתעורר מוקדם, עם הזריחה, והולך להתפלל בבית כנסת. סבתא מתעוררת באותה שעה, היא לא שונה את הקפה שלה ולא מכינה אוכל, יום שלם של ישיבה עוד לפניו. סבא חוזר מבית הכנסת באמצע היום ומתיישב על הכורסא ליד סבתא.

בבית שלי אף אחד לא צם. במודיעין היינו יוצאים יחד מהבית ברגל או ברכב, סוחבים בידינו את כלי התחבורה האלטרנטיביים, בעיקר שלי, לבית הכנסת- בית ספר בכל יום אחר בשנה- כדי לחזות בפתיחת הצום וכמובן, בפתיחת שערי שמיים, וכדי לשמוע את תקיעת השופר. ברגע שבו מסתיימת התפילה בבית הכנסת, אני רצה החוצה מיד, רגל אחת על הקורקינט, רגל שנייה על האופניים (מובן שלא באותו זמן) ומתחילה לדווש ברחבי העיר, אמא ואבא מהלכים לידי, מנסים לשמור על הקצב שלי.

הכבישים, שרק לפני רגע היו ריקים, מתמלאים לאט לאט במאות ואלפי ילדים. זוגות ילדים על אופניים חוצים אחרים על סקייטבורד, ילדות עם קסדה ורודה רוכבות על רולרבלידס, זוגות של קורקינטים משייטים על הכביש באיטיות, והרציניים מסתובבים עם מכונות חשמליות קטנות (הם לא הבינו את העיקרון). רעש תמידי וחזק של עשרות אלפי גלגלים מתחככים באספלט, לא פוסק לפחות עד עשר בלילה.

אחרי כמה שעות טובות של התגלגלות בחוץ בלי גבולות שמיים-ארץ או כביש-מדרכה, אנחנו חוזרים הביתה, לנוח, לראות די-וי-די, ללכת לישון ולקום למחרת לצאת שוב לרחוב. הפעם על האופניים, אני חוצה כמה רחובות ומגיעה לבית חברתי, היא יורדת ומוציאה את האופניים שלה ואנחנו רוכבות ביחד. אנחנו מסתובבות סביב הרחובות הקרובים אלינו וכשנמאס עוצרות חזרה באחד הבתים, קצת משחקות ואז חוזרות לרכב.

לקראת סוף היום אנחנו חוזרות נפרדות בצומת בין הרחובות וחוזרות כל אחת לביתה. כשאני פותחת את הדלת אבא ואמא שותים קפה והם כבר לבושים לקראת תפילת הנעילה. אנחנו יוצאים שוב מהבית, אני רכובה על רולרליידס והרדוף על אופניים עם גלגלי עזר. אבא ואמא הולכים מחובקים לידנו. אנחנו שומעים את תקיעת השופר, וחוזרים הביתה.

כמנהגו בקודש, עם סיום הצום מחייג אבא לבית הוריו, לאחל גמר חתימה טובה. הוא מסיים ומעביר את הטלפון להרדוף.

כמה דקות מאוחר יותר, לאחר שהחזירה אליו את הטלפון, אבא חוזר אלינו ושואל "הרדוף ממי, את סיפרת לסבא שלא צמתי?"

אפיקומרתון

את ליל הסדר אנחנו חוגגים יחד כל המשפחה המורחבת, אבא שלי, הוריו וארבעת אחיו- הדודים שלי- וילדיהם. השולחן ערוך, ארוך ארוך, חוסם את כל הסלון בבית סבא וסבתא שבשכונת בית וגן.

מיד כשסבא גדול (אבא של סבתא) מתחיל לקרוא בהגדה, כולם נעמדים. "למי אתה נותן את האפיקומן, סבא?" אבא שלי אומר בהתרסה, כל אחד רוצה לקבל את הזכות להחביא את האפיקומן. סבא קם משולחנו ומגיש אותו אחר כבוד לשני, אחותו הצעירה של אבא. שני, בהתרגשות, מאמצת אותו אל לבה. כל ילד בחדר אז מבטיח בליבו: הפעם אני אעקוב אחר כל תנועה ותנועה שלה, ואז אצליח לראות לאן היא הולכת כדי להחביא את האפיקומן. הבטחה זו מתגלה כבלתי אפשרית כמעט, בכל שנה מחדש.

"ילדים", סבא קורא לנו לצאת מהחדר, לאחר שהתייאשנו מההגדה ועברנו לשחק בטרמפולינה על מגדל המזרונים, "בואו, עכשיו הזמן לאפיקומן" סבא אומר וכולם מיד רצים החוצה מהחדר, מותירים מאחוריהם את הריסות המגדל. אנחנו מסתדרים

בשורה, רגל אחת קדימה על קו הזינוק, נושמים עמוק. כל אחד מנסה לצוד במבטו את פינת החדר הראשונה להתמקד בה. ברית, חמוטל ואני כורתות ברית עם העיניים: מי שתמצא ראשונה, חולקת את הפרס עם השתיים האחרות. שני, כמחביאת האפיקומן, מרימה את ידה: "למקומות, צאו!" היא מורידה את ידה ואנחנו מזנקים ממקומנו לכל עבר וכל מבוגר שנקרה בדרכנו מוטב שיפנה את הדרך.

אני רצה מהסלון למטבח, פותחת מגירה-מגירה, מוציאה את הבצלים ומותירה שובל של עטיפות, הופכת את המפה, מוציאה שרשרת מגבות החוצה, פותחת את המקרר וסוגרת, יונתן עומד ממש מולי. אני עוקפת אותו ורצה החוצה מהמטבח חזרה לסלון, אליה ומיטב עוברות לידי בהליכה בטוחה לכיוון המרפסת, גב אל גב, עם משקפי השמש והאקדחים מכוונים לכל מי שינסה לעקוב אחריהן ולגנוב להן את הניצחון. צפנת עשויה ללא חת, נכנסת אל תוך סבך מתלה המעילים במסדרון. אני זורקת את כל הכריות אחורה והן קופצות על הראשים של המבוגרים היושבים עדיין ליד השולחן ומשקיפים והם עוברים מקום מיד כדי לא להימצא בשטח האש. אבא ודוד אורי באים לבלבל אותנו, "לא, תחפשו בארון שם." אורי זורק עליי כרית ואני מחזירה בלי לחשוב.

כל הגברים פרט לסבא כבר קמו, ונתרו הנשים לשבת ליד שולחן הסדר ולחכות לקו הסיום.

בן צועק "מצאתי!" אבל, למרבה הצער (שלו, לא שלנו) זוהי רק מגבת מקופלת. הוא מכה באגרופיו על המיטה ומשליך את המגבת על הרצפה. הוא מעורער, אבל מיד מנגב את הזיעה מעל שפתו העליונה וממשיך בחיפוש, מאחורי הספות, בארונות המצעים, סבתא עוד רגע תאבד את כל השערות שעוד נשארו על ראשה.

אני כמעט מועדת על הכריות כשאני מנסה לעבור לכיוון החדרים, אבל אני לא מוותרת, אני קופצת לרוחק שלושה מטרים מעל הכריות, נוחתת נחיתה רכה ורצה לחדר. בן עוד שם, הוא נראה כמי שמחשב בצורה אסטרטגית את המהלכים הבאים שלו. אני חולפת על פניו ומתקדמת לחדר של סבא. אני יודעת שזה פה, אני יכולה להרגיש את זה.

"מצאתי! מצאתי!" חמוטל מזנקת אליי ואל ברית. אנחנו עוצרות במקומנו, "יש! יש!" קופצות באוויר ומתחבקות. יחד אנחנו יוצאות, מדושנות עונג, אל הסלון. כל הנכדים שבים מהחיפוש, מיוזעים ומאוכזבים. האפיקומן עודו בידה של חמוטל. "כל הכבוד! עכשיו תחזירי לסבא" צועק איזה דוד, "לא, אל תחזירי לו! קודם תבקשי מתנה." צועקת דודה אחרת. "טולי, נו, תחזירי."

"בואי, טולי." סבא קורא וכל המולת הדודים משתתקת. חמוטל ניגשת אליו, נאחזת באפיקומן כפי שנאמר לה. "אם לא תחזירי לי את האפיקומן, לא נוכל להמשיך בסדר." סבא קובע.

"טולי, תבקשי מתנה, כשהוא יבטיח לך מה שאת רוצה, אז תחזירי לו." שלושתינו מצטופפות ראש אל ראש ומתלחשות. "סבא," טולי חוזרת אליו לאחר הכינוס, "אנחנו רוצות שתיקח אותנו לסופרלנד." סבא מחייך, אבא ואורי צוחקים, ובני הדודים אכולי קנאה.

"אז בסדר." סבא אומר. מחיאות כפיים ותשואות מכל עבר, שלושתינו עוטות חיוך רחב, וחמוטל מחזירה לסבא את האפיקומן. עכשיו הסדר יכול להימשך.

בגיל 22, שוב אנחנו עורכים את הסדר בבית סבא וסבתא, עכשיו כבר במודיעין, בהרכב מצומצם ונטול ילדים קטנים.

"אה, יש אפיקומן?" ברית, בן ואני מופתעים. "טוב, יאללה." בבת אחת כאילו חזרנו לילדות. שני מזניקה ואנחנו קופצים. טורנדו בן עובר בארונות המצעים, הוריקן ברית משאיר כאוס מאחורי הספה, צונאמי הרדוף ממוטט את מתלה המעילים, רעידת אדמה בחצר. אבא מצטרף למאמץ המלחמתי ומחלק עצות, אמא מתגלגלת מצחוק מהצד, וסבתא רק מרוצה מהכמות הקטנה משמעותית של המשתתפים בחיפוש.

כעבור רגע קצר ביותר, אני מבחינה במשהו מבצבץ בשולי הכורסא. "מצאתי!" "כל הכבוד בר." אמא אומרת, כמו לילד קטן. הקסם נעלם כלעומת שבא. "יפה מאוד, באבי." סבא אומר. "נו, אז מה את רוצה?" הוא שואל בישירות. אני, נבוכה ומרגישה גדולה מדי בשביל כל הסיטואציה, מבקשת תכשיט.

"טוב, אז אני אביא לך." סבתא אומרת.

"יופי, אז אפשר להמשיך."

השבת

ליאור שפר

שחי ינתן? שבת במצוקי דרגות.

בערך מגיל 5 הייתי נוסעת עם אמא ועומר למצוקי דרגות. קרוואנים על מצוק מעל ים המלח. על הקרוואן שלנו צוירה חיפושית משה רבינו ולידו היה עץ שפעם טיפסתי עליו כדי להשוויץ מול אהובי ולא הצלחתי לרדת.

כל שבת וחג כמעט, היינו נוסעים לקהילה. קראו לה "המקום", אנחנו קראנו לה "מצוקי" במלעיל, ועם התרגשות גדולה תמיד.

אחרי שעות של נסיעה, בקבלה נפגוש את אהובה, או עדנה, או מישהי אחרת לבושה לבן. כשנגיע היא תצא מאחורי הדלפק ותחבק אותי חיבוק ארוך.

בערב נתכנס בבית המדרש. מעגל גדול, מתנועע מצד לצד. המבוגרים שרים בעיניים עצומות ואני מחכה שיתחילו לקום הנשים הרוקדות מסביב למעגל ובתוכו. אליהן אני מצטרפת בקפיצות וסחרורים. אני מושכת לרקוד גם את עומר, זוהר, מעיין, אבישג ויהוא. ואנחנו פותחים מעגל ילדים משתולל, כשברקע שירי השבת מלווים בגיטרה, דרבוקות, קלרינט וכל מיני רעשנים.

בערב שבת אחד, היו מעט ילדים ועומר ואני נשארנו לשבת במקום ורק עשינו תנועות בהתאם למילים שבשיר. ככה גילינו פעם ראשונה שאנחנו שרים על בית השחי במקום על אלוהים - "מימיני מיבאל, משמאלי גבראל, מלפני אוריאל, מאחורי רפאל, ומעל לראשי-שחי ינתן".

אמא שאלה - למה אתם עושים תנועה כזאת? מושיטים את היד מבית השחי קדימה ללפנים? ענינו לה שככה אנחנו מבצעים את החלק של שחי ינתן, לתת את בית השחי שלנו. "ולמה לכם לתת את בית השחי שלכם?" אמא שאלה. "כי ככה אומרים בשיר, כל המיכאלים והגבריאליים לידנו מכל הכיוונים ואנחנו נותנים את בית השחי שלנו. לא?"

"שכינת אל" אמא הסבירה. שכינת אל זאת האלוהים.

"אלוהים היא אישה?" שאלתי. ועומר אמר לי שאי אפשר לדעת כי אי אפשר לראות את אלוהים.

מקשיבה לעומר ושותקת. אלוהים נמצאת מעלינו, וכל האנשים פה מסביבי מרגישים אותה כאן מעלינו. ובגלל זה הם שרים לה בעיניים עצומות ומתרגשות. ולא צריך יותר לתת לה את השחי שלנו, למרות שזה יהיה מצחיק.

תשליו מהצוק . יום כיפור במצוקי.

עוד לא נכנס החג וכבר יש אוירה של שקט מתוח. מתחיל בי פחד שיהיה משעמם. המבוגרים מתכנסים לבית המדרש, ומשאירים לנו מנות ארוזות ומנוילנות. הם מתכוונים לצום, ללמוד ולשיר כל היום. גם אני מתכוונת לצום, למרות שאני עוד לא 12 ולא מחויבת. וגם כשאהיה 12 לא אהיה חייבת, כי אנחנו לוקחים רק את מה שאנחנו רוצים.

יעל ורולף לוקחים אותנו לצוקים. שניהם רדים, שזופים ומקומטים. יעל נמוכה, שיערה ארוך, בהיר ומלא קשרים, מתנפנף על גבה בכל צעד. פניה חרושים קמטי צחוק עמוקים. היא הולכת יחפה ועם גופיה ושרואל בלבד, בלי תחתונים וחזיה ולא אכפת לה. רולף גבוה, הוא הגיע משוויץ והוא מכין תכשיטים עם אבנים יפות. גם הוא מלא קמטים של צחוק ושמש, אך שערו מסופר והוא לבוש בבגדים לבנים ובסנדלים קלות.

יעל ורולף הם מהמעטים בקהילה שגרים במצוקי דרגות, בית קראוון קטן, מלא קישוטים ותכשיטים של רולף. כשכל המבוגרים לומדים ומתפללים, יעל ורולף לוקחים אותנו להרפתקאות במדבר.

במדבר אנחנו לומדים ללכת יחפים על האבן החדה והחמה בלי להשמיע קול, כמו שועל. להסתכל על הנוף ולחפש יעלים, למצוא צמחים קטנים, ולפעמים אפילו לרדת למעינות החמים ולהתכסות בבוצ, גם בראש כי אומרים שהוא נגד כינים. אבל ביום כיפור אנחנו רק מתיישבים על קצה צוק, מקשיבים ומתבוננים בשקט. הזוג המבוגר ועשרה ילדים, בונים בשקט באבנים.

כשמגיע תורי אני מספרת שזאת המשפחה שלי: אבא, אמא ועומר. האבנים מתגלגלות מהצוק ואני משליכה את הגירושין של ההורים ואת הריחוק במשפחה, שישארו בשנה שעברה.

שיחת שבת בחצר שלי. סוכות, טל שחר.

לטל שחר עברנו ממודיעין. אמא, עומר, אני והרי- החבר החדש של אמא. אנחנו עוד מנסים להתרגל לחבורה החדשה ולמקום החדש. המשפחה גדלה- למישימיש הכלב הצטרפה הכלבה מוייק, 2 עיזים 5 תרנגולות. מישימיש לא מצליח לשחק עם התרנגולות בלי להרוג אותן, ובכל זאת יש לנו קצת ביצים וגם וגבינות מהחלב שאמא חולבת מתעווש ושמחה. לחצר הגדולה- בין הדיר לבית- הזמנו את הקהילה. הם יהיו אושפזין בלי סוכה. במשך יומיים אמא והרי בישלו ועומר ואני הכנו את החצר לישיבה במעגל גדול.

בערב ישבנו מסביב למדורה גדולה. אחרי ששרנו, אכלנו, שתינו הרבה יין ובירכנו את הברכות המיוחדות של סוכות, נפתחה שיחה.

האנשים בקהילה כועסים על אוהד. הם מרגישים שהוא לוקח אותם לכיוונים שהם לא רוצים, ושגם אם הוא הרב והמנהיג, הקהילה הזאת היא של כולם והוא לא יכול להחליט לבד. אוהד רוצה להפוך את הקהילה מיהדות מתחדשת למשהו אחר, משהו שקשור לאהבה ומיניות. ואולי הם גם כועסים כי הם פשוט מקנאים, או שנמאס להם לחיות ביחד, או שאולי הם נפגעו ממשהו?

אוהד בוכה והרי מחבק אותו וכועס על דניאל, מיכאל ויהודית בגלל הדברים שהם אומרים לאוהד. אני לא לגמרי מבינה, וגם כבר מתחילה להרדם מול המדורה.

אני לא יודעת מה קרה שם, אבל אחרי זה כבר לא הייתה קהילה. אוהד עזב את מצוקי דרגות וקבלות השבת והחגים נפסקו.

בחצר שלנו, בין הבית לדיר, מסביב למדורה, הקהילה התפרקה.

עיר ברסלב. יום כיפור, יבנאל.

ליבנאל עברנו מטל שחר. אמא, אני, הרי, הכלבים, העיזים והתרנגולות. עומר עבר לאבא באחת הסערות של סוף טל שחר.

ביבנאל היה שטח זול שעליו התחלנו להקים את המשק שלנו, בקצה הישוב. הבית הכי קרוב אלינו היה וילה שתריסיה תמיד סגורים, ובמעלה הדרך בתי חקלאים ישנים. 5 בתי כנסת, 4 מכולות, דואר, מועצה ובית ספר יסודי. "בשנים האחרונות יבנאל מתחדדת", החקלאים הזקנים עם הכרס והשפם הגדול מתלוננים.

ערב יום כיפור, אמא ואני יוצאות ברגל לבית הכנסת, הוא מרחק 20 דקות הליכה מהשטח שלנו, אנחנו הולכות לאט בגלל הצום.

בבית הכנסת אנחנו עולות לעזרת הנשים, שם יושבות כולן עם הפנים לכיוון מטה, לעזרת הגברים כדי לשמוע את החזן. אנחנו מחפשות לנו סידור ומתיישבות ליד אישה מבוגרת.

אמא מצטרפת לתפילה בקול חלש, אלה הנוסחים שעליהם היא גדלה, בשביל זה הלכנו הפעם לבית כנסת אשכנזי.

האישה שלידי מציצה לכיוון אמא וחוזרת לספר. גם הבנות הצעירות יותר שלידי מסתכלות עלינו בעין מעט בוחנת. כל המבוגרות עם כיסויי ראש חוץ מאמא. כל הנערות והילדות עם שמלות בגווני חום ואפור. אני חושבת לעצמי שזה הכל מכוער. ואולי גם הן חושבות שהשמלה שלי מכוערת? הן עומדות ביחד בצד, יורדות במדרגות לחצר, אני שומעת את הדיבורים והצעקות שלהן אחת לשניה. אולי אצטרף? הן חוזרות ומתלחשות בקצה, ואז תופסות כל אחת סידור ומצטרפות לתפילה.

בבית הכנסת הספרדי היו נחמדים יותר אבל לא הכרנו את המנגינות ולא יכולנו להצטרף בשירה לתפילות.

איבדתי כבר איפה אנחנו בסידור.

כמו בדרך גדולה

אורי גלסברג

אלעד קם בבוקר לבית הספר. קם, כבכל בוקר, מצעקתה של אימו מן הקומה התחתונה, "אלעד, קום!". וכבכל בוקר נמתח אלעד במיטתו, הסיט את השמיכה הצידה וניגש אל ארון הבגדים. הוא בחר את לבושו לאותו היום בחוסר תשומת לב, הוציא את הפלאפון מהשקע ויוד מטה. למטה, ישב בסלון ובהה באוויר. הסתכל על ארון הספרים ועל הטלוויזיה, במבט ארוך שומם.

"יאללה אלעד, ההסעה יוצאת עוד מעט". קראה לו אימו מהמטבח. אלעד קם, ניגש אל המקרר, מוציא 2 פיתות קפואות, הפשיר אותן במיקרו, הניח על הצלחות, פרס בסכין ומרח חומוס בפנים. הוא הוציא מן המגירה שקית ניילון ירוקה מתמחרת והכניס את הפיתות פנימה, ומשם אל התיק. תמיד זה 2 פיתות לבית הספר, ובדרך כלל חומוס או חמאה.

אלעד הביט בטלפון שלו, שהורה שמונה וארבע דקות, נטל את תיק בית הספר מהספה, אמר שלום לאימו ויצא מן הבית. הוא הלך לאיטו אל תחנת האוטובוס, שם עמד דקות ספורות, ממשיך לבהות בקיר בית שכן לצד עוד כמה תיכונסיטים עייפים ומרוטים, ועלה אל ההסעה. בדרך כלל אלעד ישב ליד יעל בהסעה, והם היו מדברים קצת עד בית הספר או ישנים יחד, אבל היום יעל לא הגיעה, כמו שהרבה פעמים יעל פשוט לא מגיעה לבית ספר, כי אין לה כוח, כי זה לא כל כך חשוב לה, ואלעד יושב לבד.

האוטובוס הגיע לפתח בית הספר, היכן שכל האוטובוסים מגיעים יחד, ואלעד ירד מהדלת האחורית, צועד מבעד לשער בית הספר, יחד עם נחיל התלמידים שנכנס באיטיות ובצעדי חוסר רצון, ומתפזר לכיתותיו.

השיעור מתחיל. השיעור נגמר. הפסקה. עוד שיעור. עוד הפסקה. פעם תנ"ך, פעם אזרחות, פעם היסטוריה. פעם מתמטיקה. עוד פעם מתמטיקה. עוד פעם מתמטיקה. ועוד פעם. מידי פעם יש תיאטרון, ואז אלעד באמת נהנה, כי תיאטרון זו התגלית שלו. הוא בכלל לא חשב על תיאטרון כשהיתלבט באיזו מגמה לבחור בסוף כיתה ט'. בעיקר הוא חשב על איזה משהו קל, שיעבור בצ'יק, כזה מדעי המידע או חרטא אחר, שבשביל חמש יחידות צריך לעשות מצגות ולא לתר אתר אינטרנט. אבל אז ליאורה, המחנכת שלו, אמרה לו "אלעד, למה שלא תלך לתיאטרון? מתאים לך. תמיד אתה מלא אנרגיות בכיתה וצוחק". אז הוא הלך.

אבל היום אין תיאטרון. רק שאר השיעורים. שגם בהם יש חסד. למשל עכשיו, אלעד יושב בשיעור תנ"ך, בשורה השנייה בכיסא, מביט במיכל המורה לתנ"ך, מספרת את מעשה הפרק, קוראת את הפסוקים, מסבירה ומפרשת, ושואלת קצת שאלות וממשיכה. אלעד רוכן

קדימה ומקשיב למיכל בכל תשומת ליבו. ואז נגמר הפרק. ומיכל חוזרת שוב על מאורעות הפרק. ואז ירדן שואל שאלה שמיכל הרגע הסבירה, והיא עונה לו את מה שהיא הרגע אמרה. ואז נועה שואלת אם הפרק יהיה בבגרות. וברור שהוא יהיה בבגרות, אלעד חושב, כי יש עוד חצי שנה לבחינה ובשביל זה אנחנו פה. אבל מיכל אומרת לאט שכן, הפרק יהיה בבגרות, ומסבירה שוב שהפרק הוא חלק מהרצף של ספר שופטים, שהוא מתווסף לסיפורי בראשית, ואיוב וקצת קהלת, שכבר למדנו, ומסבירה שוב, כמו שהסבירה בשיעור הקודם ובזה שלפניו, שיש לנו עוד הרבה ללמוד, ועוד לא הגענו למלכים, ובטח שעוד לא לנביאים, מה שאלעד כבר יודע, כי בכל שיעור מיכל מאשימה ומתלוננת שאנחנו לא מוכנים, ושהכיתה לא בקצב, ושלא נהיה מוכנים לבגרות, והרי ברור שלא נהיה מוכנים לבגרות, אלעד מתעצבן, כשבכל השיעור את רק מתבאסת שאנו לא מוכנים ואז מסבירה את החומר שכבר הסברת ושוב מתבאסת שאנחנו לא מבינים. ואז תומר שואל עוד שאלה על הפרק שזה עתה נלמד, ושוב מיכל מסבירה את מה שזה עתה לימדה. ושום דבר לא זז.

השיעור נגמר ואלעד יוצא מן הכיתה, עצבני ומתוח, עם תחושה כזו בפנים שדי, שהוא לא יכול להשתעמם יותר בעוד שיעור כזה, וש אחרי ההפסקה יש אזרחות, ואז שיעורים מתמטיקה, וקיר שחור נעמד לו מול הפרצוף וכל הבטן שלו מתקשחת ורק עושה לו מתח בכל הגוף ומחשבות רעות.

הוא מצטרף לחבריו בדשא. נעים בחוף ושמש. הדשא מואר באור הבוקר, זורח, ירוק, תחת שמים כחולים לגמרי, ללא ענן, וסביב עצים, וסביב תלמידים מחוץ לכיתות, רגע בהפסקה, וממעל עץ אחד בודד, מטיל צל ארוך ונופל.

הם מדברים על משהו. על המבחן או הבגרות, או המשחק הקרוב של נבחרת הכדור עף. ואלעד לא מקשיב. הוא נשכב לאחור, על הדשא, עוצם את עיניו תחת השמש. מבעד לעפעפיו הוא רואה אדום כהה, עמום, וחס לו בפרצוף. חם ונעים לו ומתפשט אצלו קצת רוגע בפנים וקצת רוגע בלב וכיף לשכב ככה בדשא, לשאוף את האוויר הקריר ולנשום. סביב מלמולים ורשרושים, ושום דבר מזה לא חודר. נחת.

יש צלצול. כל החבורה קמה מהדשא, מנערים את המכנסיים בתחת, והולכים. אלעד פוקח עיניים ומביט לשמיים. הוא קם איתם, נעמד ומנער את מכנסיו גם כן. הוא צועד עם החבורה לכיתה, עדיין לא משתתף בפטפוט הכללי. הם נכנסים לכיתה, מתפזרים איש איש לשולחנו, מוצאים ספרי אזרחות מהלוקר. אלעד ניגש אל השולחן, מרים את התיק מהכיסא, פונה אל עבר הדלת ויוצא במהרה מהכיתה. הוא רואה את המורה לאזרחות עומד ומדבר עם ציפי רכזת השכבה. הם שרויים באיזה ויכוח או שיחה אינטנסיבית, ואלעד חומק הצידה במהרה. זהו. לפחות באזרחות הוא לא יהיה. מבריז. אז מה אם מבריז. שירשמו שהבריז. ירשמו במשוב ובכל המקומות שאחרי זה מסתכלים ומורידים ציון לפי נוכחות. גם ככה לא כזה חשוב לו הציון.

אלעד הולך בבית הספר, יוצא מן השער האחורי וצועד ברחוב. שקט סביב. אין מכוניות וריק. בוקר, ואנשים עסוקים. הוא נכנס אל המכולת הסמוכה לבית הספר וקונה בקבוק קולה פלסטיק קטן, ופסק זמן. זה תמיד מנחם אותו. אין יום שאלעד מצליח לעבור בבית הספר בלי

בקבוק קולה פלסטיק קטן. או פסק זמן. ולפעמים רק ברד. אבל לפחות אחד משלושתם ובימים קשים אז גם קולה וגם פסק זמן. הוא מגיע אל המכולת עם כזה גוש בבטן, וכזה רעד באצבעות ורצון כבר לשבור משהו, לזרוק משהו, לנתץ, שרק הסוכר מרגיע אותו. "הופה, מי זה מברז!" אלעד מרים את מבטו מהכביש ורואה את ליאם מהכיתה שלו עומד ידו.

"היי ליאם" הוא מחייך.

"כל הכבוד אחיי. מה קורה?"

"אחלה. אתה גם גם מברז".

"אני לא מברז אחי, אני במערכת משלי" ליאם מתבדח, מחייך את החיוך הענק שלו שמותח את כל העור מסביב לעיניו. ליאם נראה תמיד שמח וקופצני, כאילו הוא לא ממנהר לשום מקום, אבל תמיד יש לו מלא מה לעשות, למרות שלמשהו אין לו.

"אני הולך לשבת בפארק פה ליד, רוצה לבוא?" ליאם מציע.

"כן. למה לא." אלעד קם מהספסל וזורק את בקבוק הקולה הריק לפח האשפה. הם חוצים את הכביש.

"תשמע אחי, יש לי פה משהו טוב, אתה לא מבין..." ליאם ממשיך, תמיד קצת צוחק, קצת מנסה להיות מסתורי.

"מה?"

"אחי זה ככה לא לפארק מה יש לך. סתם. סתם." הוא צוחק, מבסוט מעצמו, "נו אתה יודע, משהו טוב, אולי אני אראה לך בפארק."

"טוב איך שאתה רוצה" אלעד משחק אותה אדיש.

הם מגיעים אל הפארק הריק, ומלבד זקן שיושב על ספסל בצד השני אין שם אף אחד.

"תשמע אחי, אתה לא מבין איזה סוף שבוע היה לי. תשמע איזה מטורף."

"נו."

"קיצר אז אני יורד בחמישי לים המלח, ככה אני כמעט בלי כלום, אתה יודע להתפנן קצת לנוח. מגיע לחוף דרגות. איזה מקום אחי. יפייפה. בטח היית שם לא? אבל תשמע להיות שם ככה כמה ימים, פשוט זרוק על החוף, רחוק מהכביש, מהעיר, ליד המים. בהרים. אתה לא מבין. והאנשים הכי גזורים יש שם. הזויים תחת. כל אחד שם הומלס או נרקומן, אבל וואלה אנשים טובים. ישבתי עם דויד אחד שגר שם כבר 10 שנים. שט בקיאק בים המלח ומעשן. מעשן מלא. הוא לא יוצא משם. איזה גזור."

"איך יש לו מה לאכול?" אלעד שואל.

"אחי לא יודע, מה זה משנה, הוא מסתדר. מגיעים לשם כל הזמן חברים שלו, אנשים. דואגים אחד לשני. לא יודע אנאערף. אבל איזה בחור גזור. ישבתי איתו היה ערב סטלה, הוא רק סיפור כל מיני דברים הזויים על מה קרה לו ועל החוף הזה ושכל שבוע הוא מפליג לירדן ויושב שם עם הירדנים ועל המסיבות שהם עושים אחיי. בן אדם שרוט. וואלה חוץ ממנו אני לא זוכר כלום מהסופ"ש."

"למה לא זוכר?" אלעד שואל, למרות שהוא כבר יודע מה ליאם רוצה להגיד.

"אחי אל תשאל הייתי פצוץ מת באמת כל הסופש רק עישנתי, היה מדהים" ליאם צוחק, תוך כדי שהוא זז בספסל, קופץ קצת כל כמה שניות, מגרד ברגליו.

"אני לא מבין מאיפה יש לך את הכסף לזה"

"מה כסף אחי יש לי הכל. אל תדאג. קיצר, רוצה לעשן?" ליאם מציע, מסתכל על אלעד במבט מבדוח.

"עכשיו? כאן?"

"כן למה לא, משעמם לי. רוצה?"

אלעד מסתכל עליו, והלב שלו מתחיל קצת לדפוק. הוא לא מעשן סיגריות בכלל, וגם סמים לא ממש. יצא לו לעשן כמה פעמים עם נגה, והוא לא ממש נהנה, ובעיקר הרגיש כאילו ניתקו לו את הכבל של הראש וגם בחילה מציקה. אבל אולי בכל זאת, הוא חשב, אולי זה דווקא יהיה כיף.

"יאללה תביא"

"זורם אחי" ליאם מושיט לאלעד גוש חום קטן עטוף ניילון נצמד, "תראה, זה אחלה דבר זה."

"שווה" אלעד מפטיר ומחזיר לליאם את הגוש.

"סתם אחי! נראה לך שאני אביא את זה לבית ספר? מה אני דפוק?! חחח צוחקים איתך" ליאם אומר בקול ומחייך את החיוך הענק שלו, הוא פותח את הניילון נצמד ומראה לאלעד שזו סתם אדמה.

אלעד צוחק גם, ממלמל כמה דברים, שברור שהוא ידע שהוא צוחק, וברור, רק דפוקים מעשנים בבית ספר, למרות שאלעד בטוח שליאם מעשן בבית ספר, ועכשיו הוא סתם רצה להסתלבט על אלעד או לצאת מגניב, ואלעד מובך מכך שהאמין לליאם, ועוד יותר מובך מכך שממש רצה לעשן עכשיו, שהתרגש מזה, שחשב שסוף סוף יקרה פה משהו מעניין, וליאם ידע לשחק לו בדיוק על זה, אבל סתם.

הם מדברים עוד קצת, וליאם מספר עוד סיפורים, ואלעד, שהלב שלו עוד קצת דופק, מההתרגשות והמבוכה, זורק משפטים וממשיך כאילו הכל כרגיל. אחרי כמה דקות הם קמים. ליאם הולך לאן שהוא ואלעד חוזר לכיתה לשיעור הבא.

השיעור נגמר. גם זה שאחריו, וגם הבא. נגמר היום ואלעד הולך אל רחבת ההסעות. האוטובוסים מגיעים זה אחר זה, והמוני התלמידים צובאים על הדלתות הנפתחות. אלעד עולה יחד עם נחיל התלמידים אל האוטובוס ומתיישב. הוא לא חוזר הביתה, אלא נוסע ישר לצופים.

הוא יורד מההסעה והולך אל השבט. רוח קרה מנשבת, והשמיים מתכסים עננים גדולים. השמש יורדת מטה, מוכנה לשקיעה מוקדמת של חורף.

כשאלעד מגיע אל השבט הכל עוד ריק. הוא חוצה את שער הברזל ונכנס פנימה, הולך בשביל האבנים אל המבנה המרכזי. סביב הכל אדמה חומה וכמה עצים, ובכל מקום פזורים שאריות בדים, גזרי דפים, שאריות חבלים וכמה סנדות בפניה. השבט נראה כמו בית אריזה ישן, או מחסן חקלאי, שקצת התבלה וקצת קישקשו עליו ועכשיו הוא ריק. בפנים הוא

שומע קולות מדברים. הוא נכנס פנימה אל השכבגיה, שם יושבים כמה חברה מהשכבה מתחת, זורקים שלום לעברו, והוא מחווה להם בראשו. הוא ממשיך לחדר נוסף בשכבגיה, ויושב שם לבדו. תמיד הוא מגיע ראשון לכל הישיבות של הצוות, צוות מדריכי ט', כי הוא בא ישר אחרי בית ספר בהסעה והם לומדים בבית ספר אחר. עוד מעט הם יתחילו בישיבה, יבנו מה הם עושים בפעולה של יום שישי, ואז יגיעו החניכים שלהם, והם יעבדו על הפורמון, וכולם יהיו בלחץ כי הפורמון עוד שבוע וקצת. לאלעד לא אכפת מהפורמון. גם לא כל כך אכפת לו אם המבנים יצאו טוב והאם הכל יהיה הכי יפה. אבל זה מה שעושים בכיתה ט', עושים פורמון. אז מה לעשות.

שירה מגיע ראשונה, ומתיישבת ליד אלעד. היא שואלת לשלומו, והוא לשלומה, והיא צוחקת, תמיד היא צוחקת מאלעד, גם כשהוא לא מתבדח. אלעד מחבב את שירה, היא הבחורה הכי רגועה בצוות, ומסודרת, ובכלל תמיד היא בגישה חיובית. אפשר להגיד ששירה הכי מיושבת מכולם, הכי מקורקעת, בחורה טובה ונעימה, אחראית ומחושבת, מגיעה בזמן ועושה את כל המטלות, לא שזה רע.

אחר כך מגיעה עומר. עומר עצבן. עומר העצבנית, שהיא גם עומר הרצינית, שהיא ואלעד חברים טובים, חברים טובים עצבניים, כי תמיד כשעומר מגיעה היא כועסת־צוחקת על אלעד, והוא מקניט אותה, אז הם רבים־צוחקים והולכים מכות במקום להתרכז בישיבה ולבנות פעולה. עומר היא גם הכי יאללה עם החניכים, תמיד דוחפת, מדרבנת, באו נעשה את זה, באו נבנה את זה.

הם יושבים שלושתם ואביב נכנסת. אביב החברה הכי טובה של אלעד, והם גם היו חברים בלי הצופים. אביב היא ג'ינג'ית כזו, זמרת, סופר מוכשרת, ואיתה אלעד מרגיש בנוח. רגוע. גם לה לא כל כך אכפת מהצופים, אפילו ממש לא אכפת לה, ולא בקטע מזלזל, בעיקר זה לא מפריע לה שלא אכפת לה, והיא ממשיכה ועושה את מה שהיא רוצה. אלעד קצת מקנא בה, כי גם לו לא אכפת, אבל כל כך אכפת לו שלא אכפת לו שזה אוכל אותו מבפנים.

אחרון נכנס גיא. יש קצת מתח שהוא נכנס. גיא הוא 'ה' מדריך, שהכי אכפת לו מהחניכים, והוא תמיד רק איתם, לוקח את כל החניכות לשיחות אישיות והן אוהבות אותו נורא, וחבר טוב של כל הבנים, משחק איתם פריזבי ומקניט אותם בחיבה, ומאוד מאוד אכפת לו מהחניכים ומהשבט ומה יהיה אחרי שהם יעזבו בסוף השנה. רוב הזמן הוא סולו, מגיע, נמצא עם החניכים ועושה טובה שהוא בצוות. הבנות כועסות על גיא, שהוא די דוש, למרות שהוא גם דוש חמוד, ולפעמים הוא ממש אחלה, ובעיקר הן רטנות וכועסות עליו כשהוא לא נמצא (תמיד הוא מאחר). אלעד גם קצת כועס על גיא, ועצבני עליו, בעיקר בגלל שבא לו לשכב עם גיא, כל הזמן, וככל שגיא יותר מעצבן, ומתנהג כאילו הוא יותר טוב מכולם, אז ככה הוא יותר מושך, ואלעד יותר רוצה לשכב איתו, וזה עוד יותר מעצבן כי גיא סטרייט רצח, ואין מצב שהוא יזוז מילימטר מאיזו בחורה מוצלחת מבית טוב, עם שיער גלי חום-בלונדיני, שתמיד יש לה את הרכב של ההורים לקחת לאן שצריך, למרות שלא צריך, כי גיא נוהג, ואם תבוא בחורה כזו, אז הוא יקח אותה (למען האמת גיא עוד לא עבר טסט ואין שום בחורה).

אז הם יושבים וחושבים מה לעשות בשישי. רוב הזמן זה כיף ודיבורים שלהם, צחוקים. ואז קצת רצינות, ומה באמת עושים. בשש הישיבה נגמרת כשחניכים שלהם מגיעים וכבר קוראים להם, ושירה ועומר וגיא ממהרים לצאת החוצה אליהם, בזמן שאביב ואלעד עוד לוקחים את הזמן. אביב מראש אמרה שהיא תצא מוקדם, ועומר וגיא עיקמו את האף על זה שהיא שוב לא נשארת עד הסוף ולא אחראית, אבל לא אמרו כלום. הם נעמדים עם החניכים ברחבת המסדרים הגדולה. כל החניכים בגוש וצוות המדריכים מולם. גיא, כרגיל, מתחיל לדבר:

"היי חברה, מה הולך? טוב אז יש לנו יום עבודה היום לקראת הפוריום. עוד מעט איתי המרכז יבוא ויעשה לנו תדריך בטיחות, ואז נתחיל להרים קלפים. אתם טובים ותותחים, והיום אנחנו מעיפים את הפוריום הזה באוויר. יש עוד שבוע וחצי לפוריום. זה הזמן שלנו! עכשיו ניתן עבודה ברבאק, כל יום, וזה יהיה הפוריום הכי מטורף שהיה לנו בשבט! סומך עליכם נשמות."

גיא מסיים ואחריו עומר מדברת:

"תקשיבו רגע. הפוריום עוד שנייה. אין מצב שמישהו לא בא! זה ברור! זה עכשיו שלכם, תראו לנו שאתם יכולים. אנחנו הולכים לעשות מעכשיו ימי עבודה כל יום. זהו." כשעומר מסיימת איתי הרכז מגיע, ומתחיל להסביר על כללי הבטיחות, על נהלי ההקמה. הוא מדבר מהר ובטון סמכותי, לוקח את כל החניכים לעמוד ליד קלף סנדות, מסביר מה תפקידו של כל אחד ואיך מבצעים את ההרמה לפי הנהלים. כשהוא הולך גיא צועק יאללה, לעבודה, וכל החניכים מתפזרים ברחבי השבט, מישהו שם מוסיקה בבידורית הגדולה, והכל בלאגן.

ואיך שהכל התחיל ישר אלעד רוצה לעוף משם. כולם בטירוף של עבודה, חניכים בכל מקום עושים רעש, וצריך שיבוא מישהו ויתפוס אותם, יעמיד אותם במעגל, יגיד שאלו המשימות הבאות, לפי הסדר, ויגיד לכל אחד על מה הוא אחראי, ואז יעשה איתם את הדברים, צעד אחד צעד, לחבר את החבלים לסנדות, להזיז אותם למיקום הנכון, לקרוא לאיתי המרכז, להרים את הקלף באוויר, לחבר אותו לבזנטים, להרים עוד קלף באוויר, לבנות מגדל ענק, להגיד לחניכים כל הכבוד, הייתם מטורפים.

אבל לאלעד לא היה כוח. הוא לא הבין למה, למה כל כך להתאמץ? מה זה משנה שהמבנה יפה? למה זה מה שעושים עכשיו עם 50 ילדים בכיתה ט', שנמצאים ב"שנת קורס ההדרכה" שלהם? למה זה חשוב בדיוק?

כל הסיפור הזה של הפוריום דורש מאלעד יותר מידי, וכשזה היה פעולות פעמיים בשבוע, ופשוט להעביר משחקים או תוכן לחניכים זה היה אחלה, ועם הצוות תמיד היה מוצלח, אבל עכשיו זה פשוט יותר מידי השקעה ומאמץ.

כי כבר מתחילת שנה שאלעד מגיע לצופים בעיקר בגלל הצוות. שאר החברה בשכבת הגיל שלו ומתחתיו די משעממים, והחניכים גדולים מידי, יותר מידי, והוא כבר לא רוצה כל כך להשקיע כדי שיבנו עוד איזה מבנה ושנה הבאה ידריכו ד"לדים כדי לבנות איתם מבנה. ובכל זאת הוא בא, שלוש או ארבע פעמים בשבוע לשבט, כדי להיות עם הצוות, כדי לא להיות

לבד, כדי לא להישאר פתאום בכיתה י"ב בלי שום דבר אחרי צהריים ורק לשבת בבית על המחשב ולקרוא.

לעיתים הוא מתקשה להבין למה זה היה לו כל כך חשוב פעם, בכיתה י'. הוא היה מגיע כל יום, גם מדריך, גם בישיבות צוות, גם אחראי על טקס פתיחה שנה ועל שער לטקס אחר ועל מבנה במחנה קיץ וכל דבר שצריך לעשות ישר הוא קפץ. היה יושב בישיבות שכב"ג ועל כל דבר שיש להחליט היה מיד מדבר, אומר את דעתו, בכל הכוח, שידעו שיש לו מה להגיד ושזה חשוב.

עכשיו הוא רוצה ללכת. כל החניכים עובדים בבלאגן. אביב הלכה כבר. הוא לא ממש נחוץ שם. כלומר הם מסתדרים בלעדיו, אבל הם יעבדו הרבה יותר טוב איתו. אך הוא לא רוצה. הם גם לא באמת צריכים אותו. המכונה הזו תמשיך לפעול בלעדיו. יהיה פורימו ויהיו מבנים והחניכים יסיימו את כיתה ט' ויעברו ל' וידריכו בעצמם.

אז הוא הולך לשכבגיה, לוקח את התיק שלו, והולך לשירה, שהכי פחות תשאל למה, ואומר לה שהוא חייב ללכת, שעכשיו לוקחים אותו, ויוצא מהשבת.

הוא צועד מחוץ לשבת, יוצא לרחוב הראשי, עובר במעבר החצייה בלי להסתכל. הרחוב עמוס מכוניות. קר. הוא ניגש במהירות לתחנת האוטובוס, מחכה כמה דקות ועולה עליו.

אלעד מגיע הביתה, מחמם במיקרו משאריות במקרר, לוקח את הצלחת ומתיישב עם אימו בסלון. הם מדברים קצת, ורואים יחד שני פרקים של סדרה, שעה כל אחד. לאחר מכן הוא מפנה את הכלים לכיור, עולה למעלה לחדרו, לוקח מגבת ונכנס למקלחת.

כשהוא מסיט את וילון האמבטיה, כל החדר אפוף אדים. הוא מרים את המגבת, מתנגב, ונעמד מול המראה, מנקה עיגול מאדי המים ומביט בעצמו בראי, החלון מתכסה שוב באדי המים ונעכר. אלעד יוצא החוצה אל הקור, רץ לחדרו, מוציא מהר מהארון טרנינג וסווצירט לישון איתם ומתיישב על המיטה.

כפי שהוא עושה בערבים רבים, אלעד קרב אל החלון שלו, פותח אותו ומביט החוצה אל הלילה. רוח קרה נושבת בפניו, ובחוץ חשוך, שקט, הפנסים מאירים באור כתום את הרחוב מתחת, יוצרים יותר צללים מאור, ולמעלה שמים גדולים, אפלים, מוארים במקצת באור ירח שלא נראה לעין, ובהם שטים עננים גדולים, גושי סלע תפוחים בים ענק ואין סופי. אלעד נושם את האוויר הקר ומביט החוצה בשקיקה. הוא רוצה להיות בחוץ עכשיו. להרגיש את האוויר. הוא רוצה להיות בעולם, בדרך, רק לא פה. עוד מעט ילך לישון. עוד מעט יקום לבית ספר. עוד מעט יהיה מחר, ומחר ככל הנראה יהיה כמו היום, וכמו היום שלפניו, וגם עוד יומיים יהיה כמו כל הימים. ואילו עכשיו לילה, ויש חוץ בחוץ, יש מרחב גדול בחוץ, יש משהו יפה, מסתורי, לא נודע ועם זאת גם לא מושג בחוץ. אבל דרך החלון והלילה הנשקף ממנו אלעד מדמיין הוויה אחרת, של חופש ומרחב. לא מכבר הוא קרא את בדרכים של ג'ק קרואק, והנה גם הוא מדמיין את עצמו בדרכים, מטייל לאורכה ולרוחבה של אמריקה, בלי כסף, בלי עבודה, בלי תוכניות ובלי אחריות, רק הלאה, אל הלילה, אל הדרך, אל כל אותם האנשים הסוערים, המרגשים, שמטיילים אבודים וטרופים בצד הדרך, שלא מצאו את עצמם בעולם וכבר לא אכפת להם, והם מסוממים, הזויים ועניים, אבל הם שם, לחלוטין שם, חיים,

אמיתיים, מרגשים. ואלעד כמה בכל גופו לצאת אליהם, לצאת החוצה אל הדרך, אל האנשים שכאן כדי לחיות.

הוא סוגר את החלון, נשכב במיטה ומתכסה בשמיכה. לאחר כמה דקות של ניסיון חסר טעם לקרוא, הוא מניח את הספר וסוגר את האור.

קר לו בכפות הרגליים, אז הוא מותח את השמיכה ומתקפל מתחתיה, מקרב את הברכיים לחזה, עוטף עצמו בשמיכה כמו חבילה. שוב עולה לו הרצון לצאת החוצה, ללכת ברחוב תחת שמי הלילה, כשאין איש בחוץ, כשקר וחשוך, כשהכל פתוח, ורק הפנסים מאירים קצת, והאורות של המכוניות הבודדות זוהרות בפסים ארוכים, ואז בלילה אולי יהיה אפשר יותר, בלילה הוא יהיה ירגיש משהו אחר, אולי סוף סוף הוא יהיה שונה.

אלעד נזכר בטיוילים ליליים בחום, בקיץ, במעלה אדומים, כשנסעו לבקר את שרית, חברה של אמא שלו, והוא ואביאל יצאו להסתובב בחוץ, לפגוש חברים של אביאל, הלכו ברגל את כל מעלה אדומים בלילה, עלו וירדו. הוא נזכר בימי שישי במעלה אדומים כשהיה קטן יותר והיה הולך עם אביאל, ואחיו, מנשה, לבית הכנסת, מביט בכלום מתפללים, נעים מצד לצד, ולא בטוח מה לעשות. הוא נזכר בשבת אחת שהלכו בשמחת תורה, וכל הספסלים של בית הכנסת נעלמו. נשארה רק הבמה באמצע וכל הגברים רצו הסתובבו צהלו סביבה, אוחזים בספר התורה ומעבירים אותו מיד ליד, ואלעד איתם, נדחף למערבולות, ורץ, רץ במעגלים, עוד הקפה ועוד הקפה, והזיכרון הזה כבר מתערבב לו עם זיכרון יותר מוקדם מאותו בית הכנסת, כשהיה ממש קטן, ודחפו אותו יחד עם עוד כמה ילדים לבמה, בדיוק כשכל הבנות והאימהות מעזרת הנשים בקומה למעלה החלו להפיץ את חתן בר המצווה בסוכריות. מטח עז של טופי ירד על ראשו, והוא התכווץ וניסה להסתתר. בפעם אחרת נזכר בחתונה של שרה, אחותם הגדולה, ועוד פעמים שביקר שם.

תחושה נעימה עלתה בו כשנזכר בביקורים האלו במעלה אדומים. היה לו מרגש להגיע לשם, לנסוע ברכב מטה מירושלים, לעבור את המחסום, להיכנס למדבר. בליבו הוא קצת קינא באביאל ומנשה, ובמיוחד באביאל, שהייתה לו משפחה כזו גדולה, ומלא אחים גדולים. תמיד היה אצלם מעניין. תמיד התבשלה איזו מזימה, איזה עניין חצי מפקפק, שמשאירים ללילה, וכשבבוקר קמים מסתכלים אחד לשני בעיניים וצוחקים אבל לא אומרים לאמא מה היה.

אלעד שכב, אפוף בזכרונות ובגעגוע, מהול בנוסטלגיה. כל זה עשה לו תשוקה גדולה, שהלוואי שהיה יכול להיות יותר הם, יותר כמו אביאל, שהיה יכול לחלוק איתם את אותה הוויה, לחוש את עולמם סביבו, אבל באמת, לא כמבקר, שפעם ב בא, לא כאורח מבחוץ, שלא עד הסוף מבין, שהכל זר לו, אלא שמה ששלהם יהיה ממש שלו.

מצב רוח מזופת עט עליו פתאום. הכמיהה והגעגוע הפכו לחוסר טורד, ורק הבהירו יותר את מה הוא כבר לא יכול להיות. רק הראו בצורה פשוטה, שאלו חייו, ולכך נולד, ואין מפלט. עד מחר הוא יכול לרצות לחזור למעלה אדומים, לחזור כמה שנים אחורה, לחזור לקיץ ולבית הכנסת, לרצות לטוס לאמריקה, להיעלם. אבל הוא כאן. עוד מעט כבר יקום לבית הספר. עוד מעט יגש לעוד בחינה. גם מחר יש יום עבודה בצופים. גם מחר יש עבודה בצופים.

אלעד התקפל חזק יותר לתוך עצמו. הוא רק רצה לא להיות יותר בתוך הגוף שלו. נמאס לו. נמאס לו מהמיטה שלו ומהחדר שלו ומאמא שלו ומהחיים שלו. נמאס לו כבר מהמחשבות שלו, שחזרו על עצמן, כל הזמן, ושיעממו אותו.

בכל זאת הוא חזר למעלה אדומים, דמיון שוב פעם את הרחובות בקיץ החמים, את הדירה של שרית, את החדר של אביאל ומנשה, את הלילה הלח. אבל זה כבר לא הסב לו אותה הנאה. הוא לא נרגע. ובעוד הוא מסתכל על הקיר בחושך, לא נרדם, עלתה בראשו המחשבה לחזור בתשובה.

הוא דמיון את עצמו דתי, עם כיפה על הראש, עם חולצה לבנה מכופתרת, קם כל בוקר מוקדם, מניח תפילין, הולך לבית הכנסת. המחשבה הזאת עוררה בו פחד עז. פחד בגלל שישר חשב מה יחשבו עליו,

איך הוא חזר בתשובה. אך הוא פחד כל כך בגלל שמהו באפשרות הזו שנתגלתה לפתע בפניו נראה לו כל כך קוסם, כמעט כמו חלום טוב שמופיע מול העיניים בבהירות, ואפילו יותר מזה; זו הייתה ממש אפשרות, דרך חיים שהוא יכול בבוקר שלמחרת לבחור, דבר אמיתי, שהוא יכול ממש בזמן הזה לשנות את חייו לחלוטין. כל רגשותיו מהלילה התנקזו למחשבה הזאת, והוא הפליג בדמיון. כן. הוא יחזור בתשובה. זה יהיה הדבר שלו. הוא ישמור עוד על החברים שלו והמשפחה וידבוק בבחירתו החדשה. זה יתן לו כוח כי הוא הבין מה חשוב. כי הוא מצא דבר מה משלו בעולם.

היה בפנטזיה הזו משהו אוטופי. אלעד נסחף כולו אחר עצמו החדש, שעלה בעיני רוחו. הוא נרגע. הרוח בחוץ נשבה חזק יותר והברושים היטלטלו מצד לצד. עננים כבדים שטו במהירות תחת הרקיע השחור ובישרו גשם. אלעד כבר לא חשב לצאת לשאוף מרחב בחוץ. הוא נשם לאט, עטוף ומחומם מתחת לשמיכה, מחייך ונרדם, שרוי כולו תחושה כי יש דרך ויש מוצא.

בבוקר אלעד התעורר מן השעון המעורר כמעט בבהלה. הוא התיישב על המיטה, פיהק ונעמד. ניגש אל הארון והוציא את הבגדים שילבש היום. הוא נזכר במחשבותיו מהלילה, והובך מהן. היה בהן כעת משהו סוטה, משהו שיכול להתקיים רק בחשיכה. אלעד יצא מחדרו, ירד אל הקומה התחתונה, התארגן, הכין סנדוויצ'ים, נטל את תיקו, אמר שלום לאימו, יצא מן הבית והלך אל בית הספר.

אורן בן שלמה

קרה שהכרתי תיירת יהודייה ארגנטינאית, או ארגנטינאית יהודייה, קשה לקבוע. גילה, 28, נודע לי זה מכבר. גם זה עורר בי אשמה ומבוכה. מה לי ולאישה צעירה זו. אמנם אני חי במה שלמדתי שמכנים 'נישואים פתוחים', אך היא בת גילה של אחותי הקטנה. אולי גם אלו כבר קונספציות בטלות. ואשתי, היא בהריון בחודש שלישי עם הילד הראשון וכנראה האחרון שלנו. עד שהבשיל הרצון ועד שצלחו טיפולי הפוריות אז על סף העשור החמישי בחיי אהיה לאבא. היא אמנם סיימה את מה שאומרים שהוא השליש הקשה של ההיריון, ועוד אפשר לטעות ולחשוב שהיא רק קצת השמינה. וגם היא לא חסר לה, בחודש האחרון היא נפגשת עם חוזר בשאלה, והיא בעצמה איכשהו גם קצת מתחזקת, ומשום מה מתחילה לדבר על צניעות ופמיניזם דתי. הדברים נשגבים מבינתי. ובכן מוטב אולי לספר שהכרתי את הארגנטינאית באפליקציה 'טינדר'. פתחתי אך ליממה אחת ומיד לאחר שהתחלתי לדבר עם זו הארגנטינאית סגרת, מפני הבושה. התמזל מזלי ומהר קרה שנוצרה מה שקוראים לו שם 'התאמה' - גם אני איכשהו כנראה מצאתי חן בעיניה. ברוריה עזרה לי לבחור תמונות מחמיאות ואני איכשהו הרגשתי שזו כמעט רמאות. מה גם, אני איכשהו אדם מוכר בחוגים מסוימים ומי יודע לאן דברים יכולים להתגלגל. אמנם נישואים פתוחים, אך לגמרי בארון. אימה התעוררה בי רק מהאפשרות שאחותי הרווקה תמצא אותי שם, או תשמע על כך מאחת מחברותיה. עוד קודם לכן, חודש לפני אני משער, אני וברוריה חשבנו להתנסות בחילופי זוגות ונרשמנו לאתר דיסקרטי מרושל ומפוקפק למראה. מאז שהתחלנו להתוודות זה בפני זו על הרצון שלא מניח לנו ולגלגל את האפשרות, היא עד מהרה מנתה בפני כמה גברים שאם רק תרצה הם יענו לה. אני לא ידעתי לאן לפנות. אני וברוריה יחד מהתיכון. הכרנו בשכונה בה גדלנו בפרדס חנה, וגם ככה מעולם לא ניחנתי ביכולות חיזור. לא יכולתי לשאת את התחושה שאני מעקב בעדה והנחתי לה להיפגש עם המועדף עליה מכל הרשימה. כך קרה שמדי שבוע, לפעמים פעמיים, היא הייתה הולכת אליו וחזרת למחרת זרה מוזרה, ואני מנסה לגלות בפניה משהו מוכר. בהתחלה ביקשתי לשמוע מה היה ואיך היה, כמעין מזכוכים של אשליית שליטה. כאילו אם יימסרו לי הפרטים תהיה לי אחיזה במצב. אחרי כן כבר לא רציתי לשמוע יותר. המצב הא-סימטרי החל לחבל ביחסים ולערער את תחושת המסוגלות שהתחלנו לפתח בדבר האפשרות לפרוץ את הגבולות. אז ברוריה הציעה

את הרעיון של חילופי הזוגות. הניסיונות באתר לא צלחו. ברוריה נגעלה מן הגברים באתר וגם לא רצתה להפסיק להיפגש עם הבחור שלה. אני מצדי הייתי מוכן להתפשר ולנסות את מזלנו, וזה עוד יותר הרגיז אותה. אז היא העלתה את הרעיון של האפליקציה "טינדר". הבטן התערבלה לי מעצם המחשבה לראות שם את אחותי. שמעתי אותה פעם מספרת על זה, ואני לא יודע אם היא בכלל משתמשת באפליקציה הזו. בהתחלה סירבתי ויחסי עם ברוריה, נעברו מאוד. הסתגרתי בתוך עצמי. כעבור שבוע החלטתי לנסות. כך קרה שהכרתי את דינה, אם ניתן לקרוא לכך היכרות.

דינה, שמה של הארגנטינאית, הגיעה לארץ לשבוע וחצי במסגרת מסע "תגלית" ואחר כך היא ממשיכה לברלין. בתמונות שנחשפתי אליהן אפשר היה להתרשם שהיא אישה יפה שמשירה מבט בביטחון ועורמה, ואפשר להבחין באיזו חיוניות, אך גם בקדרות מסוימת. עד מהרה התברר שהיא לא יודעת שפה מלבד ספרדית, והמשפטים הקצרים שכתבה לי הם תוצר תרגום של גוגל. כשהבנתי זאת התחלתי לכתוב לה בספרדית שאני עצמי תרגמתי בגוגל. הנה פתאום המשפטים הקצרים והמשובשים באנגלית התחלפו בפסקאות ארוכות בספרדית, שאני תרגמתי אותן לפסקאות משובשות בעברית. דינה רוקדת טנגו, ולא לגמרי הבנתי אם היא מורה, או תלמידה, או מופיעה כמבצעת. גיליתי שהיא מגדלת לבדה את בנה בן 5. לצורך החופשה הקצרה הזו היא השאירה אותו אצל אבא שלו, שהיא מעולם לא נישאה לו והוא עדיין מאוהב בה, כך גיליתי מאוחר יותר. עד מהרה החלטנו להיפגש על אף הקלישות של האפשרות לשוחח בהיעדר שפה משותפת. "ניעזר בגוגל ויהיה מעניין" אמרתי לה. "חוץ מזה" כתבתי לה עוד "כילד חייתי שלוש שנים במדריד וידעתי ספרדית שוטף, ואני עדיין מבין קצת. לא מדבר, אבל מבין קצת". היא הסכימה וקבענו להיפגש לניסיון הזה בזמן שהיא יוצאת עם הקבוצה של "תגלית" לבר ירושלמי. זו קבוצה גדולה בבר המוני, ונוכל למצוא לנו פינה לשבת בה. סיכמנו שאם נמצא לנכון נקבע להיפגש שוב, או לפחות כך הבנתי שסיכמנו ממה שהצלחתי להבין מן התרגום המשובש. דחף ההרפתקה הפיח בי מוטיבציה לעשות את כל הדרך מפרדס חנה לירושלים רק בשביל מפגש שסיכוייו קלושים, ושסביר לצפות שהמבוכה בו רבה. מה גם שכבר רציתי לאזן את היחסים עם ברוריה, לגרום לה לשים אלי לב. באותו ערב קבוצת התגלית של דינה תכננה ללכת לחוג בבר באזור של שוק מחנה יהודה. החלטתי ללכת לכנס שלא תכננתי ללכת אליו בבוקר של יום המפגש עם דינה. מארגני הכנס רצו שגם אשתתף באחד המושבים אך סירבתי. מביך אותי לחזור על אותם רעיונות, ונדמה לי שכבר הכול יודעים שמזמינים אותי מפאת איזו מחויבות קולגיאלית, ושכבר שנתיים איני מחדש דבר בתחום.

אותו בוקר הכניסה לירושלים כרגיל פקוקה. מכל הולכי הרגל שנשקפו מבעד לחלונות הרכב אני מבחין דווקא בכל הנשים החדריות אשר דוחפות עגלה במעלה הרחובות הירושלמים, ויחד איתן עוד שניים או שלושה פעוטים שאוחזים בשולי שמלתן. הרגשת אי נחת וצער התפשטו בי. תחת השמש הקופחת הן לבושות שכבות עבות של שמלות וסחבות עם טקסטורות שונות, נועלות נעלי ספורט בלויית, פניהן אדומות ונפוחות, וקצוות שיער מבצבצים תחת כיסוי הראש ונדבקים לרקותיהן המיוזעות. קשה לקבוע בנות כמה הן ולאו הן הולכות. העיקה עלי התהייה – האם באמת ישנה איזו מעלה רוחנית נשגבה מבינתי המצויה בהן? האם ככלות הכול סייזפוס מאושר?

הגעתי לכנס מותש ומיוזע כשכבר התחיל המושב הראשון. לפחות פספסתי את קבלת הפנים והמינגלינג, כי כאמור אין לי שום דבר חדש לבשר. ישבתי בשורות האחרונות עם דפדפת שהסתירה את הטלפון שבו התכתבתי עם דינה. שמרתי על מידת קשב כדי להנהן ולחייך אם יציינו את שמי, ואכן ציינו את שמי שלוש או ארבע פעמים. לאחר ארוחת הצהריים הלכתי לבקר את אחותי. לפני חודש היא חזרה ארצה לאחר חמש שנות לימודי אומנות בברלין. כל מה שראיתי ממנה בחמש שנים האלו היו סרטים קצרים של מה שהיא קוראת לו 'אומנות גוף רדיקלית'. יותר נכון לומר- מה שסירבתי לראות ממנה. בעבודת הווידאו הראשונה ששלחה, היא קראה לה "אואזיס", היא פצעה עצמה באיבר המין וזה הספיק לי, ויותר לא צפיתי בעבודות ששלחה, רק הגבתי דברים כמו "כל הכבוד על האומץ, אך אני מתקשה להבין". ישבנו שעתיים בסלון דירתה ולא מצאנו הרבה על מה לדבר. היא לבשה גופייה בלי חזייה ושדיה בצבצו מן הצדדים ופטמותיה הזדקרו מבעד לבד הדק, ככה שגם התקשיתי להביט בה לאורך זמן מבלי להסמיק כשמבטי נופל על שדיה. הרגשתי עצמי מגושם וזר וזקן מכפי שאני. קיוויתי שלא תציע לי לראות עוד עבודות וידאו שלה. היא סיפרה לי שהיא לא מוצאת את עצמה כאן, שאין לה תנאים ליצירה, ושהיא שוקלת לחזור לאירופה, אולי לברלין שוב, אולי ללונדון, אולי לוינה, שם חברים שם מציעים לה הצעות מפתות. התקלחתי בדירתה ואז הלכתי לשבת בבית קפה בקרבת שוק מחנה יהודה לנסות להתקדם בכתיבת המאמר שאני עובד עליו מזה שלושה חודשים. ועוד אין לי שום דבר לחדש בתחום.

דינה מדווחת לי שהם הגיעו לשוק והם מחפשים מקום לשבת בו. יצאתי ברגל לכיוון השוק. הוא המה צעירים ותיירים, וריחות מאכל ואלכוהול ומזון רקוב וביוב. הם לא מוצאים מקום שיש בו מספיק מקום לקלוט אותם. החיפוש שלי אחריהם הונחה על ידה כשהיא שולחת לי עדכונים – שמות רחובות שמתורגמים בצורה משובשת, ואת המיקום שלה בזמן אמת. האינטרנט שלה נסמך על רשת שמסופקת על ידי העסקים בשוק אז האות חלש ומשובש אף הוא. הגעתי לשוק ב 22:45 ורק ב 23:45 מצאתי אותם.

הגעתי לבר בו התמקמה לבסוף קבוצת "תגלית". הבר היה מרחק מה מהשוק ומרחק אף גדול יותר מן המקום בו חנית. מצאתי אותה יושבת בחוץ עם שניים מחברי הקבוצה. זיהינו זה את זה במהרה. לקח לי רגע להתאים בין התמונה לבין מי שניצבת מולי. פניה יפות יותר ובעלות תווים חזקים, גופה מוצק ומלא יותר. היא הזכירה לי מישהי שאני מכיר במראה ובהוויה. כמה בטוח הייתי בהתכתבות וכמה נבוך ומגושם אני עכשיו. אני נעמד מול האישה היפה והאנרגטית הזו. אנחנו מתחבקים בגמלוניות, ונשיקה על שתי הלחיים. היא פונה אלי בספרדית נמרצת, על אף ההכרה שאיני מבין, אך כנראה שאפשרות השתיקה החרידה אותה יותר. אילו הייתה מדברת לאט אולי הייתי מבין מעט יותר. היא דיברה בשטף, ופנתה לסירוטין אלי ואל חבריה, והם צוחקים, והיא מסמיקה, מבטה מנתר מחפש נקודת אחיזה, וכך גם אני. היא מסמנת עם הידיים פנימה אל בר, ואני מסמן עם הידיים שנכנס לקחת בירה ואז נצא, והיא מהנהנת במבט מבולבל. אנחנו נכנסים פנימה לקנות בירה ואני לרגע שוכח שאני בירושלים ויכול לדבר עברית עם הברמנים. בזמן שאנחנו עומדים ליד הבר, שלושה גברים שיושבים שם מנסים לפתוח עמה בשיחה, והיא משיבה להם בספרדית באותה נמרצות וחיוך ממזרי. הגבררים מביטים בי כמבקשים עזרה או כמתנצלים על ניסיון הטריף. בסופה של המתנה ארוכה מנשוא קיבלתי את שתי כוסות בירה קטנות שעלו ביוקר. קבוצת תיירים דוברי אנגלית אמריקאית ישבה בשולחן שבו ישבו קודם חבריה דוברי הספרדית. עמדנו ככה ללא שפה, מנסים לסמן זה לזה בהבעות פנים, מה נעשה, אולי נכנס פנימה, לא, בפנים רעש והמולה, ואנחנו גם ככה בשקט וחסרי שפה. סימנתי לה אולי נלך לשבת בהמשך הרחוב, אולי על שפת המדרכה. התמזל לנו ומצאנו ספסל עשרים מטרים מהבר. אני מנסה לנחש אם קלעתי את שנינו במבוכה מיותרת. קשה לחדור מבעד לחיוך שלה, ולהשהות את הנמרצות הספרדית שלה.

התיישבנו, נאנחנו, מיד הדלקנו סיגריה, הגבנו מבט זה לזה, ואז חזרה אל הרחוב. הנה אנחנו כאן וכעת מה. המולת הבר עברה לרקע והצינה של ליל קיץ ירושלמי החלה להזרים בנו רעדים קלים. היא מביטה בי ואומרת משהו. אני משיב לה באנגלית. היא מביטה בי בחוסר אונים ונדה לשלילה, "נו אינטיינדו אינגלז" (לא מבינה אנגלית). אז היא אומרת דבר מה נוסף, ואני משיב לה – "נו אינטיינדו". אני שולף את המכשיר הסלולרי ופותח את האפליקציה של Google translate. יש שם אפשרות לתרגם את הדיבור. היא פוצחת בדיבור ספרדי מתגלגל והאפליקציה לא מצליחה לעקוב ומתרגמת רק משפט אחד, והיא ממשיכה. אני מסמן לה לדבר שוב, ושוב האפליקציה לא משיגה את קצב דיבורה. ושוב. הפעם בחוסר אונים אני מהנהן בביטחון, משער את המשכו של המשפט על סמך מילים שאני מצליח ללכוד על בדל שפתיה. אני מקליד בעברית והיא עוקבת אחר התוצאות בספרדית. אני כותב ומוחק. היא מדברת בספרדית, אני מהנהן, ומשיב צירופי מילים לקוניים באנגלית, very

that's nice, good, וכן הלאה. אני מקליד ומתרגם. שתיקות ומבטים מסורגים. אנו מחפשים נושא טוב לשיחה שניתן לתמצת בשפה רזה. ניסיתי לעזור לה להבין איך היא מגיעה מירושלים לאחיה ברחוב שינקין. כתבתי לה את מספרי הקווים. היא מוצאת עניין בדירוג מחירים של הדברים – סיגריות כאן יקרות, שם זולות, כמה יקר לגדל ילד, לא קל להיות אומן בבואנוס איירס. "קארו, מוי קארו" (יקר, מאוד יקר"). אי א קי אן איסראל (וכאן בישראל?). ברגע מסוים, שהמצב כבר נמתח כמעט עד קצה, חבריה קראו לה ללכת. ממילא, אמרה לי קודם המפגש, היא תהיה חייבת ללכת יחד עם הקבוצה כשהם יחליטו ללכת, והיא תהיה חייבת לישון במלון. נעמדנו זה מול זה, התחבקנו, הבטנו זה בזה מקרוב והיא נשקה לי בלחי ואז הדביקה את שפתייה על פי, ועוד פעם אחת קטנה, והתחבקנו שוב. היא הביטה בי ומשכה קצת בחולצתי ואמרה "קה לינדו" (איזה יפה), הסתובבה והלכה. נותרתי לעמוד בצינת ליל קיץ ירושלמי. המום וללא קצה חוט.

בדרך לאוטו ניסחתי הודעה מתורגמת מעברית לספרדית, משהו כמו: "היה לי כיף ונעים בחברתך, על אף מגבלות השפה. אשמח להיפגש שוב". כעבור דקה שלחתי הודעה נוספת: "אומר בישירות- את מושכת בעיני. האם היית רוצה שיקרה ביננו משהו פיזי?". השד יודע איך זה תורגם ואני נותרתי בהמתנה מתוחה. כעבור זמן מה היא משיבה. אני עוצר בתחנת הריענון לתרגם את תשובתה:

"מפגש נחמד מאוד

חהחהחה

אולי "

נותרתי עם הספק. לרגע טעיתי לחשוב שהחניון סגור, ואז כשנכנסתי לקח לי זמן לאתר את הרכב. בנסיעה הזו הבחנתי דווקא בכל בחורי הישיבה הצעירים שעומדים בצמתים ומבקשים לעצור טרמפים. הם עומדים בקבוצות של שלושה ארבעה ועושים תנועות תחינה למען שיעצרו להם. לאן הם נוסעים? בטח לאיזו חגיגה בקבר של צדיק בצפון. תכנית רדיו לילית אירחה את הזמרת נרקיס. כבר נתקלתי בה בעבר- זמרת עם כיסוי ראש גדול ומעוטר, עורה כהה והיא בעלת פנים חזקות ומבט שחור חודר. יש בה משהו עשוי זהב והיא נראית כמו אלה. בשיר השלישי כבר הודיתי בפני עצמי שהשירים שלה מעוררים בי רגשות ארוטיים ופתאום מצאתי עצמי מדמיין מיזוג בין דמותה לדמותה של דינה. דמיינתי את הבל פיה בעת שהיא שרה עם הרבה אוויר, ואת הבד של שמלתה על גופה, אולי היא מזיעה ואת הזיעה הזו איוויתי להריח. בעוד שאני מתמסר לדמיונות הגיחו בסיבוב הכניסה לכביש שלושה בחורי ישיבה שמבקשים טרמפ, כמעט דרסתי אותם ועצרתי. הם פתחו את דלתות הרכב, נכנסו ושאלו – לאן אתה נוסע אח שלנו? ואני ענית מופתע "פרדס חנה", "יאאללה שיהיה. תודה

רבה אח שלנו, יברך אותך השם, אנחנו כבר שעה פה". הם השתתקו ונרקיס שרה בווליום גבוה :

"היית עושה בהם קסמים
שולחת יד היו מתרפאים
היום איך אדע
האם את מאושרת

מי זה בא אליך
סגר את עיניך
דברי איתי מרים

בואי בואי
צאי לך
תראי איך כל העם לך מחכה"

אני חש טפיחה על הכתף ואני מבחין שהם פונים אלי, מבקשים שאעביר תחנה. נדתי בשלילה. עוד לפני שיצאנו מכביש שש הם ביקשו לרדת ונענית לבקשתם והורדתי אותם בשולי הכביש. הם ירדו מבלי להגיד תודה, הסתכלתי בראי וראיתי שהם מנופפים לי באצבע השלישית. כשהגעתי הביתה הוא היה ריק. ברוריה אצל הבחור שלה. למחרת, זה היה יום שישי, ברוריה שלחה לי הודעה שהיא נוסעת לעשות שבת אצל אחותי בירושלים, כי היא צריכה זמן לעצמה. לא ידעתי מה להגיב וכתבתי לה "אני מתקשה להבין, מקווה שאת בטוב", היא לא הגיבה. לאורך השנים נוצר ביניהן איזה קשר שלא הבנתי את פשרו, וגם ממרחק הן המשיכו לטפח סודות. לפני כניסת השבת שלחתי לדינה הודעה ואיחלתי לה שבת שלום. ברוריה חזרה במוצאי שבת במצב רוח עולץ.

"נו, איך היה עם הארגנטינאית שלך?"

"היה נחמד מאוד"

"זהו?"

"קבענו להיפגש שוב בשני"

"אה, כבר קבעתם, ולא חשבת לעדכן?"

"אההה.. כן, סליחה..."

"יפה לכם, אז אני מבינה שעלית על הגל".

"לא יודע".

"טוב, בסדר, תבלה, אני אמצא לעצמי מה לעשות, אל תדאג לי".

בראשון היא כבר הלכה לישון אצל הבחור שלה ולא אמרה לי מתי תחזור, וכשיצאתי לכיוון תל אביב היא עוד לא חזרה.

שוב מצאתי לנכון להתאמץ להנדס את קלישות היחסים עם דינה: היכן נפגש, מה נוח לך, אני אאסוף אותך מדירת אחיך ואלווה אותך חזרה. הצלחתי לארגן דירה של בן דודי מדרגה שנייה ברחוב בן יהודה. הוא בחו"ל באיזה כנס שהייתי אמור גם אני להשתתף בו. כאמור, אין לי שום דבר לחדש בתחום. קניתי משקאות. ושוב הרגשתי צורך לתמלל על מנת לצמצם את המרחב של חוסר הודאות וכתבתי לה משהו כמו:

"אני לא רוצה שתרגישי שאני רק מנסה להשיג סקס ושלא אכפת לי מכלום. מבחינתי אפשר רק להיפגש ואם זה יזרום אז יהיה כיף, ואם לא אז לא, וגם אם כן, אז לא חייבים ללכת עד הסוף. מה שמתאים".

וכך גוגל תרגם לי את מה שכתבה בספרדית:

"תודה להתפלל! אם לא הייתי נוח בכל פעם כי אני במדינה שאני לא מכיר אבל היית מאוד מכבד אז הנה אנחנו הולכים!"

לבסוף, תכננו לעשות טיול רגלי ואז אולי ללכת לדירה. שעה לפני המפגש התברר שאחיה חי ברחוב שינקין בגבעתיים ולא בתל אביב. אספתי אותה מגבעתיים והנסיעה עברה עלינו במבוכה מתונה. היא דיברה בספרדית ואני הנהנתי בבטחה. אולי הבנתי יותר, כי היא דיברה לאט יותר, והיינו דחוקים פחות. חניתי בקרבת הדירה. יצאנו מהרכב ושוב מצאנו עצמנו עומדים זה מול זה חסרי יכולת לנוע יחד ולהסיח הדעת מחוסר הודאות. עמדנו בפינת הרחוב ודיברנו דרך הקלדה מתורגמת במכשיר הסלולרי שלי. לבסוף היא כתבה:

"בוא נלך ישר לדירה"

"את בטוחה"

"כן, כן"

"זה גם יהיה כיף לטייל".

"אצלנו לא מדברים כל כך הרבה כשרוצים לעשות סקס".

צחקנו, ולא ידעתי אם הוקל לי. האם מוטב לי להיות המקומי הזה בעל הגינונים המוזרים. אולי היה עדיף שהיא פשוט תכיר בנטייה שלי לזהירות טרחנית. הלכנו לדירה, היא שילבת זרועה בזרועי. חשתי עגמומיות זעירה כי משהו התחיל להסתדר כמו בסרטים שידעתי אף שלא ראיתי. הלואי וזה היה יותר כמו בסרטים של אלמודובר.

עלינו ארבע קומות בחדר מדרגות שהאוויר בו עומד והזיעה ניגרה תחת חולצתי. נכנסנו לדירה ויצאנו אל המרפסת שהיא למעשה גג הבניין. המרפסת כוסתה במחצלות ושובצו בה עציצים מטופחים לרוב. גרילנדה הקיפה אותה. היא התרגשה מאוד מהמראה שנפרס

לפניה ואמרה בפליאה "אסטו אס אואזיס" (כאן זה אואזיס). התיישבנו על הספה ופתחנו את בקבוקי הסיידר האלכוהולי שהכנתי מבעוד מועד. גם על הגג האוויר עמד והייתי צריך לנגב את הזיעה ממצחי מדי זמן. הקצב הואט ורווח לנו. ישבנו זה ליד זה והתכתבנו בתוך האפליקציה של גוגל. בעוד יומיים היא טסה לברלין והיא הציעה לי לבוא. התבלבלתי ואמרתי משהו כמו "אממ.. לא יודע... אני רוצה אבל...", היא לא לחצה והחליפה נושא. הופיעה על הצג של הטלפון הודעה מאחותי שמבקשת שאקח אותה ואת ברוריה לשדה התעופה בעוד יומיים, כי הן החליטו לטוס יחד לברלין לשבוע. לא נותר לי אלא להסכים, כי מה עוד אני יכול לעשות בעת.

דינה השמיעה לי מוסיקה של טנגו וקמה להראות לי תנועות. היא דווקא נראתה לי לא מהוקצעת, אך מה אני מבין. היא נעמדה מולי ושאלה:
"יו דאנס?"

"נוט ריאל.. מייבי ריקודי עם". זה היה שקר שהתבסס על העובדה שאני וברוריה השתתפנו במשך חודש בקבוצה של ריקודי עם, ואז פרשנו.
"מה זה?" היא שאלה, ולא ידעתי להסביר ועכשיו שוב הסתרבלתי עם ההקלדה והתרגום.
"שוואו מי"

"נו צ'אנס. איים אה טרבבל דאנסר, טרבבל"
"קה מאלו!" (איזה רע אתה)

"יו טיצ' מי טנגו" אני אומר ומסמן עם הידיים.

הנה אולצתי לסדרם של סרטים שלא ראיתי. בהושטת יד היא סימנה לי לבוא. נצמדתי אליה וכרתי זרועי במותן שלה. הבנתי משפת גופה שאני אמור להוביל, כמיטב מסורת הטנגו. והיא בלית ברירה ניסתה להוביל כאילו אני הוא שמוביל. היא מורה לי בספרדית ואני כמו גולם בידיה. הנה גופי הגשמי ביותר. מדדה, רגלי מסתרבלות. אולי עדיף היה שאוביל בביטחון של חוסר דעת מאשר להתרשל בין ידיך לאכזבה. הנה הישרנו מבט והתנשקנו. מי נשק למי. עד מהרה היא פשטה מעלי את החולצה. מיד אחרי כן התירה את חגורת, ואחרי כן את כפתורי המכנסיים, נאבקת להפשלים. את באואזיס ואני על גג בניין ברחוב בן יהודה. אני משקיף על מרפסת השכנים, ועל חלונות מוארים, ואת מוגנת בינות עציצי האואזיס. הלוואי והייתי אתך באואזיס, מתמסר בביטחון של חוסר דעת. משכתי אותה מעלה. היא שוב כורעת מטה, אני שוב מושך מעלה. לא הייתי בטוח אלו סרטים מוקרנים בשולי תודעתה, ואם הם מהווים השראה או סימוכין. בלית ברירה ביקשתי שנעזב האואזיס ונכנס חזרה אל הדירה, אל החדרים האחוריים.